

VODIČ KROZ SADRŽAJ I STRUKTURU NACIONALNIH ISPITA

U OSMOME RAZREDU
U ŠKOLSKOJ GODINI 2024./2025.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

VODIČ KROZ SADRŽAJ I STRUKTURU **NACIONALNIH ISPITA**
U OSMOME RAZREDU U ŠKOLSKOJ GODINI 2024./2025.

Nakladnik:

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Za nakladnika:

Vinko Filipović, prof.
ravnatelj Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja

VODIČ KROZ SADRŽAJ I STRUKTURU
NACIONALNIH ISPITA U OSMOME RAZREDU
U ŠKOLSKOJ GODINI 2024./2025.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Vodič kroz sadržaj i strukturu
nacionalnih ispita u osmome razredu
u školskoj godini 2024./2025.

Zagreb, rujan 2024.

SADRŽAJ

PREDGOVOR	11
1. HRVATSKI JEZIK	13
1.1. CILJ ISPITIVANJA	13
1.2. SADRŽAJ ISPITA	13
1.3. STRUKTURA ISPITA	18
1.4. PRIMJERI ZADATAKA	19
2. TALIJANSKI JEZIK / LINGUA ITALIANA (LINGUA MATERNA)	26
2.1. CILJ ISPITIVANJA	26
2.1. OBIETTIVO DELL'ESAME	36
2.2. SADRŽAJ ISPITA	26
2.2. CONTENUTO DELL'ESAME	36
2.3. STRUKTURA ISPITA	31
2.3. STRUTTURA DELL'ESAME	41
2.4. PRIMJERI ZADATAKA	32
2.4. ESEMPI DI ESERCIZI	42
3. SRPSKI JEZIK / СРПСКИ ЈЕЗИК	46
3.1. CILJ ISPITIVANJA	46
3.1. ЦИЉ ИСПИТИВАЊА	55
3.2. SADRŽAJ ISPITA	46
3.2. САДРЖАЈ ИСПИТА	55
3.3. STRUKTURA ISPITA	50
3.3. СТРУКТУРА ИСПИТА	60
3.4. PRIMJERI ZADATAKA	51
3.4. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА	61
4. MAĐARSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST / MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM	66
4.1. CILJ ISPITIVANJA	66
4.1. A FELMÉRÉS CÉLJA	81
4.2. SADRŽAJ ISPITA	66
4.2. A VIZSGA TARTALMA	81
4.3. STRUKTURA ISPITA	75
4.3. A FELMÉRÉS FELÉPÍTÉSE	90
4.4. PRIMJERI ZADATAKA	76
4.4. MINTAFELADATOK	91

5. ČEŠKI JEZIK / ČESKÝ JAZYK	96
5.1. CILJ ISPITIVANJA	96
5.1. CÍL ZKOUŠKY	105
5.2. SADRŽAJ ISPITA	96
5.2. OBSAH ZKOUŠKY	105
5.3. STRUKTURA ISPITA	101
5.3. STRUKTURA ZKOUŠKY	110
5.4. PRIMJERI ZADATAKA	102
5.4. PŘÍKLADY ÚKOLŮ	111
6. ENGLISKI JEZIK	114
6.1. CILJ ISPITIVANJA	114
6.2. SADRŽAJ ISPITA	114
6.3. STRUKTURA ISPITA	117
6.4. OPIS JEZIČNIH SADRŽAJA	118
6.5. PRIMJERI ZADATAKA	120
7. NJEMAČKI JEZIK	126
7.1. CILJ ISPITIVANJA	126
7.2. SADRŽAJ ISPITA	126
7.3. STRUKTURA ISPITA	130
7.4. OPIS JEZIČNIH SADRŽAJA	131
7.5. PRIMJERI ZADATAKA	133
8. FRANCUSKI JEZIK	141
8.1. CILJ ISPITIVANJA	141
8.2. SADRŽAJ ISPITA	141
8.3. STRUKTURA ISPITA	144
8.4. OPIS JEZIČNIH SADRŽAJA	145
8.5. PRIMJERI ZADATAKA	149
9. MATEMATIKA	154
9.1. CILJ ISPITIVANJA	154
9.2. SADRŽAJ ISPITA	154
9.3. STRUKTURA ISPITA	158
9.4. PRIMJERI ZADATAKA	159

10. BIOLOGIJA	163
10.1. CILJ ISPITIVANJA	163
10.2. SADRŽAJ ISPITA	163
10.3. STRUKTURA ISPITA	169
10.4. PRIMJERI ZADATAKA	170
11. KEMIJA	174
11.1. CILJ ISPITIVANJA	174
11.2. SADRŽAJ ISPITA	174
11.3. STRUKTURA ISPITA	178
11.4. PRIMJERI ZADATAKA	179
12. FIZIKA	183
12.1. CILJ ISPITIVANJA	183
12.2. SADRŽAJ ISPITA	183
12.3. STRUKTURA ISPITA	187
12.4. PRIMJERI ZADATAKA	188
13. POVIJEST	193
13.1. CILJ ISPITIVANJA	193
13.2. SADRŽAJ ISPITA	193
13.3. STRUKTURA ISPITA	208
13.4. PRIMJERI ZADATAKA	209
14. GEOGRAFIJA	213
14.1. CILJ ISPITIVANJA	213
14.2. SADRŽAJ ISPITA	213
14.3. STRUKTURA ISPITA	226
14.4. PRIMJERI ZADATAKA	227

PREDGOVOR

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja (u daljnjemu tekstu: Centar) provest će nacionalne ispite za učenike osmoga razreda u svim osnovnim školama Republike Hrvatske i u školskoj godini 2024./2025. Učenici će pisati nacionalne ispite iz Hrvatskoga jezika, Matematike, prvoga stranog jezika, Biologije, Fizike, Geografije, Kemije i Povijesti.

Učenici koji se školuju na jeziku i pismu nacionalne manjine pisat će ispite i iz Talijanskoga jezika, Mađarskoga jezika i književnosti, Srpskoga jezika i Češkoga jezika.

Sa zadovoljstvom ističem da je i druga provedba nacionalnih ispita u prošloj školskoj godini prošla uspješno. Zahvaljujem svima koji su u tome sudjelovali, prvenstveno ravnateljima, školskim koordinatorima, učiteljima i svim drugim odgojno-obrazovnim radnicima. Očekujem da ćemo ove školske godine biti još bolji u provedbi ovoga vrlo zahtjevnoga zadatka.

Cilj je nacionalnih ispita, koji se provode u gotovo svim zemljama Europske unije i našem okruženju, utvrditi temeljna znanja i kompetencije učenika na kraju osnovnoškolskoga obrazovanja. Svi će učenici osmoga razreda pisati standardizirane ispite pod istim uvjetima kako bi se utvrdila njihova postignuća. Rezultati nacionalnih ispita bit će vrijedna povratna informacija učenicima, njihovim roditeljima, učiteljima, ravnateljima škola, ali i Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih te svim drugim nacionalnim obrazovnim institucijama.

Ispiti su usklađeni s kurikulumima pojedinih nastavnih predmeta za osnovne škole.

Centar je u svrhu što boljšeg informiranja učenika, roditelja, škola i javnosti pripremio *Vodič kroz sadržaj i strukturu nacionalnih ispita u osmome razredu u školskoj godini 2024./2025.* (u daljnjemu tekstu: *Vodič*) za navedene predmete.

Svaki nastavni predmet prikazan je kroz sljedeća potpoglavlja: *Cilj ispitivanja*, *Sadržaj ispita*, *Struktura ispita* i *Primjeri zadataka*. U potpoglavlju *Sadržaj ispita* za svako su područje ispitivanja navedeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom. Svaki je odgojno-obrazovni ishod razrađen na konkretne opise onoga što učenik mora znati, razumjeti i moći učiniti kako bi postigao uspjeh u ispitu. *Struktura ispita* donosi informacije o broju i vrstama zadataka te trajanju pojedinih ispita. Za strane jezike (Engleski jezik, Njemački jezik i Francuski jezik) dodan je opis jezičnih sadržaja kroz popis tematskih područja i gramatičkih struktura. Na kraju prikaza svakoga nastavnog predmeta navedeno je po nekoliko primjera zadataka prema vrstama zadataka koji će biti primijenjeni u ispitima.

Očekujem od svih učenika da maksimalno odgovorno i motivirano pristupe pisanju nacionalnih ispita te im želim da postignu zadovoljavajući rezultat koji će realno prikazati njihova postignuća.

Vinko Filipović, prof.

1. HRVATSKI JEZIK

1.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Hrvatskoga jezika ispituje se ovladanost jezičnom vještinom čitanja književnih i neknjiževnih tekstova, ovladanost jezičnom vještinom pisanja tekstova različitih vrsta i funkcionalnih stilova te poznavanje hrvatskoga jezika kao sustava.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj¹ (NN, br. 10/19).

1.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Hrvatskoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz triju područja ispitivanja, a jedno od ispitnih područja (područje *Čitanje*) sadrži dva potpodručja:

1. *Čitanje*
 - a) *Čitanje književnoga teksta*
 - b) *Čitanje obavijesnoga teksta*
2. *Hrvatski jezik*
3. *Pisanje*.

Nacionalnim ispitom iz Hrvatskoga jezika za osmi razred ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz područja hrvatskoga jezika i komunikacije, područja književnosti i stvaralaštva te područja kulture i medija načelom vertikalno-spiralnoga slijeda s posebnim naglaskom na odgojno-obrazovne ishode od petoga do osmoga razreda osnovne škole. Ispitom su obuhvaćeni samo ishodi za koje su kurikulumom predviđene razine usvojenosti. Od tih se ishoda ispitom u školskoj godini 2024./2025. ispituje dio odgojno-obrazovnih ishoda iz svakoga od triju područja ispitivanja koja su u strukturu ispita prenesena tako da se slijede načela izrade ispita i organizacije ispitivanja.

U tablici 1. za svako područje ispitivanja navedeni su odgojno-obrazovni ishodi te pripadajući nastavni sadržaji na kojima se temelji ispitivanje.

¹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_215.html

Tablica 1. Odgojno-obrazovni ishodi i nastavni sadržaji / sadržaji ispitivanja prema područjima ispitivanja iz Hrvatskoga jezika

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
ČITANJE		
Čitanje književnoga teksta	OŠ HJ B.5.1 Učenik obrazlaže doživljaj književnoga teksta i objašnjava uočene ideje povezujući tekst sa svijetom oko sebe. OŠ HJ B.6.1. Učenik obrazlaže vlastite stavove u vezi s pročitanim tekstom. OŠ HJ B.7.1. Učenik vrednuje književni tekst tumačeći utjecaj književnoga teksta na oblikovanje stavova i vrijednosti. OŠ HJ B.5.2. Učenik razlikuje temeljna žanrovska obilježja književnoga teksta. OŠ HJ B.6.2. Učenik obrazlaže značenje književnoga teksta na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva i znanja o književnosti. OŠ HJ B.7.2. Učenik tumači književni tekst na temelju čitateljskoga iskustva i usporedbe s drugim tekstovima primjenjujući znanja o književnosti.	Vrste tekstova: ♦ lirski pjesma: domoljubna, dijalektalna, pejzažna, ljubavna ♦ kratka priča ♦ novela ♦ crtica ♦ anegdota ♦ mit ♦ legenda ♦ poslovice ♦ vic ♦ roman za djecu i mlade ♦ pustolovni roman ♦ kriminalistički roman ♦ romansirana biografija ♦ autobiografija ♦ komedija ♦ strip ♦ dramski tekst Književnoteorijski pojmovi: ideja književnoga teksta, motiv, tema, likovi, mjesto i vrijeme radnje, pripovjedači u 1. i 3. licu, pjesnička slika, stih, strofa, asonanca, aliteracija, preneseno značenje, metafora, epitet, personifikacija, onomatopeja, usporedba, hiperbola, retoričko pitanje, vrste rime, monolog, dijalog, dramski sukob, dramska radnja
	OŠ HJ A.5.3. Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta. OŠ HJ A.6.3. Učenik čita tekst, uspoređuje podatke prema važnosti i objašnjava značenje teksta. OŠ HJ A.7.3. Učenik čita tekst, izvodi zaključke i tumači značenje teksta. OŠ HJ A.8.3. Učenik čita tekst, prosuđuje značenje teksta i povezuje ga s prethodnim znanjem i iskustvom.	Vrste tekstova: ♦ vijest ♦ izvješće ♦ sažetak ♦ uputa ♦ objašnjenje ♦ komentar ♦ obrazac ♦ brojčani prikaz podataka ♦ slikovni prikaz podataka ♦ znanstveno–popularni članak ♦ tekstovi s mrežnih portala ♦ suvremeni tekstovi s kojima se učenik svakodnevno susreće

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
ČITANJE		
Čitanje obavijesnoga teksta	OŠ HJ C.5.1. Učenik razlikuje tiskane medijske tekstove i izdvaja tekstove/ sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti.	
	OŠ HJ C.5.2. Učenik opisuje značenje popularno–kulturnih tekstova u kontekstu svakodnevnoga života.	
	OŠ HJ C.6.2. Učenik objašnjava značenje popularno–kulturnih tekstova s obzirom na interese i prethodno iskustvo.	
	OŠ HJ C.7.2. Učenik obrazlaže značenje popularno–kulturnih tekstova s obzirom na društveni i ekonomski kontekst.	
	OŠ HJ C.8.2. Učenik prosuđuje popularno–kulturne tekstove s obzirom na književni kontekst i kontekst ostalih umjetnosti.	
HRVATSKI JEZIK		
	OŠ HJ A.5.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje znanja o promjenjivim i nepromjenjivim riječima na oglednim i čestim primjerima. OŠ HJ A.6.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje jezična znanja o promjenjivim vrstama riječi na oglednim i čestim primjerima OŠ HJ A.7.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje znanja o sintaktičkom ustrojstvu rečenice na oglednim i čestim primjerima. OŠ HJ A.5.6. Učenik uočava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika u užem i širem okružju.	Jezikoslovni pojmovi: morfološke kategorije rod, broj, padež, lice, vrijeme nepromjenjive vrste riječi prilozi, prijedlozi, veznici, usklici, čestice promjenjive vrste riječi glagoli, imenice, pridjevi, zamjenice, brojevi glagolske kategorije vrijeme, način, vid, prijelaznost: povratni glagol glagolski oblici infinitiv, prezent, perfekt, aorist, imperfekt, pluskvamperfekt, futur I., futur II.

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
HRVATSKI JEZIK		
	OŠ.HJ A.6.6. Učenik uočava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika kroz hrvatsku povijest.	Glagolski načini: ♦ imperativ, kondicional I., kondicional II. (na razini prepoznavanja) ♦ glagolska imenica ♦ glagolski pridjev radni ♦ glagolski pridjev trpni (na razini prepoznavanja) Glasovne promjene: palatalizacija, sibilizacija, nepostojani a, jotacija, smjenjivanje ije/je/i/e Sintaktičko ustrojstvo rečenice: ♦ predikat, subjekt, objekt (glagoli po predmetu radnje) ♦ priložne oznake: mjesto, vrijeme, način, uzrok ♦ atribut, apozicija
	OŠ HJ A.7.6. Učenik imenuje tekstove i događaje važne za razvoj hrvatskoga jezika kroz hrvatsku povijest.	Povijest jezika, standardni jezik, govori i narječja: ♦ hrvatski jezik: standardni jezik, narječja, govori ♦ trojezičnost i tropismenost ♦ hrvatski srednjovjekovni jezični spomenici, prvotisak ♦ prvi hrvatski rječnik, prva hrvatska gramatika ♦ hrvatski jezik u 20. st.
PISANJE		
	OŠ HJ A.5.4. Učenik piše tekstove trodjelne strukture u skladu s temom. OŠ HJ A.6.4. Učenik piše pripovjedne i opisne tekstove prema planu pisanja. OŠ HJ A.7.4. Učenik piše objektivne pripovjedne tekstove u skladu s temom i prema planu. OŠ HJ A.5.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje znanja o promjenjivim i nepromjenjivim riječima na oglednim i čestim primjerima.	Vrste tekstova: ♦ vijest ♦ komentar ♦ izvješće ♦ pismo ♦ obavijest ♦ biografija ♦ autobiografija Pravopisni sadržaji* ♦ veliko početno slovo u imenima ♦ zarez ♦ kratice i pokrate ♦ pravopisni znakovi u rečenici ♦ upravni i neupravni govor *Navedeni se nastavni sadržaji mogu ispitati i u području Hrvatskoga jezika.

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
PISANJE		
	OŠ HJ A.6.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje jezična znanja o promjenjivim vrstama riječi na oglednim i čestim primjerima. OŠ HJ A.7.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje znanja o sintaktičkom ustrojstvu rečenice na oglednim i čestim primjerima.	

1.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Hrvatskoga jezika za osmi razred osnovne škole sastoji se od dvaju područja: *Čitanje i hrvatski jezik* te *Pisanje*. Ispitno područje *Čitanje i hrvatski jezik* sadrži ukupno 46 zadataka od čega 23 zadatka u potpodručju *Čitanje* (13 zadataka u potpodručju *Čitanje književnoga teksta* i 10 zadataka u potpodručju *Čitanje obavijesnoga teksta*) i 23 zadatka u području *Hrvatski jezik*. Svaki zadatak u tim područjima nosi jedan bod. Ispitno područje *Pisanje* u drugoj ispitnoj cjelini čini zadatak pisanja koji nosi 24 boda. Ispit sadrži ukupno 47 zadataka i donosi ukupno 70 bodova.

U tablici 2. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu.

Tablica 2. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

CJELINA ISPITIVANJA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Čitanje	Čitanje književnoga teksta	13	13
		Čitanje obavijesnoga teksta	10	10
	Hrvatski jezik		23	23
2.	Pisanje		1	24
UKUPNO			47	70

Nacionalni ispit iz Hrvatskoga jezika traje **180 minuta**. Svaka ispitna cjelina traje po **90 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je od **30 minuta**.

1.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pozorno pročitaj pjesmu.

Masline stare

Masline stare poput starih žena
što stoje tako na vjetru i suši.
O masline iz biblijskih vremena,
masline s mirom pobožnim u duši!

Masline, kćeri mora, pogrbljene,
sva patnja ljudska slegla se u njima.
One su trudne*, izrasle iz stijene,
kolijevka suncu, ležaj vjetrovima.

Masline, sestre moje pokraj mora,
nema veselja u danima vašim.
Potamnjele od sjetnih razgovora,
pune ste smrti ko djedovi naši.

Masline, vi ste skamenjeni ljudi
i otvrdnule žalosti i brige.
Iz pozlaćenih ulja vaših grudi
toči se život ko iz drevne knjige.
Vesna Parun

* *trudne – umorne*

Koja od sljedećih tvrdnja upućuje na to da je pjesma pisana vezanim stihom?

- A. U stihovima ima izražajnih sredstava.
- B. Stihovi se glasovno podudaraju.
- C. Pjesma ima nejednak broj stihova.
- D. Neke se riječi u pjesmi ponavljaju.

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: Čitanje

Potpodručje ispitivanja: Čitanje književnoga teksta

Odgojno-obrazovni ishodi:

OŠ HJ B.5.2. Učenik razlikuje temeljna žanrovska obilježja književnoga teksta.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: lagano

OŠ HJ B.7.2. Učenik tumači književni tekst na temelju čitateljskoga iskustva i usporedbe s drugim tekstovima primjenjujući znanja o književnosti.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

U kojoj je od sljedećih rečenica naveden imenski predikat?

- A. Cijeli je dan pisao zadaću.
- B. Roman je bio zanimljiv.
- C. Skočio je u uzburkano more.
- D. O njoj je premalo znao.

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Hrvatski jezik*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ HJ A.7.5. Učenik oblikuje tekst i primjenjuje znanja o sintaktičkom ustrojstvu rečenice na oglednim i čestim primjerima.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Internet u životima djece i roditelja

Povjerenje između roditelja i djeteta danas je osobito važno i zbog činjenice da je roditeljima sve teže nadzirati što njihova djeca rade na internetu. Naime, i ovo je istraživanje o internetu u životima djece i roditelja pokazalo da većina djece u dobi od 9 do 17 godina posjeduje mobilni / pametni telefon, odnosno računalo, laptop ili *notebook* uz pomoć kojega mogu pristupiti internetu samo za vlastitu upotrebu, dok djeca puno rjeđe pristupaju internetu preko tableta i igračih konzola (grafikon 1.). Posjedovanje vlastitih uređaja, osobito pametnih telefona, otežava roditeljski nadzor nad aktivnostima djece na internetu i sadržajima kojima ona pristupaju. Pritom je istraživanje pokazalo da mobilni / pametni telefon posjeduje 82,4 % djece u dobi od 9 do 11, 95,5 % djece u dobi od 12 do 14 te 99,1 % djece u dobi od 15 do 17 godina. Nisu uočene statistički značajne razlike između djevojčica i dječaka.

Grafikon 1. Posjedovanje uređaja za pristupanje internetu (%)

Prilagođeno prema tekstu na www.medijiskapismenost.hr

Što je potaknulo provedbu istraživanja *Internet u životima djece i roditelja*?

- A. Htjelo se pokazati da roditeljima otežava nadzor ako djeca posjeduju vlastiti uređaj.
- B. Htjelo se pokazati da korištenje tehnologije ugrožava povjerenje između roditelja i djece.
- C. Htjelo se pokazati da se dječaci i djevojčice na sličan način koriste internetom.
- D. Htjelo se pokazati da većina djece posjeduje vlastiti pametni uređaj.

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: Čitanje

Potpodručje ispitivanja: Čitanje obavijesnoga teksta

Odgojno-obrazovni ishodi:

OŠ HJ A.5.3. Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.

OŠ HJ A.6.3. Učenik čita tekst, uspoređuje podatke prema važnosti i objašnjava značenje teksta.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: teško

4. primjer

ZADATAK PISANJA ²

Napiši komentar o temi **doručak je najvažniji obrok u danu** prema polaznome tekstu i grafičkim prikazima.

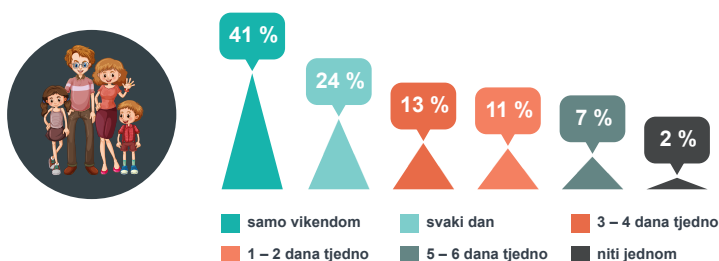
Istraživanje iz 2018. godine o jutarnjim prehrambenim navikama obuhvatilo je 4700 učenika osnovnih škola i njihovih roditelja diljem Hrvatske. Kod starijih osnovnoškolaca (od 5. do 8. razreda) uočava se češće preskakanje obroka. Hrvatski zavod za javno zdravstvo, u sklopu projekta *Živjeti zdravo*, obilježio je nacionalni Tjedan školskoga doručka. Projekt je pokrenut s ciljem podizanja svjesnosti o važnosti hranjivoga doručka za svako školsko dijete. Grafički prikazi u nastavku pokazuju što su učenici odgovorili na pitanje koliko puta na tjedan doručkuju (slika 1.) i koliko često doručkuju s ostalim članovima obitelji za obiteljskim stolom (slika 2.).

Koliko puta na tjedan doručkuješ?

Slika 1.

Koliko često doručkuješ s ostalim članovima obitelji za obiteljskim stolom?

Slika 2.

prema: www.zivjetizdravo.eu i www.tportal.hr

Smjernice za pisanje:

- U uvodnome dijelu navedi osnovna obilježja pojave o kojoj se govori u polaznome tekstu i grafičkome prikazu.
- U središnjemu dijelu objasni pojedinosti vezane uz pojavu. Iznesi i obrazloži svoja mišljenja i stavove.
- U završnome dijelu napiši zaključnu misao na temelju prethodno iznesenih mišljenja i stavova.

² Zadatak pisanja preuzet je iz ispita koji je proveden u školskoj godini 2022./2023.

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ HJ A.7.4. Učenik piše objektivne pripovjedne tekstove u skladu s temom i prema planu.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

OPISNIK ZA KOMENTAR

Komentar uključuje najmanje 180 riječi (riječi u naslovu se ne broje).

Ako učenik napiše 179 riječi ili manje, dobiva 0 bodova.

Nema gornje granice i maksimalnoga broja riječi.

OSTVARENOST ZADATKA

3 boda U tekstu je jasno iznesena pojava/događaj koji je ishodište komentara. Učenik odgovara na pitanja *Tko?, Što?, Gdje?, Kada?, Koliko?, Zašto?* koristeći se podacima iz polaznoga teksta i grafičkoga prikaza (parafrazira polazni tekst). Navedeni su vlastiti stavovi i prosudbe uz argumente i tumačenja brojčanih podataka.

Iznesena je zaključna misao povezana s prethodno iznesenim argumentima/stavom i brojčanim podacima.

2 boda Učenik ne odgovara na sva pitanja *Tko?, Što?, Gdje?, Kada?, Koliko?, Zašto?*. Odgovara na većinu pitanja. Nepotpuno odgovara na pitanja. Argumenti su izneseni bez jasnih pojedinosti/primjera. Argumenti su izneseni subjektivno i djelomično su korišteni podatci iz polaznog teksta i grafičkog prikaza. Zaključna misao nije jasno povezana s argumentom/stavom i brojčanim podacima.

1 bod Učenik ne odgovara na većinu pitanja *Tko?, Što?, Gdje?, Kada?, Koliko?, Zašto?*. Ne argumentira, već jednostrano iznosi svoje mišljenje. Polazni je tekst potpuno ili većim dijelom doslovno prenesen (prepisan). Nema stava / zaključne misli. Ne tumači polazni tekst i brojčane podatke.

0 bodova Tekst nije povezan sa zadanom temom ili je samo djelomično povezan. Nisu izneseni argumenti ni stav o polaznoj temi. Tekst nema obilježja komentara.

KOMPOZICIJA KOMENTARA (STRUKTURA)

3 boda Tri dijela kompozicije (uvod, središnji dio, zaključak) se sadržajno i formalno razlikuju. U uvodnome dijelu učenik najavljuje temu odnosno navodi na što se tema (naslov) odnosi.

U središnjemu dijelu učenik odgovara na temeljna pitanja *Tko?, Što?, Gdje?, Kada?, Koliko?, Zašto?* koristeći se podacima iz polaznoga teksta i grafičkoga prikaza; iznosi zapažanja, mišljenja, stavove i prosudbe uz argumente, iznosi pozitivne/negativne strane pojave, poznaje temu i potkrepljuje svoje stavove primjerima/argumentima/navodima iz teksta.

U završnome dijelu učenik iznosi zaključak povezan s prethodno iznesenim argumentima/stavom i brojčanim podacima.

ILI

Učenik jasno uobličava stav ili prijedlog **ili** izvodi zaključak o temi uz iskazivanje vlastita stava; kompozicijski su dijelovi međusobno povezani.

2 boda Kompozicijski su dijelovi međusobno povezani. U jednom od kompozicijskih dijelova nedostaje jedno od: U uvodnome dijelu nepotpuno/nejasno/površno učenik navodi na što se tema (naslov) odnosi.

ILI

U središnjem dijelu učenik uglavnom odgovara na temeljna pitanja *Tko?*, *Što?*, *Gdje?*, *Kada?*, *Koliko?*, *Zašto?* koristeći podatke iz polaznog teksta i grafičkog prikaza.

ILI

U završnome dijelu učenik nejasno uobličava stav u skladu sa sadržajem.

ILI

Učenik nema odijeljenih kompozicijskih dijelova ni preskočenih ni uvučenih redaka.

ILI

Jedan kompozicijski dio učenik nije odijelio uvučenim retkom.

1 bod Kompozicijski dijelovi djelomično su povezani. Nedostaje uvodni ili zaključni dio ili ih je učenik napisao jednom jednostavnom rečenicom.

ILI

U središnjem dijelu učenik izostavlja argumente ili stavove ili ih navodi (nabraja) bez objašnjenja.

ILI

Učenik ne odgovara na većinu pitanja *Tko?*, *Što?*, *Gdje?*, *Kada?*, *Koliko?*, *Zašto?*.

ILI

Učenik unutar teksta polazni tekst potpuno ili većim dijelom doslovno prenosi (prepisuje).

ILI

Učenik nema stava iznesenog u završnom dijelu.

ILI

Formalni dijelovi teksta djelomično su u skladu sa sadržajem.

0 bodova Tekst sadržajno i formalno nema uvod, razradu i zaključak. Učenik uopće ne koristi polazni tekst i brojčane podatke.

RJEČNIK I STIL

3 boda Učenik komentar piše subjektivnim tonom (može uključivati metaforične izraze, funkcionalne žargonizme, frazeme). Rječnik ili upotreba riječi prilagođeni su vrsti teksta. Piše uglavnom složenim rečenicama. Rečenice su smislene i uzajamno povezane. Precizno i točno koristi pojmove vezane uz temu.

2 boda Učenik komentar piše subjektivnim tonom (može uključivati metaforične izraze, funkcionalne žargonizme, frazeme). Rječnik je razvijen, ali kod učenika se zapaža povremeni nefunkcionalan izbor riječi (*par* umjesto *nekoliko*; *super* umjesto *izvrsno*, *sjajno*, *odlično*; *skužiti* umjesto *shvatiti*, *razumjeti*, *lova* umjesto *novac* itd.) **ili** izrazi zavičajnog ili razgovornog jezika (*bicikla/bicikli/biciklo*), tuđice/anglizmi.

ILI

Učenik uglavnom precizno i točno koristi pojmove vezane uz temu. Rečenice su smislene i uglavnom povezane.

1 bod Učenik komentar uglavnom ne piše subjektivnim tonom i ne uočavamo osoban odnos prema temi. Rječnik i uporaba riječi djelomično su prilagođeni vrsti teksta. Kod učenika se zapaža nefunkcionalno korištenje riječi (zamjenice koje nemaju referenta, nepovezani ili netočno upotrijebljeni pojmovi u kontekstu), tekst uglavnom nije napisan hrvatskim standardnim jezikom. Rečenice uglavnom nisu ulančane, dijelovi rečenica se ponavljaju (nelogičnost u izrazu, ponavljanje iste riječi/misli, nepovezanost rečenica, ulomaka, dijelova teksta).

0 bodova Učenik komentar nije napisao subjektivnim tonom i ne uočava se osoban odnos prema temi. Rječnik je oskudan, a uporaba riječi nije prilagođena vrsti teksta (siromaštvo rječnika, nerazvijenost riječi, stereotipi, klišeji). Učenik nefunkcionalno koristi riječi (zamjenice koje nemaju referenta, nepovezani ili netočno upotrijebljeni pojmovi u kontekstu). Rečenice nisu ulančane (nepovezanost rečenica, ulomaka, dijelova teksta), riječi i dijelovi rečenica se ponavljaju.

JEZIČNA TOČNOST (PRAVOPISNOST I GRAMATIČKA TOČNOST)

Jednom se pogreškom smatra svaki novi primjer (uključujući i pogreške u naslovu ako je napisan). Ako se ista pogreška ponavlja u istoj riječi, broji se kao jedna pogreška uključujući i pisanje prijedloga *s/sa*, aorista pomoćnoga glagola *biti*, infinitiva, futura I. i niječnice uz glagole.

Napomena: Pisanje zareza u složenim rečenicama **ne vrednuje se** kao pogreška (sadržaji 8. razreda), osim ispred suprotnih veznika.

3 boda U tekstu je dopušteno do 5 **različitih** pogrešaka.

2 boda U tekstu je dopušteno do 8 **različitih** pogrešaka.

1 bod U tekstu je dopušteno do 10 **različitih** pogrešaka.

0 bodova U tekstu je više od 10 **različitih** pogrešaka.

Sastavak će se vrednovati s nula bodova:

- ako je sastavak u potpunosti nerazumljiv ili nečitak
- ako je sastavak napisan velikim tiskanim slovima
- ako se napisano ne odnosi na zadatak
- ako sastavak sadrži manje od 200 riječi
- ako nema odgovora (predan prazan papir).

2. TALIJANSKI JEZIK / LINGUA ITALIANA (LINGUA MATERNA)

2.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Talijanskoga jezika³ ispituje se ovladanost odgojno-obrazovnim ciljevima, područjima i ishodima predviđenim kurikulumom nastavnoga predmeta Talijanski jezik / Talijanski jezik i književnost na kraju osmoga razreda osnovne škole s nastavom na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (model A).

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Talijanski jezik za osnovnu školu i Talijanski jezik i književnost za srednju školu s nastavom na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (model A)⁴ (NN, br. 81/19).

2.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Talijanskoga jezika za osmi razred osnovne škole s nastavom na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz triju područja. Svako područje sadrži potpodručja:

1. Čitanje
 - a) *Književni i neknjiževni tekst (Tehnika i sadržaj)*
 - b) *Književni i neknjiževni tekst (Struktura)*
2. Promišljanje o jeziku
 - a) *Gramatika*
 - b) *Leksik*
3. Pisanje
 - a) *Samostalna produkcija.*

Nacionalnim ispitom iz Talijanskoga jezika za osmi razred osnovne škole s nastavom na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine ispituju se odgojno-obrazovni ishodi s posebnim naglaskom na odgojno-obrazovne ishode od petoga do osmoga razreda osnovne škole.

U tablici 3. navedena su područja, odgojno-obrazovni ishodi te pripadajuća razrada ishoda na kojima se temelji ispitivanje.

3 Naziv Talijanski jezik odnosi se na nastavni predmet koji se poučava u osnovnoj školi, dok se naziv Talijanski jezik i književnost odnosi na nastavni predmet koji se poučava u srednjoj školi.

4 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_08_81_1703.html

Tablica 3. Područja, potpodručja, odgojno-obrazovni ishodi te razrada ishoda iz Talijanskoga jezika

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
ČITANJE		
Književni i neknjiževni tekst Tehnika i sadržaj	SE LIT C.5.2. Učenik prepoznaje karakteristične elemente strukture teksta i tehnike pisanja.	♦ prepoznaje glavna formalna obilježja poetskoga teksta: stih, rimu (unakrsna, parna, obgrljena, rima sa shemom aba bcb...), strofu, opkoračenje
	SE LIT D.5.2. Učenik razumije da riječi imaju različita značenja i razumije značenje riječi. Svjestan je da se u komunikaciji koriste različiti podsustavi jezika i dijalekata, koristi izvore znanja.	♦ razumije i koristi se specifičnim riječima ♦ povezuje značenja riječi, razumije da riječi imaju različita značenja i uočava specifično značenje riječi u tekstu
	SE LIT C.6.1. Učenik samostalno čita i razumije tekstove raznih vrsta te koristi prikladne strategije za analiziranje i sažimanje sadržaja teksta, uočava njegove karakteristične elemente te oblikuje vlastita mišljenja.	♦ koristi se tehnikama tihoga čitanja (orijentacijsko, selektivno, globalno, dubinsko) ♦ razumije implicitne informacije i prikuplja implicitne i eksplicitne informacije ♦ razumije globalan smisao onoga što čita, prepoznaje svrhu i komunikacijsku namjeru pisca prepoznajući njegovo stajalište Vrste tekstova: narativni, opisni, regulatorni, informativni, poetski
	SE LIT C.6.2. Učenik prepoznaje karakteristične elemente strukture teksta i tehnike pisanja.	♦ razumije glavne formalne karakteristike poetskoga teksta (strofa) ♦ prepoznaje dosad naučene glavne stilske figure ♦ dijeli tekst na odlomke i prepoznaje njihovu tipologiju: narativna, opisna, refleksivna i dijaloška ♦ razumije grafičke elemente u tekstu (naslov, odlomci, tipografija) ♦ prepoznaje temeljnu strukturu teksta ♦ razlikuje objektivni i subjektivni opis
	SE LIT C.7.1. Učenik samostalno čita i razumije tekstove raznih vrsta te koristi prikladne strategije za analiziranje i sažimanje sadržaja teksta, uočava njegove karakteristične elemente te oblikuje vlastita mišljenja.	♦ odabire i tumači ključne informacije u odnosu na svrhu teksta ♦ razlikuje eksplicitne i implicitne informacije ♦ razumije poruku, svrhu i komunikacijsku namjeru autora ♦ pojednostavljuje informacije

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
ČITANJE		
Književni i neknjiževni tekst Struktura	SE LIT C.7.2. Učenik prepoznaje karakteristične elemente strukture teksta i razlikuje tehnike pisanja.	♦ razumije strukturu teksta (uvod, razrada, zaključak) ♦ prepoznaje karakteristične elemente i tehnike pisanja u različitim vrstama tekstova ♦ prepoznaje razne specifične pripovjedne tehnike: razlikuje pisca i pripovjedača, upravni i neupravni govor, gledište, fabulu, zaplet, retrospektivu, anticipaciju, pogled u budućnost, osvrt ♦ prepoznaje logički, kronološki i prostorni slijed prema kojemu se razvija tekst ♦ prepoznaje glavne formalne karakteristike poetskoga teksta (prisjeća se prethodno usvojenih pojmova)
	SE LIT C.8.1. Učenik samostalno čita i razumije tekstove raznih vrsta te koristi prikladne strategije za analiziranje i sažimanje sadržaja teksta, uočava njegove karakteristične elemente te oblikuje vlastita mišljenja.	♦ odabire i tumači ključne informacije u odnosu na svrhu ♦ „čita” posebne jezike (novinarski tekst), prepoznaje zamisli i sredstva izražavanja, razlikuje žanrove
PROMIŠLJANJE O JEZIKU		
Gramatika	SE LIT D.5.1. Učenik poznaje i primjenjuje temeljna pravopisna i fonološka pravila; prepoznaje, razumije i primjenjuje u različitim situacijama temeljna znanja o sintaktičnoj organizaciji jednostavne rečenice, o vrstama riječi i glavnim veznim riječima.	♦ poznaje i primjenjuje temeljna pravopisna i fonološka pravila te se njima koristi za pregledavanje vlastitih i tuđih pisanih tekstova te za ispravak eventualnih pogrešaka koje pronađe u navedenim tekstovima ♦ prepoznaje i ispravno se koristi određenim, neodređenim i partitivnim članovima ♦ uočava i ispravno se koristi imenicama po značenju, obliku i strukturi ♦ prepoznaje pridjeve, razlikuje njihove funkcije ♦ vrste riječi: član, imenica, pridjev, zamjenica, glagol, prijedlog, prilog, veznik, usklik ♦ poznaje glavne rečenične dijelove u jednostavnoj rečenici: subjekt i predikat (glagolski i imenski), atribut i apozicija

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROMIŠLJANJE O JEZIKU		
Gramatika	SE LIT D.6.1. Učenik poznaje i primjenjuje temeljna pravopisna i fonološka pravila; prepoznaje, razumije i primjenjuje temeljna znanja o sintaktičnoj organizaciji jednostavne rečenice, o vrstama riječi i glavnim veznim riječima.	♦ poznaje i koristi se glagolskim oblicima u aktivu ♦ prepoznaje i razlikuje glagole po predmetu radnje (prijelazni i neprijelazni) ♦ prepoznaje riječi koje pripadaju razredu priloga ♦ vlada temeljnim elementima jednostavne rečenice i glavnim načinima proširenja ♦ razlikuje izravni i neizravni objekt
	SE LIT D.7.1. Učenik poznaje i primjenjuje temeljna pravopisna i fonološka pravila; prepoznaje, razumije i u različitim situacijama primjenjuje znanja o sintaktičnoj organizaciji jednostavne i složene rečenice, o vrstama riječi i veznim riječima.	♦ razlikuje i prepoznaje veznike od ostalih vrsta riječi istoga oblika ♦ poznaje i razlikuje glagole po predmetu radnje (prijelazni i neprijelazni) i stanju (aktiv, pasiv, povratni), kao i nepravilne i posebne glagole ♦ razumije funkciju združivanja veznikom i razlikuje sve vrste veznika ♦ prepoznaje rečenicu (zavisnosložena i nezavisnosložena rečenica) i razumije razliku između nezavisnosloženih i zavisnosloženih te umetnutih rečenica ♦ prepoznaje nezavisnosložene rečenice, njihove vrste i funkcije ♦ prepoznaje zavisnosložene rečenice (subjektna, objektna, upitna, načinska, vremenska, uzročna, namjerna), njihove stupnjeve, vrstu, oblik i funkciju
Leksik	SE LIT D.5.2. Učenik razumije da riječi imaju različita značenja i razumije značenje riječi u tekstu; svjestan je da se u komunikaciji koriste različiti podsustavi jezika i dijalekata, koristi izvore znanja.	♦ razumije da riječi imaju različita značenja i razumije značenje riječi u tekstu
	SE LIT D.6.2. Učenik razumije da riječi imaju različita značenja i razumije značenje riječi u tekstu; svjestan je da se u komunikaciji koriste različiti podsustavi jezika i dijalekta, koristi izvore znanja.	♦ izvodi značenje riječi u određenome kontekstu i razumije odnose u značenju između riječi ♦ zna upotrebljavati sinonime i antonime

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROMIŠLJANJE O JEZIKU		
Leksik	SE LIT D.7.2. Učenik razumije sličnosti i razlike između jezika/dijalekata i njihovu društvenu (jezični podsustavi) i komunikacijsku upotrebu; razumije i primjenjuje znanja o leksiku i komunikaciji u različitim situacijama, koristi izvore znanja.	- zna razlikovati denotativno i konotativno značenje, zna prepoznati višeznačne riječi - koristi se primjerenim leksikom i funkcionalnim stilom
	SE LIT D.8.2. Učenik razumije sličnosti i razlike između jezika/ dijalekata i njihovu društvenu (jezični podsustavi) i komunikacijsku upotrebu; razumije i primjenjuje znanja o leksiku i komunikaciji u različitim situacijama; koristi izvore znanja.	razumije i koristi riječi u prenesenom značenju
PISANJE		
Samostalna produkcija	SE LIT B.8.2. Učenik piše smislene i povezane tekstove raznih vrsta ispravnoga sadržaja i oblika.	- piše različite vrste tekstova koji su logički i stilski jasni, usklađeni i ispravni poštujući grafička pravila i upute - svjesno vlada vremenom pripovijedanja - slobodno eksperimentira s raznim oblicima pisanja prilagođavajući obliku teksta vokabular, strukturu i grafička rješenja - primjenjuje razne oblike kreativnoga pisanja u prozi

2.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Talijanskoga jezika, kao materinskog jezika za osmi razred osnovne škole na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine, sastoji se od dviju ispitnih cjelina.

Prva ispitna cjelina u kojoj se ispituju područja *Čitanje* i *Promišljanje o jeziku* sadrži ukupno 46 zadataka. Svakomu zadatku u ovoj cjelini dodjeljuje se po jedan bod.

Druga ispitna cjelina u kojoj se ispituje područje *Pisanje* uključuje pisanje sastavka i boduje se s najviše 24 boda.

Ispit sadrži ukupno 47 zadataka i moguće je ostvariti maksimalno 70 bodova.

U tablici 4. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu.

Tablica 4. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Čitanje	22	22
	Promišljanje o jeziku	24	24
2.	Pisanje	1	24
UKUPNO		47	70

Nacionalni ispit iz Talijanskoga jezika za osmi razred za učenike koji se školuju na jeziku i pismu talijanske nacionalne manjine traje ukupno **180 minuta**. Svaka ispitna cjelina traje **90 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je od **30 minuta**.

2.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Ricordando la Miseria

In quei mattini rigidi l'acqua gelava negli abbeveratoi. L'aria era cilestrina, le rare nuvole rosse. L'orizzonte pareva più lontano, più lontane le cupole del Monte Maggiore. Ed il labirinto dei muretti di pietra più gelido, più tombale e tragico.

La terra rossa era gelata e dura, l'erba secca, le viti disperate, sciolte, spoglie, gli alberi morti. Solo lo scricciolo era vivo e nervoso come l'aria tagliente, squittiva saettando fra i pruni spogli. Squittiva. Forse per la gioia o per paura della solitudine. Passavano le pecore ma il sole ancora non c'era ed il loro zoccolare, il loro ansimare, il loro spaventato belare, si ripercuotevano per le strade deserte, svegliavano un asino che si metteva a ragliare pigro nel chiuso tanfo della stalla.

Allora i corvi si levavano in volo, alti sopra i ruderi della vecchia chiesa sulla collina. Volavano descrivendo ampi cerchi e tacevano, forse per non rompere il magico incanto di quei tragici mattini invernali.

Quelli erano i mattini della Miseria. Mia madre diceva che quelli erano i mattini nei quali la Miseria ci veniva a far visita ed infreddolita s'installava nella nostra casa, si sedeva sul bordo del nostro focolare, ci rubava le misere vampe di sterpi. [...]

Mario Schiavato, *Voci Nostre*

In quale stagione compare la Miseria?

- A. In primavera.
- B. In estate.
- C. In autunno.
- D. In inverno.

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: Čitanje

Potpodručje ispitivanja: Tehnika i sadržaj

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT C.7.1. Učenik samostalno čita i razumije tekstove raznih vrsta te koristi prikladne strategije za analiziranje i sažimanje sadržaja teksta, uočava njegove karakteristične elemente te oblikuje vlastita mišljenja.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Qual è il significato del modo di dire *avere il cuore in gola*?

- A. Provare angoscia o paura.
- B. Essere molto affaticati.
- C. Essere senza sentimenti.
- D. Provare emozioni forti.

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: *Promišljanje o jeziku*

Potpodručje ispitivanja: *Leksik*

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT D.7.2. Učenik razumije sličnosti i razlike između jezika/dijalekata i njihovu društvenu (jezični podsustavi) i komunikacijsku upotrebu; razumije i primjenjuje znanja o leksiku i komunikaciji u različitim situacijama, koristi izvore znanja.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Quale delle seguenti frasi contiene un aggettivo qualificativo di grado superlativo relativo?

- A. Claudia è più magra di me.
- B. Claudia è la più magra di tutte.
- C. Claudia è magrissima.
- D. Claudia è molto magra.

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Promišljanje o jeziku*

Potpodručje ispitivanja: *Gramatika*

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT D.7.1. Učenik poznaje i primjenjuje temeljna pravopisna i fonološka pravila; prepoznaje, razumije i u različitim situacijama primjenjuje znanja o sintaktičnoj organizaciji jednostavne i složene rečenice, o vrstama riječi i veznim riječima.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: teško

4. primjer

TEMA NARRATIVO

Indicazioni

Leggi i titoli proposti e scegline uno.

Elabora un testo narrativo sviluppando il titolo che hai scelto.

Elabora il tema in modo strutturato (introduzione, svolgimento, conclusione).

Il tema deve essere coeso e coerente (logico) e linguisticamente corretto.

Numero di parole: min. 220 parole

Titoli:

1. Il regalo che vorrei
2. Una gita da ricordare
3. Quella volta che ho vinto

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

SE LIT B.8.2. Učenik piše smislene i povezane tekstove raznih vrsta, ispravnog sadržaja i oblika.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

Esej će se vrednovati s nula (0) bodova:

- ako je esej u potpunosti nerazumljiv ili nečitak
- ako je sastavak napisan velikim tiskanim slovima
- ako se napisano ne odnosi na zadanu temu
- ako esej sadrži manje od 220 riječi
- ako je korišten neprimjeren sadržaj u ispitju (psovke, govor mržnje, crteži i sl.).

2.1. OBIETTIVO DELL'ESAME

L'esame nazionale di Lingua italiana⁵ si propone di verificare il raggiungimento degli obiettivi formativi, degli ambiti e degli esiti pianificati nel Curricolo nazionale della disciplina Lingua italiana al termine dell'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana nella Repubblica di Croazia (modello A).

L'esame è strutturato in base al Curricolo della disciplina Lingua italiana per la scuola elementare e Lingua e letteratura italiana per la scuola media superiore nella lingua e nella scrittura della Minoranza nazionale italiana della Repubblica di Croazia (modello A)⁶ (NN, n. 81/19).

2.2. CONTENUTO DELL'ESAME

Nell'esame nazionale di lingua italiana per l'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana si esaminano gli esiti formativi di tre ambiti. Ogni ambito contiene sottoambiti:

1. *Lettura*
 - a) *Testo letterario e non letterario (Tecnica e contenuto)*
 - b) *Testo letterario e non letterario (Struttura)*
2. *Riflessione sulla lingua*
 - a) *Grammatica*
 - b) *Lessico*
3. *Scrittura*
 - a) *Produzione autonoma.*

Con l'esame nazionale di lingua italiana per l'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana si verificano gli esiti formativi di questi tre ambiti con particolare riferimento a quelli dalla V all'VIII classe.

Nella tabella 3 sono riportati gli ambiti, gli esiti formativi e la relativa elaborazione dell'esito sui quali si basa il presente esame.

⁵ La denominazione Lingua italiana si riferisce alla disciplina insegnata nella scuola elementare, mentre la denominazione Lingua e letteratura italiana riguarda le scuole medie superiori.

⁶ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_08_81_1703.html

Tabella 3 Ambito, sottoambito, esiti e elaborazione dell'esito della Lingua italiana

AMBITO / SOTTOAMBITO	ESITO	ELABORAZIONE DELL'ESITO / CONTENUTO
LETTURA		
Testo letterario e non letterario Tecnica e contenuto	SE LIT C.5.2. L'allievo riconosce gli elementi strutturali caratteristici del testo e ne individua le tecniche di scrittura.	• riconosce le principali caratteristiche formali di un testo poetico: verso, rima (alternata, baciata, incrociata, incatenata, lo schema delle rime ABA, BCB...), strofa, inarcatura
	SE LIT D.5.2. L'allievo comprende che le parole hanno diverse accezioni e coglie il significato delle parole nel testo; è consapevole che nella comunicazione sono usate varietà diverse di lingue e dialetti, utilizza strumenti di consultazione.	• effettua relazioni di significato tra le parole • comprende che le parole hanno diverse accezioni e individua quella specifica di una parola in un testo
	SE LIT C.6.1. L'allievo legge e comprende in modo autonomo testi di vario tipo e usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie gli elementi caratteristici e formula giudizi personali.	• impiega tecniche di lettura silenziosa (orientativa, selettiva, globale, approfondita) • individua le informazioni esplicite ed implicite • comprende il messaggio, lo scopo e l'intenzione comunicativa dell'autore Tipologie testuali: testo narrativo, descrittivo, regolativo, espositivo (informativo), poetico
	SE LIT C.6.2. L'allievo riconosce gli elementi strutturali caratteristici del testo e ne individua le tecniche di scrittura.	• coglie le principali caratteristiche formali (finora acquisite) di un testo poetico (strofa) • coglie le principali figure retoriche finora acquisite • suddivide il testo in sequenze e ne riconosce la tipologia: narrative, descrittive, riflessive e dialogiche • coglie gli elementi grafici nel testo (titolo, paragrafi, caratteri) • individua la struttura portante del testo • distingue la descrizione oggettiva da quella soggettiva
	SE LIT C.7.1. L'allievo legge e comprende in modo autonomo testi di vario tipo e usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie il tema e formula giudizi personali.	• seleziona e interpreta le informazioni chiave in base allo scopo • distingue le informazioni esplicite da quelle implicite • comprende il messaggio, lo scopo e l'intenzione comunicativa dell'autore • semplifica le informazioni

AMBITO / SOTTOAMBITO	ESITO	ELABORAZIONE DELL'ESITO / CONTENUTO
LETTURA		
Testo letterario e non letterario Struttura	SE LIT C.7.2. L'allievo riconosce gli elementi strutturali caratteristici del testo e ne individua le tecniche di scrittura.	• coglie la struttura del testo (introduzione, sviluppo, conclusione) • riconosce gli elementi caratteristici e le tecniche di scrittura in vari tipi di testi • riconosce varie tecniche narrative specifiche: individua l'autore e il narratore, il discorso diretto e indiretto, il punto di vista, la fabula e l'intreccio, il flashback, l'anticipazione, il flash-forward, la retrospezione • individua l'ordine logico, cronologico e spaziale con cui si sviluppa il testo • riconosce le principali caratteristiche formali del testo poetico (riattiva i concetti precedentemente acquisiti)
	SE LIT C.8.1. L'allievo legge e comprende in modo autonomo testi di vario tipo e usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie il tema e formula giudizi personali.	• seleziona e interpreta le informazioni in base allo scopo, • "legge" linguaggi particolari (il testo giornalistico), individua le idee e i mezzi espressivi, distingue i generi
RIFLESSIONE SULLA LINGUA		
Grammatica	SE LIT D.5.1. L'allievo conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni fondamentali relative all'organizzazione sintattica della frase semplice, alle parti del discorso e ai principali connettivi.	• conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche e se ne serve per rivedere la produzione scritta propria e altrui per correggere gli eventuali errori che ivi trova • riconosce e usa correttamente diverse forme di articoli determinativi, indeterminativi e partitivi • individua e usa correttamente i nomi dal punto di vista del significato, del genere, del numero e della struttura • riconosce gli aggettivi, distingue le loro funzioni

AMBITO / SOTTOAMBITO	ESITO	ELABORAZIONE DELL'ESITO / CONTENUTO
RIFLESSIONE SULLA LINGUA		
Grammatica	SE LIT D.5.1. L'allievo conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni fondamentali relative all'organizzazione sintattica della frase semplice, alle parti del discorso e ai principali connettivi.	• riconosce tutte le parti del discorso: articoli, nomi, aggettivi, pronomi, verbi, preposizioni, avverbi, congiunzioni e interiezioni • conosce gli elementi fondamentali della frase semplice (proposizione), il soggetto e il predicato (verbale e nominale), attributi e apposizioni
	SE LIT D.6.1. L'allievo conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni fondamentali relative all'organizzazione sintattica della frase semplice, alle parti del discorso e ai principali connettivi.	• conosce e usa tutti i modi della forma attiva del verbo • riconosce e distingue i verbi secondo il genere (transitivi e intransitivi) • riconosce le parole che appartengono alla classe degli avverbi • padroneggia gli elementi fondamentali della frase semplice e le principali espansioni • distingue i complementi diretti e indiretti
	SE LIT D.7.1. L'allievo conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni fondamentali relative all'organizzazione sintattica della frase semplice e del periodo, alle parti del discorso e ai connettivi.	• distingue e riconosce la congiunzione da altre parti del discorso aventi la stessa forma • conosce e distingue i verbi secondo il genere (transitivi e intransitivi) e la forma (attiva, passiva e riflessiva), nonché i verbi irregolari e quelli particolari • coglie la funzione di collegamento delle congiunzioni e distingue quelle coordinanti da quelle subordinanti • riconosce il periodo (frase complessa e composta) e comprende la differenza tra proposizioni indipendenti, coordinate, subordinate, incidentali • riconosce le proposizioni coordinate, il loro tipo e la loro funzione

AMBITO / SOTTOAMBITO	ESITO	ELABORAZIONE DELL'ESITO / CONTENUTO
RIFLESSIONE SULLA LINGUA		
Grammatica	SE LIT D.7.1. L'allievo conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni fondamentali relative all'organizzazione sintattica della frase semplice e del periodo, alle parti del discorso e ai connettivi.	• riconosce le proposizioni subordinate (soggettiva, oggettiva, interrogativa indiretta, modale, temporale, causale, finale), il loro grado, il tipo, la forma e la funzione
Lessico	SE LIT D.5.2. L'allievo comprende che le parole hanno diverse accezioni e coglie il significato delle parole nel testo; è consapevole che nella comunicazione sono usate varietà diverse di lingue e dialetti, utilizza strumenti di consultazione.	• effettua relazioni di significato tra le parole; comprende che le parole hanno diverse accezioni e individua quella specifica di una parola in un testo
	SE LIT D.6.2. L'allievo comprende che le parole hanno diverse accezioni e coglie il significato delle parole nel testo; è consapevole che nella comunicazione sono usate varietà diverse di lingue e dialetti, utilizza strumenti di consultazione.	• deduce il significato di un vocabolo in un determinato contesto e coglie le relazioni di significato tra vocaboli • sa usare i sinonimi e i contrari
	SE LIT D.7.2. L'allievo coglie differenze e analogie tra lingue/dialetti diversi e il loro uso sociale (registri) e comunicativo; comprende e applica in situazioni diverse le conoscenze fondamentali relative al lessico e alla comunicazione; utilizza strumenti di consultazione.	• sa distinguere il significato denotativo e connotativo, sa riconoscere le parole polisemiche • utilizza lessico e registro appropriati
	SE LIT D.8.2. L'allievo coglie differenze e analogie tra lingue/dialetti diversi e il loro uso sociale (registri) e comunicativo; comprende e applica in situazioni diverse le conoscenze fondamentali relative al lessico e alla comunicazione; utilizza strumenti di consultazione.	• comprende e usa parole in senso figurato

AMBITO / SOTTOAMBITO	ESITO	ELABORAZIONE DELL'ESITO / CONTENUTO
SCRITTURA		
<i>Produzione autonoma</i>	SE LIT B.8.2. L'allievo scrive testi coerenti e coesi di variotipo, corretti nella forma e nel contenuto.	♦ scrive testi di vario tipo chiari, organici, corretti e coerenti, sia sul piano logico sia stilistico, rispettando le convenzioni grafiche e seguendo le indicazioni ♦ gestisce consapevolmente il tempo della narrazione ♦ sperimenta liberamente diverse forme di scrittura adattando il lessico, la struttura del testo, le soluzioni grafiche alla forma testuale ♦ realizza forme diverse di scrittura creativa, in prosa

2.3. STRUTTURA DELL'ESAME

L'esame nazionale di lingua italiana per l'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana è formato da due unità d'esame: *Lettura e Riflessione sulla lingua* e *Scrittura*.

Gli ambiti *Lettura e Riflessione sulla lingua* nella prima unità d'esame contengono complessivamente 46 esercizi. Ogni esercizio in questa unità porta un punto. L'ambito *Scrittura* nella seconda unità prevede un esercizio di scrittura e porta 24 punti.

L'esame contiene complessivamente 47 esercizi per un totale di 70 punti.

Nella tabella 4 è riportato il numero di esercizi e il numero di punti di ogni unità d'esame.

Tabella 4 Numero di esercizi e numero di punti per ogni unità

UNITÀ	AMBITO	NUMERO DI ESERCIZI	NUMERO DI PUNTI
1.	<i>Lettura</i>	22	22
	<i>Riflessione sulla lingua</i>	24	24
2.	<i>Scrittura</i>	1	24
TOTALE		47	70

L'esame nazionale di lingua italiana per l'ottava classe della scuola elementare con lingua d'insegnamento italiana ha una durata complessiva di **180 minuti**. Ogni unità d'esame dura **90 minuti** con una pausa di **30 minuti**.

2.4. ESEMPI DI ESERCIZI

I Esempio

Ricordando la Miseria

In quei mattini rigidi l'acqua gelava negli abbeveratoi. L'aria era cilestrina, le rare nuvole rosse. L'orizzonte pareva più lontano, più lontane le cupole del Monte Maggiore. Ed il labirinto dei muretti di pietra più gelido, più tombale e tragico.

La terra rossa era gelata e dura, l'erba secca, le viti disperate, sciolte, spoglie, gli alberi morti. Solo lo scricciolo era vivo e nervoso come l'aria tagliente, squittiva saettando fra i pruni spogli. Squittiva. Forse per la gioia o per paura della solitudine. Passavano le pecore ma il sole ancora non c'era ed il loro zoccolare, il loro ansimare, il loro spaventato belare, si ripercuotevano per le strade deserte, svegliavano un asino che si metteva a tagliare pigro nel chiuso tanfo della stalla.

Allora i corvi si levavano in volo, alti sopra i ruderi della vecchia chiesa sulla collina. Volavano descrivendo ampi cerchi e tacevano, forse per non rompere il magico incanto di quei tragici mattini invernali.

Quelli erano i mattini della Miseria. Mia madre diceva che quelli erano i mattini nei quali la Miseria ci veniva a far visita ed infreddolita s'installava nella nostra casa, si sedeva sul bordo del nostro focolare, ci rubava le misere vampe di sterpi. [...]

Mario Schiavato, Voci Nostre

In quale stagione compare la Miseria?

- A. In primavera.
- B. In estate.
- C. In autunno.
- D. In inverno.

Risposta esatta: D

Ambito: *Lettura*

Sottoambito: *Tecnica e contenuto*

Esito:

SE LIT C.7.1. L'allievo legge e comprende in modo autonomo testi di vario tipo e usa strategie opportune per analizzare e sintetizzare il contenuto di un testo, ne coglie il tema e formula giudizi personali.

Abilità cognitiva: comprensione

Livello di difficoltà: bassa

II Esempio

Qual è il significato del modo di dire *avere il cuore in gola*?

- A. Provare angoscia o paura.
- B. Essere molto affaticati.
- C. Essere senza sentimenti.
- D. Provare emozioni forti.

Risposta esatta: A

Ambito: *Riflessione sulla lingua*

Sottoambito: *Lessico*

Esito:

SE LIT D.7.2. L'allievo coglie differenze e analogie tra lingue/dialetti diversi e il loro uso sociale (registri) e comunicativo; comprende e applica in situazioni diverse le conoscenze fondamentali relative al lessico e alla comunicazione; utilizza strumenti di consultazione.

Abilità cognitiva: comprensione

Livello di difficoltà: media

III Esempio

Quale delle seguenti frasi contiene un aggettivo qualificativo di grado superlativo relativo?

- A. Claudia è più magra di me.
- B. Claudia è la più magra di tutte.
- C. Claudia è magrissima.
- D. Claudia è molto magra.

Risposta esatta: B

Ambito: *Riflessione sulla lingua*

Sottoambito: *Grammatica*

Esito:

SE LIT D.7.1. L'allievo conosce e applica le fondamentali convenzioni ortografiche e fonologiche; riconosce, comprende e applica in situazioni diverse le nozioni fondamentali relative all'organizzazione sintattica della frase semplice e del periodo, alle parti del discorso e ai connettivi.

Abilità cognitiva: comprensione

Livello di difficoltà: alta

4. primjer**TEMA NARRATIVO****Indicazioni**

Leggi i titoli proposti e scegline uno.

Elabora un testo narrativo sviluppando il titolo che hai scelto.

Elabora il tema in modo strutturato (introduzione, svolgimento, conclusione).

Il tema deve essere coeso e coerente (logico) e linguisticamente corretto.

Numero di parole: min. 220 parole

Titoli:

1. Il regalo che vorrei
2. Una gita da ricordare
3. Quella volta che ho vinto

Ambito: *Scrittura*

Esito:

SE LIT B.8.2. L'allievo scrive testi coerenti e coesi di vario tipo, corretti nella forma e nel contenuto.

Abilità cognitiva: produzione

Livello di difficoltà: alta

Il tema verrà valutato con zero (0) punti:

- se il tema è completamente illeggibile o incomprensibile
- se il tema non è scritto in corsivo
- se è completamente fuori tema
- se il tema ha meno di 220 parole
- se contiene contenuti inappropriati (parolacce, disegni, linguaggio dell'odio e simili)

3. SRPSKI JEZIK / СРПСКИ ЈЕЗИК

3.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Srpskoga jezika ispituje se ovladanost književnim, jezičnim i medijskim sadržajima te poznavanje i usvojenost pravopisne norme srpskoga jezika.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu za nastavni predmet Srpski jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i ćirilčnome pismu srpske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A)⁷ (NN, br. 93/19).

3.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Srpskoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz triju područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Književnost*
 - a) *Književni tekstovi*
 - b) *Neknjiževni tekstovi*
 - c) *Kultura i mediji*
2. *Srpski jezik*
 - a) *Gramatika*
 - b) *Pravopis*
 - c) *Povijest jezika*
3. *Pisana kultura izražavanja.*

Nacionalnim ispitom iz Srpskoga jezika za osmi razred osnovne škole na jeziku i pismu srpske nacionalne manjine ispituju se odgojno-obrazovni ishodi s posebnim naglaskom na odgojno-obrazovne ishode od petoga do osmoga razreda osnovne škole. Od tih se odgojno-obrazovnih ishoda u školskoj godini 2024./2025. ispituje dio ishoda iz svakoga područja ispitivanja.

U tablici 5. za svako područje/potpodručje ispitivanja navedeni su odgojno-obrazovni ishodi te pripadajući nastavni sadržaji na kojima se temelji ispitivanje.

⁷ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_10_93_1828.html

Tablica 5. Odgojno-obrazovni ishodi i nastavni sadržaji / sadržaji ispitivanja prema područjima ispitivanja Srpskoga jezika

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
KNJIŽEVNOST		
Književni tekstovi	SJ OŠ A.5.1. Učenik razlikuje osnovne značajke književnih rodova (lirika, epika, drama). SJ OŠ A.5.3. Učenik karakterizira književni lik i prepoznaje osnovne oblike kazivanja u književnim tekstovima. SJ OŠ A.5.4. Učenik razlikuje osnovne značajke lirske i lirsko-epske umjetničke te lirske i epske narodne pjesme. SJ OŠ A.6.1. Učenik uočava i razlikuje određene književne vrste usmene i autorske književnosti. SJ OŠ A.6.4. Učenik uočava osnovne oblike stiha i strofe, vrste rime, prepoznaje i objašnjava stilska izražajna sredstva. SJ OŠ A.7.1. Učenik svrstava književna djela u određeni književni rod i književnu vrstu. SJ OŠ A.7.2. Učenik tumači književno djelo, iskazuje doživljaj i zauzima vrijednosni stav. SJ OŠ A.7.5. Učenik razlikuje pjesmu u stihu i pjesmu u prozi, analizira ulogu stilskih izražajnih sredstava u književnom djelu. SJ OŠ C.5.2. Učenik razvija vještinu izražajnoga i istraživačkoga čitanja. SJ OŠ C.6.2. Učenik razvija vještine istraživačkoga i interpretativnoga čitanja te izražajnoga čitanja i kazivanja.	Vrste tekstova: ♦ lirika (narodna i umjetnička poezija) ♦ epika (umjetnička proza) Književnoteorijski pojmovi: ♦ književne vrste ♦ pjesničke slike ♦ vrste pripovijedanja ♦ stilska sredstva ♦ stih, strofa, rima, motiv, ideja, tema ♦ humor, ironija, satira Opisivanje: ♦ interijer ♦ eksterijer ♦ pejzaž ♦ portret Bogaćenje rječnika: ♦ sinonimi ♦ homonimi ♦ umanjenice ♦ uvećanice ♦ pejorativi ♦ arhaizmi ♦ hipokoristici
Neknjiževni tekstovi		
Kultura i mediji		

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
KNJIŽEVNOST		
Književni tekstovi Neknjiževni tekstovi Kultura i mediji	SJ OŠ C.7.2. Učenik istraživački čita, procjenjuje tekst i razvija svoje izražajne govorne sposobnosti. SJ OŠ D.5.1. Učenik pronalazi informacije u skladu sa svojim zadacima. SJ OŠ D.5.2. Učenik razlikuje grafičke elemente i uočava postupke kojima se postiže željeni utjecaj na primatelje poruka tiskanih medija. SJ OŠ D.7.2. Učenik razlikuje visoku i popularnu kulturu.	♦ strip ♦ tiskani medijski tekstovi ♦ visoka i pop kultura
SRPSKI JEZIK		
Gramatika Pravopis Povijest jezika	SJ OŠ B.5.2. Učenik razlikuje promjenjive i nepromjenjive vrste riječi u rečenici i/ili tekstu. SJ OŠ B.5.3. Učenik razlikuje, oblikuje i preoblikuje jednostavnu rečenicu. SJ OŠ B.6.1. Učenik razlikuje osnovne leksičko–semantičke kategorije koje upotrebljava u svakodnevnoj komunikaciji. SJ OŠ B.6.2. Učenik razlikuje odnose promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici i/ili tekstu. SJ OŠ B.6.5. Učenik istražuje osnovne podatke o podrijetlu i razvoju srpskog jezika. SJ OŠ B.7.3. Učenik analizira složenu rečenicu. SJ OŠ B.7.5. Učenik pronalazi podatke o počecima srpske pismenosti iz glagoljičnih i ćiriličnih spomenika srpske kulture	Jezikoslovni pojmovi: ♦ morfološke kategorije: imenske riječi (rod, broj, padež) ♦ glagoli (lice i vrijeme/oblik) Nepromjenjive vrste riječi: ♦ prilozi ♦ prijedlozi ♦ veznici ♦ usklici ♦ čestice Promjenjive vrste riječi: ♦ glagoli ♦ imenice ♦ pridjevi ♦ zamjenice ♦ brojevi Glagolski oblici: ♦ nelični: infinitiv, glagolski pridjevi i prilozi ♦ lični: prezent, perfekt, aorist, imperfekt, pluskvamperfekt, futur I, futur II ♦ imperativ, potencijal

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / SADRŽAJI ISPITIVANJA
SRPSKI JEZIK		
Gramatika Pravopis Povijest jezika	SJ OŠ B.5.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u komunikaciji. SJ OŠ B.6.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u komunikaciji. SJ OŠ B.8.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u različitim vrstama tekstova. SJ OŠ B.8.5. Učenik pronalazi, povezuje i interpretira podatke o razvoju srpske pismenosti	Glasovne promjene: ♦ palatalizacija, sibilizacija, nepostojano a, jotacija, jednačenje suglasnika po zvučnosti, jednačenje suglasnika po mjestu izgovora, prelazak l u o, gubljenje suglasnika Tvorba riječi Rečenica: ♦ služba riječi u rečenici ♦ sintagma i navedeni odnosi među nezavisnim rečenicama Povijest jezika: ♦ razvoj slavenske i srpske pismenosti ♦ Vukova reforma jezika, pisma i pravopisa Pravopisni sadržaji: ♦ veliko početno slovo u imenima i jednočlanim i višočlanim nazivima ♦ interpunkcijski znakovi ♦ sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi ♦ upravni i neupravni govor *Navedeni nastavni sadržaji mogu se ispitati i u području <i>Srpski jezik</i>.
PISANA KULTURA IZRAŽAVANJA		
	SJ OŠ B.8.4. Učenik primjenjuje pravopisnu normu u različitim vrstama tekstova. SJ OŠ C.5.3. Učenik razvija vještinu pravilnog i kreativnog pisanja. SJ OŠ C.6.3. Učenik piše tekst jednostavnih opisnih i pripovjednih struktura i kreativno se izražava. SJ OŠ C.7.3. Učenik piše tekst složenijih opisnih i pripovjednih struktura i kreativno se izražava.	♦ privatna i službena korespondencija

3.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Srpskoga jezika za osmi razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina. Prvom ispitnom cjelinom ispituje se područje *Književnost i srpski jezik*, a drugom ispitnom cjelinom ispituje se područje *Pisana kultura izražavanja*. Prva ispitna cjelina sadrži 40 zadataka zatvorenoga tipa od kojih 23 zadatka ispituju područje *Književnost*. Sljedećih 17 zadataka ispituju područje *Srpski jezik*. U ispitu je moguće ostvariti ukupno 40 bodova (svaki zadatak nosi jedan bod).

Druga ispitna cjelina *Pisana kultura izražavanja* sadrži jedan zadatak pisanja koji nosi 18 bodova.

U tablici 6. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu.

Tablica 6. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Književnost	Književni tekstovi	23	15
		Neknjiževni tekstovi		4
		Kultura i mediji		4
	Srpski jezik	Gramatika	17	8
		Pravopis		7
		Povijest jezika		2
2.	Pisana kultura izražavanja		1	18
UKUPNO			41	58

Nacionalni ispit iz Srpskoga jezika **traje 135 minuta**. Prva ispitna cjelina traje **75 minuta**, a druga ispitna cjelina traje **60 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je od **15 minuta**.

3.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Пажљиво прочитај следећи део приповетке.

Био је у трећем разреду основне школе када је нешто начуо о том. А начуо је случајно. Под вењаком је, једне мајске недеље после подне, седело друштво и разговарало уз вино и мезе. Дечак се, непримећен, увукао у стару разгранату лозу и ту је седео на дебелој савијеној грани, покривен лишћем.

Иво Андрић, *У завади са светом* (одломак)

Којем облику приповедања припада наведени део приповетке?

- A. дијалогу
- B. монологу
- C. приповедању у првом лицу
- D. приповедању у трећем лицу

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Književnost*

Potpodručje ispitivanja: *Književni tekst*

Odgojno-obrazovni ishod:

SJ OŠ A.5.3. Učenik karakterizira književni lik i prepoznaje osnovne oblike kazivanja u književnim tekstovima.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Која је реч настала извођењем?

- A. цевчица
- B. непознат
- C. бродолом
- D. приградски

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: *Srpski jezik*

Potpodručje ispitivanja: *Gramatika*

Odgojno-obrazovni ishod:

SJ OŠ B. 6.1. Učenik razlikuje osnovne leksičko-semantičke kategorije koje upotrebljava u svakodnevnoj komunikaciji.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: teško

3. primjer

Пажљиво прочитај следеће стихове.

*Сваки аван
заглави на таван
да се дружи
с млином и прашином.*

Коју стилску фигуру препознајеш у наведеним стиховима?

- A. метафору
- B. хиперболу
- C. ономатопеју
- D. персонификацију

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Književnost*

Potpodručje ispitivanja: *Književni tekst*

Odgojno-obrazovni ishod:

SJ OŠ A.6.4. Učenik uočava osnovne oblike stiha i strofe, vrste rime, prepoznaje i objašnjava stilska izražajna sredstva.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer

Којој врсти према значењу припада реч *кућица*?

- A. хомониму
- B. пејоративу
- C. деминутиву
- D. аугментативу

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Srpski jezik*

Potpodručje ispitivanja: *Gramatika*

Odgojno-obrazovni ishod:

SJ OŠ B.6.1. Učenik razlikuje osnovne leksičko-semantičke kategorije koje upotrebljava u svakodnevnoj komunikaciji.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

5. primjer

Koja vrsta kulture je prikazana na slici?

- A. поп култура
- B. висока култура
- C. филмска култура
- D. медијска култура

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Književnost*

Potpodručje ispitivanja: *Kultura i mediji*

Odgojno-obrazovni ishod:

SJ OŠ D.7.2. Učenik razlikuje visoku i popularnu kulturu.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: lagano

6. primjer

ЗАДАТАК ПИСАЊА

Напиши приватно писмо према задатим смерницама.

Поштовати форму писања приватног писма.

Текст писма поделити на видљиве пасусе.

Потребно је одговорити на све постављене смернице.

Водити рачуна о правописним и граматичким правилима.

Треба избегавати непотребна понављања.

Писмо треба садржавати 100 речи.

Замисли да си Ивана Петровић, ученица осмог разреда, која је на вишедневној екскурзији на Тари.

Пишеш писмо другарици Марији која живи у Немачкој.

Писмо треба да садржи како проводиш време на екскурзији, које си све културне институције посетила, препричај неку анегдоту и сл.

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

SJ OŠ C.5.3. Učenik razvija vještinu pravilnog i kreativnog pisanja.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

Smjernice za bodovanje

Pismo će se vrednovati s nula bodova:

- ako je u potpunosti nečitko i nerazumljivo
- ako je napisano tiskanim slovima
- ako sadržaj ne odgovara zadanim smjernicama
- ako sadrži manje od 100 riječi
- ako nema odgovora (predan prazan papir)
- ako je korišten neprimjeren sadržaj u ispitu (psovke, govor mržnje, crteži i sl.).

3.1. ЦИЉ ИСПИТИВАЊА

Националним испитом из Српског језика испитује се овладаност књижевним, језичким и медијским садржајима те познавање и усвојеност правописне норме српског језика.

Испит је састављен према Курикулуму за наставни предмет Српски језик за основну и средњу школу с наставом на језику и ћириличном писму српске националне мањине у Републици Хрватској (Модел А)^{*} (NN, бр. 93/19).

3.2. САДРЖАЈ ИСПИТА

У националном испиту из Српског језика за осми разред основне школе испитују се васпитно-образовни исходи/садржаји из трију подручја испитивања и њихових припадајућих потподручја:

1. *Књижевност*
 - а) *Књижевни текстови*
 - б) *Некњижевни текстови*
 - с) *Култура и медији*
2. *Српски језик*
 - а) *Граматика*
 - б) *Правопис*
 - с) *Историја језика*
3. *Писмена култура изражавања.*

Националним испитом из Српског језика за осми разред основне школе на језику и писму српске националне мањине испитују се васпитно-образовни исходи с посебним нагласком на васпитно-образовне исходе од петог до осмог разреда основне школе. Од тих се васпитно-образовних исхода у школској години 2024/2025. испитује део исхода из сваког подручја испитивања.

У табели 5. за свако подручје/потподручје испитивања наведени су васпитно-образовни исходи те припадајући наставни садржаји на којима се темељи испитивање.

Табела 5. Васпитно-образовни исходи и наставни садржаји / садржаји испитивања према подручјима испитивања Српског језика

ПОДРУЧЈЕ / ПОДПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА	ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ / САДРЖАЈИ ИСПИТИВАЊА
КЊИЖЕВНОСТ		
<i>Књижевни текстови</i> <i>Некњижевни текстови</i> <i>Култура и медији</i>	SJ OŠ A.5.1. Ученик разликује основне одлике књижевних родова (лирика, епика, драма). SJ OŠ A.5.3. Ученик карактеризира књижевни лик и препознаје основне облике казивања у књижевним текстовима. SJ OŠ A.5.4. Ученик разликује основне особине лирске и лирско-епске уметничке, те лирске и епске народне песме. SJ OŠ A.6.1. Ученик уочава и разликује одређене књижевне врсте усмене и ауторске књижевности. SJ OŠ A.6.4. Ученик уочава основне облике стиха и строфе, врсте риме, препознаје и објашњава стилска изражајна средства. SJ OŠ A.7.1. Ученик сврстава књижевна дела у одређени књижевни род и књижевну врсту. SJ OŠ A.7.2. Ученик тумачи књижевно дело, исказује доживљај и заузима вредносни став. SJ OŠ A.7.5. Ученик разликује песму у стиху и песму у прози, анализира улогу стилских изражајних средстава у књижевном делу. SJ OŠ C.5.2. Ученик развија вештину изражајног и истраживачког читања.	Врсте текстова: ♦ лирика (народна и уметничка поезија) ♦ епика (уметничка проза) Књижевнотеоријски појмови: ♦ књижевне врсте ♦ песничке слике ♦ врсте приповедања ♦ стилска средства ♦ стих, строфа, рима, мотив, идеја, тема ♦ хумор, иронија, сатира Описивање: ♦ интеријер ♦ екстеријер ♦ пејзаж ♦ портрет Богаћење речника: ♦ синоними ♦ хомоними ♦ деминутиви ♦ аугментативи ♦ пејоративи ♦ архаизми ♦ хипокористичи

ПОДРУЧЈЕ / ПОДПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА	ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ / САДРЖАЈИ ИСПИТИВАЊА
КЊИЖЕВНОСТ		
<i>Књижевни текстови</i> <i>Некњижевни текстови</i> <i>Култура и медији</i>	SJ OŠ C.6.2. Ученик развија вештине истраживачког и интерпретативног читања те изражајног читања и казивања. SJ OŠ C.7.2. Ученик истраживачки чита, процењује текст и развија своје изражјне говорне способности. SJ OŠ D.5.1. Ученик проналази информације у складу са својим задацима. SJ OŠ D.5.2. Ученик разликује графичке елементе и уочава поступке којима се постиже жељени утицај на примаоце порука штампаних медија. SJ OŠ D.7.2. Ученик разликује високу и популарну културу.	♦ стрип ♦ штампани медијски текстови ♦ висока и поп култура
СРПСКИ ЈЕЗИК		
<i>Граматика</i> <i>Правопис</i> <i>Историја језика</i>	SJ OŠ B. 5.2. Ученик разликује променљиве и непроменљиве речи у реченици и/или тексту. SJ OŠ B.5.3. Ученик разликује, обликује и преобликује просту реченицу. SJ OŠ B.6.1. Ученик разликује основне лексичкосемантичке категорије које употребљава у свакодневној комуникацији SJ OŠ B.6.2. Ученик разликује односе променљивих и непроменљивих речи у реченици и/или тексту. SJ OŠ B.6.5. Ученик истражује основне податке о пореклу и развоју српског језика.	Језички појмови: ♦ морфолошке категорије: именске речи (род, број, падеж) ♦ глаголи (лице и време/облик) Непроменљиве врсте речи: ♦ прилози ♦ предлози ♦ везници ♦ узвици ♦ речце Променљиве врсте речи: ♦ глаголи ♦ именице ♦ придеви ♦ заменице ♦ бројеви

ПОДРУЧЈЕ / ПОДПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА	ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ / САДРЖАЈИ ИСПИТИВАЊА
СРПСКИ ЈЕЗИК		
<i>Граматика</i> <i>Правопис</i> <i>Историја језика</i>	SJ OŠ B.7.3. Ученик анализира сложену реченицу. SJ OŠ B.7.5. Ученик проналази податке о почецима српске писмености из глагољских и ћириличких споменика српске културе. SJ OŠ B.5.4. Ученик примењује правописну норму у комуникацији. SJ OŠ B.6.4. Ученик примењује правописну норму у комуникацији. SJ OŠ B.8.4. Ученик примењује правописну норму уразличитим врстама текстова SJ OŠ B.8.5. Ученик проналази, повезује и интерпретира податке о развоју српске писмености.	Глаголски облици: - нелични: инфинитив, глаголски придеви и прилози - лични: презент, перфекат, аорист, имперфекат, плусквамперфекат, футур I, футур II - императив, потенцијал Гласовне промене: - палатализација, сибиларизација, непостојано а, јотовање, једначење сугласника по звучности, једначење сугласника по месту изговора, прелазак л у о, губљење сугласника Творба речи Реченица: - служба речи у реченици - синтагма и напоредни односи међу независним реченицама Историја језика: - развој словенске и српске писмености - Вукова реформа језика, писма и правописа Правописни садржаји: - велико почетно слово у именима и једночланим и вишечланим називима - интерпункцијски знакови - састављено и растављено писање речи - управни и неуправни говор *Наведени наставни садржаји могу се испитати и у подручју <i>Српски језик</i>.

ПОДРУЧЈЕ / ПОДПОДРУЧЈЕ ИСПИТИВАЊА	ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ / САДРЖАЈИ ИСПИТИВАЊА
ПИСМЕНА КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА		
	SJ OŠ B.8.4. Ученик примењује правописну норму у различитим врстама текстова. SJ OŠ C.5.3. Ученик развија вештину правилног и креативног писања. SJ OŠ C.6.3. Ученик пише текст једноставних описних и приповедних структура и креативно се изражава. SJ OŠ C.7.3. Ученик пише текст сложенијих описних и приповедних структура и креативно се изражава.	• приватна и службена кореспонденција

3.3. СТРУКТУРА ИСПИТА

Национални испит из Српског језика за осми разред основне школе састоји се од двеју испитних целина. Првом испитном целином испитује се подручје *Књижевност и српски језик*, а другом испитном целином испитује се *Писмена култура изражавања*. Прва испитна целина садржи 40 задатака затвореног типа од којих 23 задатка испитује подручје *Књижевност*. Следећа 17 задатка испитују подручје *Српски језик*. У испиту је могуће остварити укупно 40 бодова (сваки задатак носи један бод).

Друга испитна целина *Писмена култура изражавања* садржи један писмени задатак који носи 18 бодова.

У табели 6. су наведени број задатака и број бодова за сваку испитну целину.

Табела 6. Број задатака и број бодова за сваку испитну целину

ИСПИТНА ЦЕЛИНА	ПОДРУЧЈЕ	ПОДПОДРУЧЈЕ	БРОЈ ЗАДАТАКА	БРОЈ БОДОВА
1.	Књижевност	Књижевни текстови	23	15
		Некњижевни текстови		4
		Култура и медији		4
	Српски језик	Граматика	17	8
		Правопис		7
		Историја језика		2
2.	Писмена култура изражавања		1	18
УКУПНО			41	58

Национални испит из Српског језика траје **135** минута. Прва испитна целина траје **75 минута**, а друга испитна целина траје **60 минута**. Између прве и друге испитне целине је пауза у трајању од **15 минута**.

3.4. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА

1. пример

Пажљиво прочитај следећи део приповетке.

Био је у трећем разреду основне школе када је нешто начуо о том. А начуо је случајно. Под вењаком је, једне мајске недеље после подне, седело друштво и разговарало уз вино и мезе. Дечак се, непримећен, увукао у стару разгранату лозу и ту је седео на дебелој савијеној грани, покривен лишћем.

Иво Андрић, *У завади са светом* (одломак)

Којем облику приповедања припада наведени део приповетке?

- A. дијалогу
- B. монологу
- C. приповедању у првом лицу
- D. приповедању у трећем лицу

Тачан одговор: D

Подручје испитивања: *Књижевност*

Подподручје испитивања: *Књижевни текст*

Васпитно-образовни исход:

SJ OŠ A.5.3. Ученик карактерише књижевни лик и препознаје основне облике казивања у књижевним текстовима.

Когнитивни ниво: памћење

Процењена тежине: лако

2. пример

Која је реч настала извођењем?

- A. цевчица
- B. непознат
- C. бродолом
- D. приградски

Тачан одговор: A

Подручје испитивања: *Српски језик*

Подподручје испитивања: *Граматика*

Васпитно-образовни исход:

SJ OŠ B. 6.1. Ученик разликује основне лексичко-семантичке категорије које употребљава у свакодневној комуникацији.

Когнитивни ниво: памћење

Процењена тежина: тешко

3. пример

Пажљиво прочитај следеће стихове.

*Сваки аван
заглави на таван
да се дружи
с млином и прашином.*

Коју стилску фигуру препознајеш у наведеним стиховима?

- A. метафору
- B. хиперболу
- C. ономатопеју
- D. персонификацију

Тачан одговор: D

Подручје испитивања: *Књижевност*

Подподручје испитивања: *Књижевни текст*

Васпитно-образовни исход:

SJ OŠ A.6.4. Ученик уочава основне облике стиха и строфе, врсте риме, препознаје и објашњава стилска изражајна средства.

Когнитивни ниво: примена

Процењена тежина: средње тешко

4. пример

Којој врсти према значењу припада реч *кућица*?

- A. хомониму
- B. пејоративу
- C. деминутиву
- D. аугментативу

Тачан одговор: C

Подручје испитивања: *Српски језик*

Потподручје испитивања: *Граматика*

Васпитно-образовни исход:

SJ OŠ B.6.1. Ученик разликује основне лексичко-семантичке категорије које употребљава у свакодневној комуникацији.

Когнитивни ниво: примена

Процењена тежина: средње тешко

5. пример

Која врста културе је приказана на слици?

- A. поп култура
- B. висока култура
- C. филмска култура
- D. медијска култура

Тачан одговор: B

Подручје испитивања: *Књижевност*

Потподручје испитивања: *Култура и медији*

Васпитно-образовни исход:

SJ OŠ D.7.2. Ученик разликује високу и популарну културу.

Когнитивни ниво: примена

Процењена тежина: лагано

6. пример

ЗАДАТАК ПИСАЊА

Напиши приватно писмо према задатим смерницама.

Поштовати форму писања приватног писма.

Текст писма поделити на видљиве пасусе.

Потребно је одговорити на све постављене смернице.

Водити рачуна о правописним и граматичким правилима.

Треба избегавати непотребна понављања.

Писмо треба садржавати 100 речи.

Замисли да си Ивана Петровић, ученица осмог разреда, која је на вишедневној екскурзији на Тари.

Пишеш писмо другарици Марији која живи у Немачкој.

Писмо треба да садржи како проводиш време на екскурзији, које си све културне институције посетила, препричај неку анегдоту и сл.

Подручје испитивања: Писање

Васпитно-образовни исход:

SJ OŠ C.5.3. Ученик развија вештину правилног и креативног писања.

Когнитивни ниво: примена

Процењена тежина: средње тешко

Смернице за бодовање

Писмо ће се вредновати с нула бодова у следећим ситуацијама:

- писмо је у потпуности нечитко и неразумљиво;
- писмо је написано штампаним словима;
- садржај не одговара заданим смерницама;
- писмо садржи мање од 100 речи;
- нема одговора (предан празан папир);
- коришћен је непримерен садржај у испиту (псовке, говор мржње, цртежи и сл.).

4. MAĐARSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST / MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

4.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Mađarskoga jezika i književnosti ispituju se predmetna znanja učenika te vještine koje omogućuju primjene tih znanja. Prvenstveno se provjerava čitanje s razumijevanjem književnih i neknjiževnih tekstova, stvaranje tekstova raznih vrsta te poznavanje mađarskoga jezičnog sustava. Ispit je sastavljen prema kurikulumu za nastavni predmet Mađarski jezik i književnost (Model A)⁹.

4.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu za osmi razred iz Mađarskoga jezika i književnosti ispituju se odgojno-obrazovni ishodi zadani kurikulumom iz triju područja (jedno od njih dijeli se na dodatna dva potpodručja):

1. *Razumijevanje teksta*
 - a) *Razumijevanje književnoga teksta*
 - b) *Razumijevanje neknjiževnoga teksta*
2. *Mađarski jezik i komunikacija*
 - a) *Gramatika i pravopis*
3. *Pisanje*
 - a) *Kreativni ili raspravljajući esej.*

Nacionalnim ispitom iz Mađarskoga jezika i književnosti za osmi razred osnovne škole na jeziku i pismu mađarske nacionalne manjine ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz područja jezika i komunikacije, književnosti i stvaralaštva te medijske kulture s posebnim naglaskom na odgojno-obrazovne ishode od petoga do osmoga razreda osnovne škole.

Tablica 7. sadrži odgojno-obrazovne ishode za koje se nacionalnim ispitom provjera razina ostvarenosti sadržaja koje učenici moraju zadovoljiti.

⁹ Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Mađarski jezik i književnost za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu mađarske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A) (NN/83/2020-1555)

Tablica 7. Odgojno-obrazovni ishodi i nastavni sadržaji / sadržaji ispitivanja prema područjima ispitivanja Mađarskoga jezika

PODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / RAZRADA ISHODA
RAZUMIJEVANJE TEKSTA		
Razumijevanje književnoga teksta	OŠ MJ B.6.1. Učenik prepoznaje obrađene oblike književnoga izražavanja, književne vrste i rodove te njihova obilježja. Prepoznaje i imenuje stilska izražajna sredstva.	Književni oblici: proza, poezija Govorenje stihova: ritmičko govorenje stihova ili mađarska metrika (utvrđivanje broja slogova), govorenje stihova u metru (prepoznavanje dugih i kratkih slogova) Vrste rime: parna rima, nagomilana rima, unakrsna rima, nepotpuna rima, obgrljena rima Književni rodovi: epika, lirika, drama Žanrovi, pjesničke vrste: priča (narodna priča, bajka), narativna pjesma, roman, pjesma, balada, pripovijest, legenda, povijesni roman, novela, crtica, tragedija, komedija, epigram, elegija, himna Stilska sredstva: usporedba, metafora, personifikacija, aliteracija, metonimija, alegorija, ponavljanje, hiperbola, inverzija Razdoblja: romantizam, modernizam
	OŠ MJ B.7.1. Učenik razlikuje i objašnjava osnovne književne rodove, vrste, oblike, stilska izražajna sredstva i razdoblja.	

PODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / RAZRADA ISHODA
RAZUMIJEVANJE TEKSTA		
Razumijevanje književnoga teksta	OŠ MJ B.7.2. Učenik primjenjuje teorijska znanja uz usmjeravanje učitelja. Analizira književno djelo iz više gledišta, svoje tvrdnje potvrđuje primjerima iz teksta.	♦ iznosi tvrdnje o određenome djelu sa zadanoga gledišta ♦ percipira i svojim riječima izražava emocionalni učinak i obilježja lirskoga teksta te svoje osjećaje i mišljenja obrazlaže citatima iz teksta ♦ lokalizira te određuje temu i motive u analiziranoj pjesmi ♦ prepoznaje obrađena osnovna obilježja versifikacije u analiziranome djelu ♦ razlikuje glavne strukturne jedinice književnih djela, objašnjava njihovu međusobnu povezanost ♦ razlikuje i opisuje glavne i sporedne likove, njihove međusobne odnose ♦ uočava mjesta radnje, vremenske dimenzije, primjećuje vraćanje u prošlost i ukazivanje na budućnost ♦ utvrđuje vrstu književnoga djela, navodi obilježja te vrste i ista objašnjava sa stajališta radnje i teme ♦ uspoređuje određena književna djela iz raznih gledišta (tema, vrsta, stilsko izražajna sredstva) s drugim djelima: navodi osnovne razlike ♦ prepoznaje govornu situaciju djela, tipske karakteristike odnosa između govornika i sugovornika ♦ navodi bitne, presudne motive djela ♦ prepoznaje povezanost između vrste djela i tematsko–motivskoga sloja djela ♦ prepoznaje sredstva za postizanje pjesničkoga ritma, prepoznaje i vrednuje njihovu funkciju u oblikovanju doživljaja
	OŠ MJ B.8.2. Učenik samostalno primjenjuje spoznaje iz teorije književnosti. Tumači djela iz zadanih gledišta.	

PODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / RAZRADA ISHODA
RAZUMIJEVANJE TEKSTA		
Razumijevanje književnoga teksta	OŠ MJ A.7.1. Učenik prepoznaje i navodi koherentne sadržaje u složenijim tekstovima prema zadanim kriterijima.	♦ iznosi tvrdnje u vezi sa sadržajem cjelokupnoga teksta, njih obrazlaže primjerima iz istoga teksta ♦ povezuje sadržaj pojedinih jedinica teksta sa sadržajem cjelokupnoga teksta
	OŠ MJ B.5.3. Učenik prepoznaje upoznata svjetska i mađarska književna djela, iz njih citira.	♦ prepoznaje književna djela na temelju pročitanih ili slušanih odlomaka, citata, navodi autora i naslov ♦ u slučaju pojedinih, tradicijski i kulturno važnih mađarskih književnih, djela daje dodatne podatke o djelu (npr. nastanak, važnost)
	OŠ MJ B.7.3. Učenik imenuje obrađena djela svjetske i mađarske književnosti, iznosi svoje spoznaje o njima, citira iz njih.	♦ uspoređuje djela prema njihovoj temi i razdoblju
Razumijevanje neknjiževnoga teksta	OŠ MJ A.5.1. Učenik čita tekstove različitih književnih vrsta i oblika, u njima traži informacije, prepoznaje osnovne sličnosti (odnose). Izdvaja ključne riječi.	♦ samostalno odgovara na pitanja postavljena u vezi s pročitanim ili slušanim jednostavnijim tekstom, usmeno i pisano ♦ samostalno odgovara na pitanja postavljena u vezi s bitnim elementima/podacima iz sadržaja pročitanih ili slušanih složenijih tekstova uz izdvajanje ključnih riječi, usmeno i pisano
	OŠ MJ A.7.1. Učenik prepoznaje i navodi koherentne sadržaje u složenijim tekstovima prema zadanim kriterijima.	♦ iznosi tvrdnje u vezi sa sadržajem cjelokupnoga teksta, njih obrazlaže primjerima iz istoga teksta ♦ povezuje sadržaj pojedinih jedinica teksta sa sadržajem cjelokupnoga teksta ♦ samostalno otkriva značenje nepoznatih riječi i izraza čitanjem bilježaka, uporabom digitalnih i/ili tiskanih rječnika, nepoznate riječi uvrštava u vlastiti vokabular

PODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / RAZRADA ISHODA
Razumijevanje neknjiževnoga teksta	OŠ MJ C.7.1. Učenik objašnjava medijske uratke u kojima su povezane tekstne i vizualne platforme (npr. strip, blog, videozapis pjesme).	♦ prepoznaje i navodi tekstne i vizualne elemente medijskoga uratka u kojemu su povezane tekstne i vizualne platforme ♦ objašnjava, povezuje značenje i učinak tekstnih i vizualnih elemenata
MAĐARSKI JEZIK I KOMUNIKACIJA		
	OŠ MJ A.5.2. Učenik razgovijetno izražava svoje misli u skladu sa zadanom temom. Služi se novim riječima i izrazima u usmenome i pisanome izražavanju.	♦ služi se novim riječima i izrazima te sinonimima
	OŠ MJ A.5.3. Učenik obrađena pravopisna pravila svjesno primjenjuje. Prepoznaje, imenuje i razlikuje vrste riječi i njihove tvorbene dijelove, sastavne elemente.	♦ na određenim primjerima prepoznaje zakonitosti promjena samoglasnika i suglasnika ♦ navodi i primjenjuje mađarska pravopisna načela Fonetika i fonologija: ♦ samoglasnici (dugi–kratki, visoki–niski) ♦ suglasnici (monografi–digrafi –trigrafi, zvučni–bezvučni)
	OŠ MJ A.6.3. Učenik obrađena pravopisna pravila svjesno primjenjuje. Prepoznaje fonetske i morfološke elemente, imenuje ih i razlikuje.	♦ prepoznaje i imenuje vrstu određene riječi ♦ svjestan je povezanosti glagolskih vremena i načina (ličnih glagolskih oblika), prepoznaje i primjenjuje glagolska vremena i načine ♦ prepoznaje i razlikuje te pravilno rabi različite vrste imenica, zamjenica i neličnih glagolskih oblika ♦ prepoznaje i primjenjuje primjere stupnjevanja pridjeva i brojeva ♦ primjenjuje pravopisna pravila i stilske vrijednosti povezane s pojedinom vrstom riječi

PODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / RAZRADA ISHODA
MAĐARSKI JEZIK I KOMUNIKACIJA		
	OŠ MJ A.6.3. Učenik obrađena pravopisna pravila svjesno primjenjuje. Prepoznaje fonetske i morfološke elemente, imenuje ih i razlikuje.	Struktura riječi: jednostavne i složene riječi Elementi riječi: osnova riječi, afiksi: formanti (oblični morfemi), gramatički znakovi i nastavak Glasovni oblik i značenje: riječi, višeznačne riječi, riječi istoga oblika, sinonimi, antonimi, onomatopejske riječi i riječi za pojačavanje dojma Vrste riječi: ♦ glagoli ♦ imenice (opće i vlastite) ♦ pridjevi ♦ brojevi (glavni brojevi, dijelni brojevi, redni brojevi, neodređeni brojevi) ♦ zamjenice (osobne, posvojne, recipročne, povratne, neodređene, opće, pokazne, upitne) ♦ prilozi ♦ glagolska imena (infinitiv i glagolska imenica, glagolski pridjevi, glagolski prilozi) ♦ član ♦ postpozicija ♦ glagolski prefiksi ♦ veznici ♦ pomoćni glagoli ♦ modifikatori ♦ uzvici ♦ upitne riječi, interakcijske riječi ♦ onomatopejski
	OŠ MJ A.7.3. Učenik piše riječi i tekstove dosljedno poštujući pravopisna pravila. Prepoznaje, imenuje i razlikuje rečenične dijelove i rečenice prema priopćajnoj svrsi, sadržaju i sastavu.	♦ razlikuje jednostavne i složene rečenice ♦ imenuje vrste jednostavnih rečenica prema sadržaju ♦ imenuje rečenične dijelove u jednostavnoj rečenici ♦ služi se pravopisnim znakovima na kraju rečenice prema pravopisnim pravilima

PODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / RAZRADA ISHODA
MAĐARSKI JEZIK I KOMUNIKACIJA		
	OŠ MJ A.7.3. Učenik piše riječi i tekstove dosljedno poštujući pravopisna pravila. Prepoznaje, imenuje i razlikuje rečenične dijelove i rečenice prema priopćajnoj svrsi, sadržaju i sastavu.	♦ jednostavna rečenica i složena rečenica ♦ jesna rečenica i niječna rečenica, negacija rečeničnih dijelova ♦ subjekt ♦ predikat ♦ objekt ♦ priložne oznake (vremena, mjesta, apstraktna oznaka mjesta, broja, načina, stanja, načinskoga stanja, društva, sredstva, porijekla, rezultata, uzroka, cilja, stupnja i mjere, dateljna priložna oznaka, oznaka poredbe, stalna priložna oznaka) ♦ atributi (kvalitete, kvantitete, posvojni, apozicijski)
	OŠ MJ A.8.3. Učenik se svjesno služi naučenim pravopisnim pravilima. Prepoznaje, razlikuje i imenuje složene rečenice, njihove vrste i načine tvorbe riječi.	Složene rečenice: zavisnosložene rečenice – nezavisnosložene rečenice (tip rečenice nije potrebno odrediti s obzirom na vrijeme provedbe ispita) ♦ prepoznaje i imenuje načine tvorbe riječi ♦ razlikuje osnovnu riječ od tvorenice, odnosno samostalno tvori riječi nove vrste i/ili novoga značenja s pomoću odgovarajućih nastavaka ♦ primjenjuje pravila o redu riječi u mađarskome jeziku

PODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / RAZRADA ISHODA
	OŠ MJ A.7.2. Učenik sastavlja tekst od međusobno povezanih rečenica. Svjesno se služi u poznatim strukturama i vrstama rečenica u usmenome i pisanome izražavanju.	♦ prepoznaje komunikacijske situacije i njima se prilagođava
	OŠ MJ A.5.4. Učenik se služi razgovornim oblicima prema komunikacijskoj situaciji. Prepoznaje i primjenjuje frazeme.	
	OŠ MJ A.6.5. Učenik govori razgovijetno i razumljivo u skladu s komunikacijskom situacijom, samostalno iznosi i obrazlaže svoje stavove i mišljenja. Sluša i poštuje tuđe mišljenje.	
	OŠ MJ C.8.2. Učenik prepoznaje i navodi utjecaj medija na uporabu jezika i formiranje stavova medijske publike.	♦ prepoznaje na konkretnim primjerima utjecaj komunikacijskih sadržaja (npr. popularne riječi i izrazi, uzlazna intonacija, nejasni izrazi) u zadanim primjerima i vlastitome izražavanju ♦ prepoznaje i služi se znakovima i sredstvima digitalne interpersonalne komunikacije (npr. emotikoni, emoji, skraćenice)
PISANJE		
	OŠ MJ A.6.2. Učenik razgovijetno, razumljivo i precizno izražava svoje misli u skladu sa zadanom temom, vrstom teksta i svrhom komunikacije.	♦ zadovoljava strukturalne, jezične i sadržajne kriterije koji su prikazani u primjeru zadatka

PODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	NASTAVNI SADRŽAJI / RAZRADA ISHODA
PISANJE		
	OŠ MJ A.7.2. Učenik sastavlja tekst od međusobno povezanih rečenica. Svjesno se služi u poznatim strukturama i vrstama rečenica u usmenome i pisanome izražavanju. OŠ MJ A.8.2. Učenik oblikuje i predstavlja tekst međusobno povezanim rečenicama. Služi se upoznatim načinima tvorbe riječi i složenim rečenicama u njegovu oblikovanju. OŠ MJ A.8.3. Učenik se svjesno služi naučenim pravopisnim pravilima. Prepoznaje, razlikuje i imenuje složene rečenice, njihove vrste i načine tvorbe riječi. OŠ MJ A.6.5. Učenik govori razgovijetno i razumljivo u skladu s komunikacijskom situacijom, samostalno iznosi i obrazlaže svoje stavove i mišljenja. Sluša i poštuje tuđe mišljenje.	♦ zadovoljava strukturalne, jezične i sadržajne kriterije koji su prikazani u primjeru zadatka

4.3. STRUKTURA ISPITA

Ispit čine dvije ispitne cjeline.

U prvoj ispitnoj cjelini ispituju se dva područja: *Razumijevanje teksta* i *Mađarski jezik i komunikacija*.

Razumijevanje književnog teksta sadrži zadatke zatvorenoga tipa koji donose 20 bodova u kojima se ispituje teorija književnosti i poznavanje djela, ali ne nužno iz obveznoga dijela nacionalnoga kurikuluma.

Razumijevanje neknjiževnoga teksta sadrži zadatke zatvorenoga tipa koji donose 10 bodova. Učenici se susreću s tekstovima iz svakodnevnoga života (novinski članak, informativni tekst, uputstvo za upotrebu, opis rada, esej itd.) koji sadrže i verbalne i grafičke elemente (dijagram, geografska karta, slika, tablica itd.).

Mađarski jezik i komunikacija sadrži zadatke zatvorenoga tipa i donosi 15 bodova.

U drugoj ispitnoj cjelini, u kojoj se provjerava *Pisanje*, učenik može birati između dvaju zadataka. Jedan od njih je pisanje kreativnoga sastavka o jednoj vizualnoj kreaciji (u obliku eseja ili pripovijesti), a drugi je pisanje raspravljačkoga eseja na zadanu temu. Napisani tekst donosi 25 bodova.

Ova cjelina sadrži 46 zadataka koji donose 70 bodova.

Tablica 8. Broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Razumijevanje teksta	Razumijevanje književnoga teksta	20	20
		Razumijevanje neknjiževnoga teksta	10	10
	Mađarski jezik i komunikacija	Gramatika i pravopis	15	15
2.	Pisanje	Kreativni ili raspravljački esej	1	25
UKUPNO			46	70

Nacionalni ispit iz Mađarskoga jezika i književnosti **traje 135 minuta**. Prva ispitna cjelina traje **75 minuta**, a druga ispitna cjelina traje **60 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je od **20 minuta**.

4.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Olvasd el a verset, majd válaszolj a kérdésre!

Tiszai csönd

Hálót fon az est, a nagy, barna pók,
Nem mozdulnak a tiszai hajók.

Egyiken távol harmonika szól,
Tücsök felel rá csöndben valahol.

Az égi rónán ballag már a hold:
Ezüstöse a tiszai hajók.

Tüzeket raknak az égi tanyák,
Hallgatják halkán a harmonikát.

Magam a parton egymagam vagyok,
Tiszai hajók, néma társatok!

Ma nem üzennek hívó távolok,
Ma kikötöttünk itthon, álmodók!

Juhász Gyula

1. Milyen kifejezést használ az est metaforájaként a szöveg?

- A. barna pók
- B. égi tanyák
- C. tiszai hajók
- D. hívó távolok

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: *Razumijevanje teksta*

Potpodručje ispitivanja: *Razumijevanje književnoga teksta*

Odgojno-obrazovni ishod:

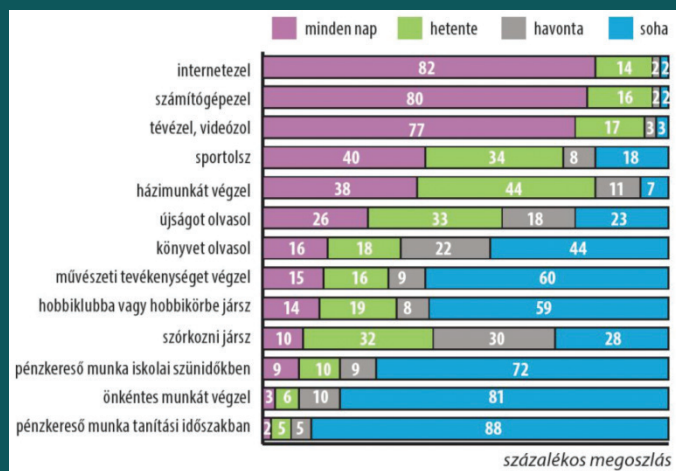
OŠ MJ B.7.2. Učenik primjenjuje znanja iz teorije književnosti uz navođenje učitelja. Djelo analizira s više aspekata, a rečeno podupire primjerima iz teksta.

Kognitivna razina: primjena

Težina: srednje teško

2. primjer

A diagram egy Székesfehérvárott végzett felmérés eredményét mutatja.

(forrás: https://www.nkp.hu/tankonyv/termeszetismeret_10/lecke_03_029)

1. Melyik állítás IGAZ az alábbiak közül?

- A. A legtöbb megkérdezett naponta tévét nézi.
- B. Többen járnak havonta szórakozni, mint ahányan összesen önkénteskednek.
- C. Többen önkénteskednek, mint ahányan dolgoznak
- D. Több gyerek tévét nézi rendszeresen, mint sportol.

Točno rješenje: D

Područje ispitivanja: Razumijevanje teksta

Potpodručje ispitivanja: Razumijevanje neknjiževnoga teksta

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ MJ A.5.1. Učenik čita tekstove različitih književnih rodova i vrsta, u njima traži informacije, prepoznaje osnovne poveznice u tekstu, te izdvaja ključne riječi.

Kognitivna razina: razumijevanje

Težina zadatka: teško

3. primjer

1. Melyik lehet főnév és ige is?

- A. szél
- B. tol
- C. vár
- D. tál

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Mađarski jezik i komunikacija*

Potpodručje ispitivanja: *Gramatika i pravopis*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ MJ A.6.3. Učenik se svjesno služi usvojenim pravopisnim pravilima. Prepoznaje, imenuje i razlikuje vrste riječi i njihove dijelove.

Kognitivna razina: primjena

Procjenjena težina: srednje teško

4. primjer

A vizsga e részében iskolai esszét kell írnod. Két feladat közül választhatsz. Figyelmesen olvasd el mindkét feladatot, majd válaszd ki a számodra megfelelőt!

Az iskolai esszének 200 – 250 szót kell tartalmaznia.

Olvasható kézírással, és feltétlenül írott betűkkel írd! A nagy, nyomtatott betűkkel írt, rendetlen vagy olvashatatlan dolgozatért nulla (0) pont jár.

I. Kreatív esszé

Utasítások

Írj **200 – 250** szavas kreatív fogalmazást vagy történetet az alábbi kép kapcsán!

Írásodat tagold bevezetésre, tárgyalásra és befejezésre!

Ügyelj arra, hogy fogalmazásod megfeleljen a helyesírási és stílus követelményeknek!

A kép szerzője: Banksy

II. Érvelő esszé

Utasítások

Írj **200 – 250** szavas érvelő esszét a közösségi médián létrehozott profilokról! Fejtsd ki a véleményedet azzal kapcsolatban, hogy meg lehet-e ismerni valakit a Facebook- vagy Instagram-profilja, illetve az ezen oldalakon folytatott kommunikációja alapján! Mutass rá 2 tényezőre, ami a megismerés folyamatát segíti, és 2 jelenségre, ami a megismerés folyamatát megnehezíti! Érvelésed során tedd egyértelművé az állásfoglalásodat!

Esszédet tagold bevezetésre, tárgyalásra és befejezésre!

Ügyelj arra, hogy írásod megfeleljen a helyesírási és stilisztikai követelményeknek!

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Potpodručje ispitivanja: *Kreativni ili raspravljajući esej*

Odgojno-obrazovni ishodi:

OŠ MJ A.6.2. Učenik razumljivo i slobodno izražava svoje mišljenje na danu temu u skladu s tipom teksta i komunikacijskom namjerom.

OŠ MJ A.7.2. Učenik stvara jedinstven tekst. Svjesno primjenjuje usvojene rečenične strukture i tipove rečenice i pisanim i usmenim tekstovima.

OŠ MJ A.8.2. Učenik stvara i izlaže jedinstven i izražajan tekst. U postupke stvaranja teksta ugrađuje novonaučene načine tvorbe riječi i složenih rečenica.

OŠ MJ A.8.3. Učenik se svjesno služi usvojenim pravopisnim pravilima. Prepoznaje, imenuje i razlikuje tipove rečenica i načine tvorbe riječi.

OŠ MJ A.6.5. Učenik razumljivo i primjereno komunikacijskoj situaciji izražava i argumentira svoja stajališta i mišljanja.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena teškoća: teško

Upute za ocjenjivanje

Pri ocjenjivanju uzimaju se u obzir sadržajne, strukturalne i stilske karakteristike teksta te gramatička ispravnost.

Sadržaj teksta treba biti točan (s obzirom na zadanu temu u zadatku), a izraženo mišljenje ili pripovijest moraju biti jasno formulirani, uvjerljivi i izvorni. Esej treba biti podijeljen na osnovne strukturalne jedinice (uvod, razradu i zaključak), a struktura logična. Rečenice moraju biti povezane, a vokabular selektivan. Potrebno je pratiti pravopisnu i gramatičku normu.

Esej će se vrednovati s nula (0) bodova:

- ako je esej u potpunosti nerazumljiv ili nečitak
- ako je esej napisan velikim tiskanim slovima
- ako se napisano ne odnosi na zadanu temu
- ako esej sadrži manje od 180 riječi
- ako je korišten neprimjeren sadržaj u ispitu (psovke, govor mržnje, crteži i sl.).

4.1. A FELMÉRÉS CÉLJA

A magyar nyelv és irodalom tantárgyra vonatkozó országos felmérés a diákok tantárgyi ismereteit, valamint az ismeretek alkalmazását lehetővé tevő készségeket hivatott felmérni. A vizsga elsősorban az irodalmi és gyakorlati szövegek értő olvasását, különféle típusú szövegek létrehozását, valamint a magyar nyelv rendszerének ismeretét ellenőrzi. A felmérés összhangban van a magyar nyelv és irodalom tantárgy (A modell) nemzeti alaptantervével (curriculumával¹⁰).

4.2. A VIZSGA TARTALMA

Az általános iskola nyolcadik osztályának magyar nyelv és irodalomból történő felmérése a tantárgy nemzeti alaptantervében meghatározott oktatási-nevelési eredménycélokat három területhez kapcsoltnak (az egyiket két részterületre osztva) vizsgálja:

1. *Szövegértés*
 - a) *Irodalmi szöveg értése*
 - b) *Gyakorlati szöveg értése*
2. *Magyar nyelv és kommunikáció*
 - a) *Nyelvtan és helyesírás*
3. *Szövegalkotás*
 - a) *Kreatív esszé vagy érvelő esszé.*

A horvátországi magyar nemzeti kisebbség 8. osztályos általános iskolás diákjai számára magyar nyelv és irodalom tantárgyból kiírt országos felmérés a magyar nyelv és kommunikáció, az irodalom és irodalmi alkotások és a médiakultúra témakörhöz tartozó, az általános iskola 5-8. osztályaira vonatkozó oktatási-nevelési eredménycélok megvalósulását ellenőrzi.

Az alábbi táblázat tartalmazza azon eredménycélokat, melyek megvalósításának mértékét a felmérés vizsgálni kívánja, illetve azokat a tartalmi elvárásokat, amelyeknek a diákoknak meg kell felelniük.

¹⁰ Odлука o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Mađarski jezik i književnost za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu mađarske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A) (NN/83/2020–1555)

7. táblázat A magyar nyelv és irodalom tantárgy oktatási és nevelési eredménycéljai, oktatási tartalmai, valamint a vizsga tartalma vizsgaterületek szerint

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI–NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
SZÖVEGÉRTÉS		
Irodalmi szöveg értése	ÁI MNY B.6.1. A tanuló felismeri a tanult műformákat, műfajokat, műnemeket, jellemzőiket azonosítja. Felismeri és megnevezi a stilisztikai kifejezőeszközöket.	Műforma: próza, vers Verselési mód: ütemhangsúlyos vagy magyaros verselés (szótagszám megállapítása), időmértékes verselés (hosszú–rövid szótagok felismerése)
	ÁI MNY B.7.1. A tanuló megkülönbözteti és leírja az alapvető műformákat, műfajokat, műnemeket, stilisztikai kifejezőeszközöket, korszakokat.	Rímfajták: páros rím, bokorrím, keresztrím, félrím, ölelkező rím Műnemek: epika, líra, dráma Műfajok, verstípusok: mese (népmese, műmese), elbeszélő költemény, regény, dal, ballada, monda, legenda, történelmi regény, novella, karcolat, tragédia, komédia, epigramma, elégia, himnusz Stilisztikai eszközök: hasonlat, metafora, megszemélyesítés, alliteráció, metonímia, allegória, szótőismétlés, túlzás, inverzió Korszakok: romantika, modern

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI–NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
SZÖVEGÉRTÉS		
Irodalmi szöveg értése	ÁI MNY B.7.2. A tanuló irodalomelméleti ismereteit irányítással alkalmazza. A művet több szempontból értelmezi, az elmondottakat a szövegből vett példákkal támasztja alá.	♦ adott műről adott szempont alapján megállapításokat tesz ♦ érzékeli és saját szavaival megfogalmazza a lírai szöveg hangulati jellemzőit, és a befogadás során keletkezett érzéseit és gondolatait a szövegből vett idézetekkel támasztja alá ♦ azonosítja a vershelyzetet ♦ a tanult alapvető verstani jegyeket felismeri, a művet ez alapján is jellemzi ♦ elkülöníti az irodalmi művek főbb szerkezeti egységeit, az azok közötti összefüggéseket leírja ♦ elkülöníti és jellemzi a fő- és mellékszereplőket, leírja a szereplők hálóját ♦ megkülönbözteti a helyszíneket, az időrétegeket, azonosítja az időbeli előre- és visszautalásokat ♦ azonosítja a műfajt, a műfaji sajátosságokat, azokat a cselekmény/téma szempontjából értelmezi ♦ adott irodalmi műveket különböző szempontok alapján (téma, műfaj, stilisztikai kifejezőeszközök) más művekkel összehasonlít: megnevezi alapvető különbségeiket ♦ felismeri a lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító–megszólított viszony jellegzetes típusát ♦ jellemzi a mű meghatározó motívumait ♦ azonosítja a zenei és ritmikai eszközök típusait, valamint felismeri és értékeli funkciójukat, hangulati hatásukat ♦ felismeri a konfliktusok és motivációk mibenlétét, összeveti azokat a mű világán belül
	ÁI MNY B.8.2. A tanuló önállóan alkalmazza aktuális irodalomelméleti ismereteit. Adott szempontok alapján jelentéseket tulajdonít a műnek.	

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI-NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
SZÖVEGÉRTÉS		
Irodalmi szöveg értése	ÁI MNY A.7.1. A tanuló összetettebb szövegekben, megadott szempontok alapján koherens jelentést ismer fel és artikulál.	- a szöveg egészének tartalmára vonatkozó állításokat tesz, azokat a szövegből indokolja - a szöveg egységeinek és a szöveg egészének tartalmát összefüggésbe hozza
	ÁI MNY B.5.3. A tanuló a tárgyalt világ- és magyar irodalmi műveket felismeri, illetve azokból idéz.	- hallott vagy olvasott részletek alapján felismeri a tanult irodalmi alkotást, megnevezi címét és szerzőjét - a nemzeti hagyomány és a kulturális emlékezet szempontjából meghatározó néhány mű esetén közöl néhány alapadatot is a műre vonatkozóan (pl. keletkezés, jelentőség)
	ÁI MNY B.7.3. A tanuló a tárgyalt világ- és magyar irodalmi műveket megnevezi, azokra vonatkozó ismereteit kifejti, illetve idéz belőlük.	műfaj, téma és korszak alapján összekapcsol műveket
Gyakorlati szöveg értése	ÁI MNY A.5.1. A tanuló különböző műfajú és formájú szövegeket olvas, azokban információt keres, alapvető összefüggéseket felismer. Kiemeli a kulcsszavakat.	- önállóan válaszol az egyszerűbb, olvasott vagy hallott szövegekre vonatkozó kérdésekre szóban és írásban - a kulcsszavak felismerésével önállóan válaszol az összetettebb, olvasott vagy hallott szövegek lényegére vonatkozó kérdésekre
	ÁI MNY A.7.1. A tanuló összetettebb szövegekben, megadott szempontok alapján koherens jelentést ismer fel és artikulál.	- a szöveg egészének tartalmára vonatkozó állításokat tesz, azokat a szövegből indokolja - a szöveg egységeinek és a szöveg egészének tartalmát összefüggésbe hozza - önállóan értelmezi az ismeretlen kifejezéseket lábjegyzet, digitális és/ vagy nyomtatott szótárak használatával, beépíti aktív szókincsébe
	ÁI MNY C.7.1 A tanuló értelmezi a szöveges és képi platformot összekapcsoló médiaproduktumot (pl. képregény, mém, versvideó).	- azonosítja és jellemzi a szöveges és képi platformot összekapcsoló médiaproduktum szöveges és képi elemeit - összekapcsolja a képi és szöveges elemek jelentésmezejét és hatását

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI–NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
MAGYAR NYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ		
	ÁI MNY A.5.2. A tanuló érthetően fejezi ki véleményét az adott témának megfelelően. Az újonnan megismert szavakat és kifejezéseket használja szóbeli és írásbeli szövegekben.	• használja az újonnan megismert szavakat, kifejezéseket és a szinonimákat
	ÁI MNY A.5.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Hangtani és alaktani elemeket felismer, megnevez, megkülönböztet.	• felsorolja a magánhangzók és mássalhangzók csoportjait, megadott magánhangzókat és mássalhangzókat csoportosít • felsorolja és alkalmazza a magyar helyesírás alapelveit Hangtan: • magánhangzó (hosszú–rövid, mély–magas), • ássalhangzó (egyjegyű –kétjegyű–háromjegyű, zöngés–zöngétlen)
	ÁI MNY A.6.3. A tanuló helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Szófajokat és szóelemeket felismer, megnevez, megkülönböztet.	• felismeri és megnevezi az adott szó szófaját • leírja az igeidők és igemódok közötti összefüggéseket, felismeri és alkalmazza a különböző igemódokat, igeidőket • megismeri, megkülönbözteti és helyesen használja a főnév, a névmás, az igenév fajtáit • felismeri és alkalmazza a melléknévfokozás és számnévfokozás eseteit • a konkrét szófajhoz kötődő nyelvhelyességi és helyesírási szabályokat alkalmazza

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI-NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
MAGYAR NYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ		
	ÁI MNY A.6.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Szófajokat és szóelemeket felismer, megnevez, megkülönböztet.	Szavak szerkezete: egyszerű szó, összetett szó Szóelemek: szótő, toldalék: képző, jel, rag Hangalak és jelentés: szavak, többjelentésű szavak, azonos alakú szavak, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak, hangutánzó szavak, hangulatfestő szavak Szófajok: ♦ ige ♦ főnév (a köznév és tulajdonnév típusai) ♦ melléknév ♦ számnév (tőszámnév, törtszámnév, sorszámnév, határozatlan számnév) ♦ névmás (személyes, birtokos, kölcsönös, visszaható, határozatlan, általános, mutató, kérdő) ♦ határozószó ♦ igenév (főnévi, melléknévi, határozói) ♦ névelő ♦ névutó ♦ igekötő ♦ kötőszó ♦ segédige ♦ módosítószó ♦ indulatszó ♦ felelő-, kérdő-, és társalgási szó ♦ hangutánzó mondatzó
	ÁI MNY A.7.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Mondatrészeket és mondat típusokat felismer, megnevez és megkülönböztet.	♦ megkülönbözteti az egyszerű és az összetett mondatot ♦ megállapítja az egyszerű mondat típusát logikai minősége szerint ♦ azonosítja a mondatrészeket az egyszerű mondatban ♦ a helyesírási szabályoknak megfelelően használja a mondatvégi írásjeleket

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI–NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
MAGYAR NYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ		
	ÁI MNY A.7.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Mondatrészeket és mondattípusokat felismer, megnevez és megkülönböztet.	Mondattan: ♦ egyszerű mondat és összetett mondat ♦ állító és tagadó mondat, mondatrészttagadás ♦ alany ♦ állítmány ♦ tárgy ♦ határozók (időhatározó, helyhatározó, képes helyhatározó, számhatározó, módhatározó, állapothatározó, mód–állapothatározó, társhatározó, eszközhatározó, eredethatározó, eredményhatározó, okhatározó, célhatározó, fokhatározó, mértékhatározó, részeshatározó, hasonlító határozó, vonzathatározó) ♦ jelzők (minoségjelző, mennyiségjelző, birtokos jelző, értelmező jelző)
	ÁI MNY A.8.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Az összetett mondatok típusait, a szóalkotási módokat felismeri, megnevezi és megkülönbözteti.	Összetett mondatok: alárendelő összetett mondat – mellérendelő összetett mondat (a típust a felmérés időpontjára való tekintettel nem kell megadni) ♦ felismeri és megnevezi a szóösszetételek típusait, valamint alkalmazza ezek helyesírási szabályait ♦ tagmondatainak kapcsolata alapján megnevezi az összetett mondat típusát, tagmondatainak kapcsolatát ágrajzon ábrázolja ♦ alkalmazza az írásjelek használatának szabályait ♦ alkalmazza a magyar nyelv legfőbb szórendi szabályait

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI-NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
MAGYAR NYELV ÉS KOMMUNIKÁCIÓ		
	ÁI MNY A.7.2. A tanuló összefüggő szöveget hoz létre. Az újonnan megismert mondatszerkezeteket és mondattípusokat tudatosan alkalmazza szóbeli és írásbeli szövegekben.	♦ felismeri a kommunikációs helyzetet, és alkalmazkodik hozzá
	ÁI MNY A.5.4. A tanuló a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvváltozatot használja. Felismeri és használja az állandósult szókapcsolatokat.	
	ÁI MNY A.6.5. A tanuló érthetően, a kommunikációs szándéknak megfelelően beszél, és megfogalmazza, indokolja saját álláspontját, véleményét. Vitapartnerét meghallgatja.	♦ felismeri a kommunikációs helyzetet, és alkalmazkodik hozzá
	ÁI MNY C.8.2. A tanuló felismeri és leírja a média nyelvhasználatra gyakorolt hatását, véleményt alkot erről a folyamatról.	♦ felismeri a tömegkommunikációs tartalmak hatásának konkrét példáit (pl. divatszavak, emelkedő hangsúly, dagályos kifejezések) adott példákön és sajtószövegalkotásában ♦ felismeri a digitális személyközi kommunikáció eszközeit (pl. emotikon, rövidítés), annak megjelenését élőszóbeli közléseiben

FEJLESZTÉSI TERÜLET	EREDMÉNYCÉLOK	OKTATÁSI–NEVELÉSI ELVÁRÁSOK
SZÖVEGALKOTÁS		
	ÁI MNY A.6.2. A tanuló érthetően és szabatosan fejezi ki véleményét az adott témának, szövegtípusnak és kommunikációs szándéknak megfelelően. ÁI MNY A.7.2. A tanuló összefüggő szöveget hoz létre. Az újonnan megismert mondszerkezeteket és mondattípusokat tudatosan alkalmazza szóbeli és írásbeli szövegekben. ÁI MNY A.8.2. A tanuló összefüggő, kifejező szöveget hoz létre és ad elő. Az újonnan megismert szóalkotási módokat és az összetett mondatokat beépíti a szövegalkotási folyamatába. ÁI MNY A.8.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Az összetett mondatok típusait, a szóalkotási módokat felismeri, megnevezi és megkülönbözteti. ÁI MNY A.6.5. A tanuló érthetően, a kommunikációs szándéknak megfelelően beszél, és megfogalmazza, indokolja saját álláspontját, véleményét.	a példafeladatnál ismerttetett tartalmi, szerkezeti és nyelvi elvárásoknak megfelel

4.3. A FELMÉRÉS FELÉPÍTÉSE

A felmérés két vizsgarészből áll.

Az első vizsgarészt két egység, a *Szövegértés*, valamint a *Magyar nyelv és kommunikáció* építi fel.

Az első egység a szövegértelmezés készségét két részterületre bontva vizsgálja. Az *Irodalmi szöveg értésére* zárt kérdések vonatkoznak összesen 20 pontért. Ebben a részben a tantárgy nemzeti alaptantervében kötelező olvasmányként nem feltétlenül szereplő, két irodalmi alkotásra vonatkozóan értő-értelmező kérdésekre ad választ a diák, illetve a művekhez kapcsolódóan számot ad irodalomelméleti és műismereti tudásáról.

A *Gyakorlati szöveg értéséhez* szintén feleletválasztó kérdések tartoznak, melyek megoldásával 10 pont szerezhető. Ebben a részben a diákok a hétköznapi élet szövegeivel találkozhatnak (cikk, ismeretterjesztő szöveg, használati utasítás, működési leírás, esszé stb.), melyek tartalmaznak verbális és grafikus (diagram, kép, térkép, ábra, táblázat stb.) elemeket is.

A második egység a *Magyar nyelv és kommunikáció* területét ellenőrzi. Ebben a kizárólag feleletválasztó kérdéseket tartalmazó részben összesen 15 pont szerezhető.

A második vizsgarészben, a *Szövegalkotás* készségét ellenőrző szakaszban a diák két feladat közül választhat. Az egyik választható feladat egy adott vizuális alkotáshoz kapcsolódó kreatív fogalmazás (akár esszé, akár történet) megírása, a másik pedig meghatározott témájú érvelő esszé megírása. A megírt szövegért 25 pont adható.

A felmérés összesen 46 feladatot tartalmaz, melyek megoldásával 70 pont szerezhető.

8. táblázat A feladatok száma és az elérhető pontszámok vizsgaegységenként

VIZSGÁLATI EGYSÉG	TERÜLET	ALTERÜLET	FELADATOK SZÁMA	ELÉRHETŐ PONTSZÁM
1.	Szövegértés	Irodalmi szöveg értése	20	20
		Gyakorlati szöveg értése	10	10
	Magyar nyelv és kommunikáció	Nyelvtan és helyesírás	15	15
2.	Szövegalkotás	Kreatív esszé vagy érvelő esszé	1	25
ÖSSZESEN			46	70

A felmérés feladatainak megoldására összesen **135 perc** áll a diák rendelkezésére. Az első két vizsgarészre összesen **75 percet**, a szövegalkotásra további **60 percet** fordíthat. E kettő között **20 perc** szünetet kell biztosítani a tanuló számára.

4.4. MINTAFELADATOK

1. példa

Olvasd el a verset, majd válaszolj a kérdésre!

Tiszai csönd

Hálót fon az est, a nagy, barna pók,
Nem mozdulnak a tiszai hajók.

Egyiken távol harmonika szól,
Tücsök felel rá csöndben valahol.

Az égi rónán ballag már a hold:
Ezüstösek a tiszai hajók.

Tüzeket raknak az égi tanyák,
Hallgatják halkán a harmonikát.

Magam a parton egymagam vagyok,
Tiszai hajók, néma társatok!

Ma nem üzennek hívó távolok,
Ma kikötöttünk itthon, álmodók!

Juhász Gyula

1. Milyen kifejezést használ az est metaforájaként a szöveg?

- A. barna pók
- B. égi tanyák
- C. tiszai hajók
- D. hívó távolok

Helyes megoldás: A

Terület: Szövegértés

Részterület: Irodalmi szöveg értése

Eredménycélok:

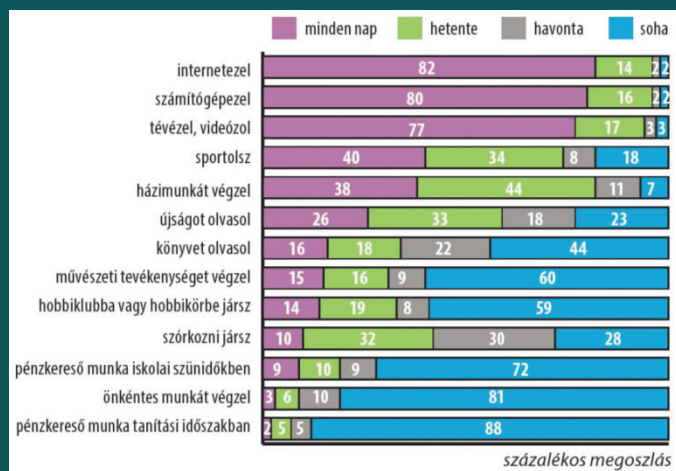
ÁI MNY B.7.2. A tanuló irodalomelméleti ismereteit irányítással alkalmazza. A művet több szempontból értelmezi, az elmondottakat a szövegből vett példákkal támasztja alá.

Kognitív szint: alkalmazás

Nehézség: közepes

2. példa

A diagram egy Székesfehérvárott végzett felmérés eredményét mutatja.

(forrás: https://www.nkp.hu/tankonyv/termeszetismeret_10/lecke_03_029)

1. Melyik állítás IGAZ az alábbiak közül?

- A. A legtöbb megkérdezett naponta tévézik.
- B. Többen járnak havonta szórakozni, mint ahányan összesen önkénteskednek.
- C. Többen önkénteskednek, mint ahányan dolgoznak
- D. Több gyerek tévézik rendszeresen, mint sportol.

Helyes megoldás: D

Terület: Szövegértés

Részterület: Gyakorlati szöveg értése

Eredménycéllok:

ÁI MNY A.5.1. A tanuló különböző műfajú és formájú szövegeket olvas, azokban információt keres, alapvető összefüggéseket felismer. Kiemeli a kulcsszavakat.

Kognitív szint: értelmezés

Nehézség: nehéz

3. példa

1. Melyik lehet főnév és ige is?

- A. szél
- B. tol
- C. vár
- D. tál

Helyes megoldás: C

Terület: *Magyar nyelv és kommunikáció*

Részterület: *Nyelvtan és helyesírás*

Eredménycélok:

ÁI MN Y A.6.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Szófajokat és szóelemeket felismer, megnevez, megkülönböztet.

Kognitív szint: alkalmazás

Nehézség: közepes

4. példa

A vizsga e részében iskolai esszét kell írnod. Két feladat közül választhatsz. Figyelmesen olvasd el mindkét feladatot, majd válaszd ki a számodra megfelelőt!

Az iskolai esszének 200 – 250 szót kell tartalmaznia.

Olvasható kézírással, és feltétlenül írott betűkkel írd! A nagy, nyomtatott betűkkel írt, rendetlen vagy olvashatatlan dolgozatért nulla (0) pont jár.

I. Kreatív esszé

Utasítások

Írj **200 – 250** szavas kreatív fogalmazást vagy történetet az alábbi kép kapcsán!

Írásodat tagold bevezetésre, tárgyalásra és befejezésre!

Ügyelj arra, hogy fogalmazásod megfeleljen a helyesírási és stílári követelményeknek!

A kép szerzője: Banksy

II. Érvelő esszé

Utasítások

Írj **200 – 250** szavas érvelő esszét a közösségi médián létrehozott profilokról! Fejtsd ki a véleményedet azzal kapcsolatban, hogy meg lehet-e ismerni valakit a Facebook- vagy Instagram-profilja, illetve az ezen oldalakon folytatott kommunikációja alapján! Mutass rá 2 tényezőre, ami a megismerés folyamatát segíti, és 2 jelenségre, ami a megismerés folyamatát megnehezíti! Érvelésed során tedd egyértelművé az állásfoglalásodat!

Esszédet tagold bevezetésre, tárgyalásra és befejezésre!

Ügyelj arra, hogy írásod megfeleljen a helyesírási és stilisztikai követelményeknek!

Terület: Szövegalkotás

Részterület: Kreatív vagy érvelő esszé

Eredménycélok:

ÁI MNY A.6.2. A tanuló érthetően és szabatosan fejezi ki véleményét az adott témának, szövegtípusnak és kommunikációs szándéknak megfelelően.

ÁI MNY A.7.2. A tanuló összefüggő szöveget hoz létre. Az újonnan megismert mondat szerkezeteket

és mondat típusokat tudatosan alkalmazza szóbeli és írásbeli szövegekben.

ÁI MNY A.8.2. A tanuló összefüggő, kifejező szöveget hoz létre és ad elő. Az újonnan megismert szóalkotási módokat és az összetett mondatokat beépíti a szövegalkotási folyamatába.

ÁI MNY A.8.3. A tanuló a tanult helyesírási szabályokat tudatosan alkalmazza. Az összetett mondatok típusait, a szóalkotási módokat felismeri, megnevezi és megkülönbözteti.

ÁI MNY A.6.5. A tanuló érthetően, a kommunikációs szándéknak megfelelően beszél, és megfogalmazza, indokolja saját álláspontját, véleményét.

Kognitív szint: értelmezés

Nehézség: nehéz

Az értékelésre vonatkozó kiegészítő utasítások

Az értékelés során a szöveg tartalmi, szerkezeti, stiláris és nyelvhelyességi jellemzői kerülnek figyelembevételre.

A szöveg tartalmában legyen pontos (a feladatban megadott témára vonatkozóan), a megfogalmazott vélemény, illetve történet világos, meggyőző és eredeti! Az esszé írásképeiben és tartalmában is tagolódjon az alapvető szerkezeti egységekre (bevezetés, tárgyalás, befejezés), felépítése legyen logikus! Megfogalmazása legyen gördülékeny, a használt szókincs választékos! Kövesse a nyelvhelyességi és helyesírási normákat!

A diák esszéje nulla ponttal (0) értékelendő, ha a diák:

- írásműve követhetetlen vagy olvashatatlan
- írásművét nagy nyomtatott betűvel írta
- a diák témát téveszt
- írásműve nem felel meg a terjedelmi követelményeknek (ha kevesebb 180 szónál)
- illetlenül fejezi ki magát (káromkodik, gyűlöletbeszéddel él, firkál stb.).

5. ČEŠKI JEZIK / ČESKÝ JAZYK

5.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Češkoga jezika ispituje se ovladanost jezičnom vještinom čitanja književnih i neknjiževnih tekstova s razumijevanjem te poznavanje češkoga jezika i književnosti.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu za nastavni predmet Češki jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A)¹¹ (NN, br. 114/19).

5.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Češkoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi iz četiriju područja od kojih prvo područje ima tri potpodručja ispitivanja:

1. Čitanje s razumijevanjem
 - a) Čitanje lirskoga teksta
 - b) Čitanje epskoga teksta
 - c) Čitanje neknjiževnoga teksta
2. Češki jezik
3. Češka književnost
4. Pisanje.

Nacionalnim ispitom iz Češkoga jezika za učenike osmih razreda osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi navedeni u Kurikulumu za nastavni predmet Češki jezik za osnovnu i srednju školu s nastavom na jeziku i pismu češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj (Model A).

U tablici 9. navedena su područja i potpodručja ispitivanja te odgojno-obrazovni ishodi i pripadajuća razrada ishoda na kojima se temelji ispitivanje.

¹¹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_11_114_2282.html

Tablica 9. Odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda prema područjima i potpodručjima ispitivanja Češkoga jezika

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA / NASTAVNI SADRŽAJI
ČITANJE S RAZUMIJEVANJEM		
Čitanje lirskoga teksta Čitanje epskoga teksta Čitanje neknjiževnoga teksta	OŠ ČJ A.5.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.	
	OŠ ČJ A.5.7. Učenik uspoređuje različite odnose i značenja među riječima te opisuje njihovo značenje u različitim kontekstima.	
	OŠ ČJ C.5.1. Učenik razlikuje izvore informacija i pronalazi potrebne informacije.	
	OŠ ČJ A.6.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, izdvaja ključne riječi, uspoređuje podatke prema važnosti i objašnjava značenje teksta u cjelini.	
	OŠ ČJ C.6.1. Učenik razlikuje izvore informacija, pronalazi i izabire informacije iz različitih izvora, provjerava njihovu korisnost i točnost.	
	OŠ ČJ A.7.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, uspoređuje podatke ili činjenice prema važnosti te interpretira značenje teksta u cjelini.	
	OŠ ČJ A.7.6. Učenik uspoređuje različite odnose i značenja među riječima te opisuje njihovo značenje u različitim kontekstima.	
	OŠ ČJ C.7.1. Učenik samostalno izabire informacije iz različitih izvora (časopis, internet) te provjerava njihovu korisnost i točnost koje su bitne za rješavanje postavljenih zadataka.	
	OŠ ČJ A.8.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, prosuđuje i tumači značenje teksta u cjelini, izvodi zaključke i povezuje ga s prethodnim znanjem i iskustvom.	
		♦ čita s razumijevanjem tekstove ♦ uočava sastavne elemente grafičke strukture teksta ♦ čita tekst i izdvaja ključne riječi da bi razumio značenje teksta u cjelini ♦ odgovara na postavljena pitanja o pročitanoj tekstu ♦ prepoznaje, uočava i objašnjava obilježja tekstova prema vrsti, obliku, sadržaju i svrsi ♦ uočava različite uloge istoznačnih i suprotnih riječi u kontekstu ♦ uočava razliku između književnih, neknjiževnih i razgovornih riječi i oblika ♦ provjerava točnost informacija u polaznoj tekstu ♦ prepoznaje značenje ključnih riječi i glavnih ideja u kontekstu čitanoga teksta ♦ pregledava, traži i odabire bitne podatke iz čitanoga teksta ♦ tuđice zamjenjuje češkim riječima ♦ odabire potrebne informacije, tj. odgovore ♦ uspoređuje značenje riječi ♦ razlikuje sinonime, homonime i antonime ♦ razlikuje standardni i nestandardni češki jezik ♦ analizira različita značenja tekstova

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA / NASTAVNI SADRŽAJI
ČITANJE S RAZUMIJEVANJEM		
Čitanje lirskoga teksta Čitanje epskoga teksta Čitanje neknjiževnoga teksta	OŠ ČJ A.8.6. Učenik uspoređuje različite odnose i značenja među riječima te opisuje njihovo značenje u različitim kontekstima, samostalno istražuje informacije o tekstnim vrstama i događajima važnima za razvoj češkoga jezika. OŠ ČJ C.8.1. Učenik vrednuje informacije i izvore informacija te organizira izabrane informacije i povezuje ih s postojećim znanjem radi rješavanja problemske situacije.	
ČEŠKI JEZIK I PISANJE		
Češki jezik i pisanje umjetničkoga ili obavijesnoga teksta	OŠ ČJ A.5.5. Učenik piše tekstove jednostavnijih pripovjednih i opisnih struktura u skladu s temom i prema planu. OŠ ČJ A.6.5. Učenik piše tekstove jednostavnijih pripovjednih i opisnih struktura u skladu s temom i prema smjernicama. OŠ ČJ A.7.5. Učenik oblikuje tekst jednostavnih pripovjednih i opisnih struktura u skladu s temom i prema planu pritom primjenjujući jezična znanja o glagolskim oblicima i o sintaktičkome ustrojstvu rečenice na oglednim i čestim primjerima. OŠ ČJ A.8.5. Učenik samostalno piše i oblikuje tekst složenih, opisnih, pripovjednih i jednostavnih raspravljačkih struktura u skladu s temom i prema određenim smjernicama pritom primjenjujući stečena pravopisna i morfološka znanja i znanja iz sintakse. OŠ ČJ B.5.5. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut različitim iskustvima i doživljajima.	- koristi se pravilnim morfološkim oblicima svih vrsta riječi - prepoznaje gramatičko ustrojstvo rečenice, tj. sljedeće sintaktičke kategorije: predikat, subjekt, objekt i priložne oznake te atribut i apoziciju na oglednim i čestim primjerima - objašnjava rečenice po sastavu: jednostavne i složene rečenice - točno prepoznaje ispred kojih veznika pisati zarez - prepoznaje sinonime, antonime i homonime - prepoznaje jednoznačne i višeznačne riječi - odabire riječi i rečenice u skladu s pravopisnom i gramatičkom normom - razlikuje književne i razgovorne riječi i oblike - pravilno odabire glagole, prepoznaje te primjenjuje stečena morfološka znanja o glagolskim oblicima u svim vremenima i svim trima glagolskim načinima

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA / NASTAVNI SADRŽAJI
ČEŠKI JEZIK I PISANJE		
Češki jezik i pisanje umjetničkoga ili obavijesnoga teksta	OŠ ČJ B.6.5. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut različitim vlastitim i čitalačkim iskustvima i doživljajima. OŠ ČJ B.7.4. Učenik se samostalno i stvaralački izražava prema vlastitim željama, osjećajima, stavovima i interesima potaknut različitim iskustvima i doživljajima tijekom učenja i poučavanja. OŠ ČJ B.8.5. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut različitim vlastitim i čitalačkim iskustvima i doživljajima.	Vrste tekstova*: ♦ vijest ♦ pismo ♦ obavijest ♦ opis ♦ karakteristika ♦ rasprava ♦ pripovijedanje Pravopisni sadržaji: ♦ veliko početno slovo ♦ pisanje – i/–í i –y/–ý iza tvrdih i mekih suglasnika ♦ pisanje odabranih riječi ♦ pisanje dugih i kratkih samoglasnika ♦ pravopisni znakovi u rečenici ♦ upravni i neupravni govor ♦ sklonidba promjenjivih vrsta riječi ♦ sročnost subjekta i predikata u rečenici *Navedeni se nastavni sadržaji mogu ispitati i u području Češkoga jezika.
ČEŠKA KNJIŽEVNOST		
	OŠ ČJ B.5.2. Učenik razlikuje temeljna žanrovska obilježja književnoga teksta i izražava vlastiti literarni doživljaj. OŠ ČJ B.6.2. Učenik obrazlaže značenje književnoga teksta na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva i književnoteorijskoga znanja. OŠ ČJ B.7.2. Učenik obrazlaže značenje književnoga teksta, tj. djela i samostalno promišlja o smislu književnoga teksta, tj. djela na osnovi vlastitoga čitateljskog iskustva i znanja iz teorije književnosti.	♦ razlikuje izražavanje u prozi i u stihu ♦ razlikuje različite vrste umjetničkih i neumjetničkih tekstova ♦ razlikuje temeljna žanrovska (poetska, prozna, dramska) obilježja na osnovi tematike, likova i načina izlaganja strukture teksta (vizualna i grafička obilježja) i primjenjuje temeljna književnoteorijska znanja ♦ prepoznaje temeljna jezično–stilska obilježja književnoga teksta: preneseno značenje, pjesničku sliku, onomatopeju, epitet, personifikaciju ♦ razlikuje bajku i basnu od ostalih pripovjednih vrsta

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA / NASTAVNI SADRŽAJI
ČEŠKA KNJIŽEVNOST		
	OŠ ČJ B.8.2. Učenik tumači književni tekst na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva, iz konteksta i usporedbe s drugim književnim vrstama primjenjujući znanje iz teorije književnosti.	♦ razlikuje sastavnice književnoga teksta: likovi, događaji, mjesto, vrijeme te primjenjuje temeljna književnoteorijska znanja ♦ uočava ulogu metrike i ponavljanja u poeziji: stih, strofa, rima, ponavljanje, asonanca, aliteracija ♦ prepoznaje i razlikuje stilska izražajna sredstva: epitet, metaforu, simbol, anaforu, refren, personifikaciju, kontrast, apostrofu i refren

5.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Češkoga jezika za osmi razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina te četiriju područja ispitivanja. Prva ispitna cjelina ispituje tri područja: *Čitanje s razumijevanjem*, *Češki jezik* i *Češka književnost*.

Područje *Čitanje s razumijevanjem* sadrži 15 zadataka (pet zadataka u potpodručju *Čitanje lirskoga teksta*, šest zadataka u potpodručju *Čitanje epskoga teksta*, četiri zadatka u potpodručju *Čitanje neknjiževnoga teksta*). Područje *Češki jezik* sadrži 15 zadataka. Područje *Češka književnost* sadrži šest zadataka.

Druga ispitna cjelina ispituje područje *Pisanje* i potpodručje *Pisanje umjetničkoga ili obavijesnoga teksta* te sadrži jedan zadatak koji donosi 24 boda.

Ispit sadrži ukupno 37 zadataka i donosi ukupno 60 bodova.

U tablici 10. navedeni su broj zadataka i broj bodova za svaku ispitnu cjelinu te za svako područje i potpodručje ispitivanja Češkoga jezika.

Tablica 10. Broj zadataka i broj bodova za svaku cjelinu te za svako područje i potpodručje ispitivanja

CJELINE ISPITIVANJA	PODRUČJE	POTPODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
1.	Čitanje s razumijevanjem	Čitanje lirskoga teksta	5	5
		Čitanje epskoga teksta	6	6
		Čitanje neknjiževnoga teksta	4	4
	Češki jezik		15	15
	Češka književnost		6	6
2.	Pisanje	Pisanje umjetničkoga ili obavijesnoga teksta	1	24
UKUPNO			37	60

Nacionalni ispit iz Češkoga jezika traje ukupno **180 minuta**. Svaka ispitna cjelina traje **90 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je od **15 minuta**.

5.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pozorně si přečtěte následující text.

Co všechno musí dělat jaro

*Vytáhnout trávu z hlíny
a na zeleno natřít.
Načernit pěkně stíny
a všechno živé sbratřit.*

*Nachystat noty ptáčkům,
obléci nahé stromy,
vysmát se poškoláčkům,
pozlatit střechy, domy.*

František Halas

Co všechno musí dělat jaro?

- A. Nachystat noty ptáčkům
- B. Nachystat noty poškoláčkům
- C. Nachystat noty stínům
- D. Nachystat noty stromům

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: Čitanje s razumijevanjem

Potpodručje ispitivanja: Čitanje lirskoga teksta

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ A.8.4. Učenik čita tekst s razumijevanjem, prosuđuje i tumači značenje teksta u cjelini, izvodi zaključke i povezuje ga s prethodnim znanjem i iskustvom.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Který slovní druh je slovo *pěkně* ve spojení *Načernit pěkně stíny*?

- A. citoslovce
- B. částice
- C. příslovce
- D. přídavné jméno

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Češki jezik*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ A.7.5. Učenik oblikuje tekst jednostavnih pripovjednih i opisnih struktura u skladu s temom i prema planu pritom primjenjujući jezična znanja o glagolskim oblicima i o sintaktičkome ustrojstvu rečenice na oglednim i čestim primjerima.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Jak nazýváme umělecký prostředek, který napodobuje zvuky kolem nás?

- A. anafora
- B. kontrast
- C. rytmus
- D. zvukomalba

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Teorija i povijest češke književnosti*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ B.8.2. Učenik tumači književni tekst na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva, iz konteksta i usporedbe s drugim književnim vrstama primjenjujući znanje iz teorije književnosti.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer

PSANÍ POKYNŮ

Pozorně si přečtěte zadané téma a pokyny ke psaní písemné práce.

Svou písemnou práci vypracujte jako jeden celek, který bude mít **úvod, hlavní část a závěr**.

Soustředte se přitom na **gramatickou a pravopisnou správnost**.

Písemná práce má obsahovat minimálně **120** slov.

Písemná práce se bude bodovat nula (0) body, jestli nemá dostatečný počet slov, jestli bude napsaná velkými tiskacími písmeny nebo nebude napsaná čitelně, pokud obsahem nebude splňovat zadání a po–kud budou použita nevhodná slova (urážky, nadávky, vyjádření nenávisti, apod.).

Téma (zadání): *Popis a charakteristika kamaráda nebo kamarádky*

Pokyny ke psaní písemné práce:

1. Rozhodněte se, koho budete popisovat.
2. V úvodu napište, koho budete popisovat a proč jste si vybrali právě tu osobu.
3. V hlavní části popište vzhled, vlastnosti, povahu a zájmy popisované osoby.
4. V závěru napište, jaký vztah máte k popisované osobě, co máte společného a v čem se lišíte.

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ ČJ A.8.5. Učenik samostalno piše i oblikuje tekst složenih, opisnih, pripovjednih i jednostavnih raspravljačkih struktura u skladu s temom i prema određenim smjernicama pritom primjenjujući stečena pravopisna i morfološka znanja i znanja iz sintakse.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

5.1. CÍL ZKOUŠKY

Národní zkouškou z Českého jazyka se zkouší jazykové kompetence, čtení literárních a neliterárních textů s porozuměním a znalosti z českého jazyka a literatury.

Zkouška vychází z Kurikulum pro vyučovací předmět Český jazyk pro základní a střední školy s výukou v jazyce a písmu české národnostní menšiny v Republice Chorvatsko Model A)¹² (NN, br.114/2019).

5.2. OBSAH ZKOUŠKY

Národní zkouškou z Českého jazyka pro žáky osmých tříd základních škol se zkouší výchovně – vzdělávací výstupy ze čtyř oblastí, přičemž první oblast obsahuje tři části (podoblasti):

1. *Čtení s porozuměním*
 - a) *Čtení lyrického textu*
 - b) *Čtení epického textu*
 - c) *Čtení neliterárního textu*
2. *Český jazyk*
3. *Česká literatura*
4. *Psaní.*

Národní zkouškou z Českého jazyka pro žáky osmých tříd základních škol se zkouší výchovně – vzdělávací výstupy uvedené v Kurikulu pro vyučovací předmět Český jazyk pro základní a střední školy s výukou v jazyce a písmu české národnostní menšiny v Republice Chorvatsko (Model A).

V tabulce 9 jsou uvedené oblasti a části (podoblasti) zkoušení, výchovně – vzdělávací výstupy a dílčí výstupy zkoušky.

¹² https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_11_114_2282.html

Tabulka 9 Výchovně – vzdělávací výstupy a dílčí výstupy zkoušky podle oblastí a částí (podoblastí) zkoušky

OBLAST / ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY / VYUČOVACÍ LÁTKA
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
Čtení lyrického textu	ZŠ ČJA.5.4. Žák čte text s porozuměním, vybírá klíčová slova a vysvětluje význam textu. ZŠ ČJA.5.7. Žák porovnává různé vztahy mezi slovy a popisuje jejich význam v různých kontextech. ZŠ ČJC.5.1. Žák rozlišuje zdroje informací a dokáže si vyhledat potřebné informace. ZŠ ČJA.6.4. Žák čte text s porozuměním, vybírá klíčová slova, srovnává údaje podle důležitosti a vysvětluje celkový význam textu. ZŠ ČJC.6.1. Žák rozlišuje prameny informací, nalézá informace v různých pramenech a vybírá z nich, ověřuje si jejich užitečnost a pravdivost. ZŠ ČJA.7.4. Žák čte text s porozuměním, srovnává údaje a fakta podle důležitosti a interpretuje, vysvětluje a vykládá celkový význam textu. ZŠ ČJA.7.6. Žák srovnává různé vztahy mezi slovy a vysvětluje jejich význam v různých kontextech. ZŠ ČJC.7.1. Žák samostatně vybírá informace z různých zdrojů (časopis, internet), vybírá ty důležité a ověřuje si jejich užitečnost a pravdivost. ZŠ ČJA.8.4. Žák čte text s porozuměním, odhaduje a vysvětluje celkový význam textu, vyvozuje závěry a spojuje si je s doposud získanými vědomostmi a zkušenostmi.	♦ čte s porozuměním texty ♦ všímá si prvků grafické struktury textu ♦ čte text a vybírá klíčová slova, aby rozuměl celkovému významu textu ♦ odpovídá na kladené otázky o přečteném textu ♦ rozlišuje rysy textů podle druhu, formy, obsahu, účelu ♦ všímá si různých rolí synonym a antonym v kontextu ♦ rozlišuje spisovná a nespisovná slova a tvary ♦ ověřuje si pravdivost získaných informací ve výchozím textu ♦ pozná význam klíčových slov a hlavních myšlenek v kontextu čteného textu ♦ vyhledává a vybírá důležité údaje ze čteného textu ♦ cizí slova nahrazuje českými slovy ♦ třídí informace tj. odpovědi ♦ porovnává význam slov ♦ rozlišuje synonyma, homonyma, antonyma ♦ rozlišuje spisovný a nespisovný český jazyk ♦ analyzuje různé významy textů
Čtení epického textu		
Čtení neliterárního textu		

OBLAST / ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY / VYUČOVACÍ LÁTKA
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM		
Čtení lyrického textu Čtení epického textu Čtení neliterárního textu	ZŠ ČJ A.8.6. Žák porovnává různé vztahy mezi slovy a popisuje jejich význam v různých kontextech. ZŠ ČJ C.8.1. Žák vyhledává informace, hodnotí informace a zdroje informací a organizuje, třídí vybrané informace a spojuje je se získanými vědomostmi, aby vyřešil zadaný problém.	
ČESKÝ JAZYK a PSANÍ		
Český jazyk a psaní uměleckého nebo informačního textu	ZŠ ČJ A.5.5. Žák píše v souladu s tématem a podle osnovy texty jednodušších vyprávěcích a popisných struktur. ZŠ ČJ A.6.5. Žák píše v souladu s tématem a podle pokynů jednodušší vypravěčské a popisné texty. ZŠ ČJ A.7.5. Žák tvoří texty jednodušších struktur a při tom používá jazykové znalosti o morfologické a syntaktické stavbě věty na běžných příkladech. ZŠ ČJ A.8.5. Žák samostatně tvoří písemné projevy složitějších popisných a vypravěčských struktur a jednodušších diskusních struktur v souladu s tématem a podle určitých pokynů. Při tom používá nabyté vědomosti z pravopisu, morfologie a syntaxe. ZŠ ČJ B.5.5. Žák se umělecky vyjadřuje podle vlastního zájmu inspirován různými zkušenostmi a zážitky. ZŠ ČJ B.6.5. Žák se umělecky vyjadřuje podle vlastního zájmu inspirován různými osobními a čtenářskými zkušenostmi a zážitky.	• používá správné morfologické tvary všech slovních druhů • rozlišuje syntaktické kategorie: přísudek, podmět, předmět, příslovecná určení, přívlastek a přístavek na vzorových příkladech • rozlišuje jednoduchou větu a souvětí • spojuje věty do textu a používá spojky a spojovací výrazy • rozlišuje synonyma, antonyma a homonyma • rozlišuje jednoznačná a mnohoznačná slova • používá slova a věty v souladu s pravopisnou a mluvnickou normou • rozlišuje spisovná a nespisovná slova a tvary • pozná a správně používá slovesné tvary ve všech časech a způsobech

OBLAST / ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY / VYUČOVACÍ LÁTKA
ČESKÝ JAZYK a PSANÍ		
Český jazyk a psaní uměleckého nebo informačního textu	ZŠ ČJ B.7.4. Žák se inspirován různými osobními a čtenářskými zkušenostmi a zážitky samostatně tvořivě vyjadřuje podle vlastních přání, pocitů, postojů a zájmů. ZŠ ČJ B.8.5. Žák se tvořivě vyjadřuje podle vlastních zájmů inspirován různými osobními a čtenářskými zkušenostmi a zážitky.	Druhy textů*: ♦ zpráva ♦ dopis ♦ oznámení ♦ popis ♦ charakteristika ♦ diskuse (úvaha) ♦ vyprávění Pravopisná látka*: ♦ psaní velkých písmen ♦ psaní i/y a í/ý po tvrdých a měkkých souhláskách ♦ psaní vyjmenovaných slov ♦ psaní dlouhých a krátkých samohlásek ♦ interpunkce ve větě ♦ přímá a nepřímá řeč ♦ skloňování ohebných slovních druhů ♦ shoda podmětu s přísudkem *Uvedená látka může být použita při zkoušení Českého jazyka.
TEORIE A DĚJINY ČESKÉ LITERATURY		
	ZŠ ČJ B.5.2. Žák rozlišuje základní rysy žánru literárního textu a vyjadřuje vlastní literární prožitek. ZŠ ČJ B.6.2. Žák vysvětluje podstatu – hlavní myšlenku literárního textu na základě vlastní čtenářské zkušenosti a vědomostí z literární teorie. ZŠ ČJ B.7.2. Žák vyvozuje smysl literárního textu na základě vlastních čtenářských zkušeností a znalostí z teorie literatury.	♦ rozlišuje vyjadřování v próze a v poezii ♦ rozlišuje různé druhy uměleckých a neuměleckých textů ♦ rozlišuje základní žánrové (poetické, prozaické a dramatické) rysy na základě tematiky, postav, způsobu interpretace a stavby textu (vizuální a grafické prvky) a používá základní vědomosti z literární teorie ♦ pozná základní jazykově–stylistické prostředky literárního textu: přenesený význam, básnický obraz – motiv, onomatopoeie (zvukomalba), epiteton, personifikace

OBLAST / ČÁST (PODOBLAST)	VZDĚLÁVACÍ VÝSTUP	DÍLČÍ VÝSTUPY / VYUČOVACÍ LÁTKA
ČESKÁ LITERATURA		
	ZŠ ČJ B.8.2. Žák vysvětluje literární text na základě vlastní čtenářské zkušenosti, z kontextu a ze srovnání s jinými literárními druhy a žánry s použitím vědomostí z teorie literatury.	♦ rozlišuje pohádku a bajku od ostatních druhů vypravování ♦ rozlišuje složky literárního textu: postavy, děje, místo, čas a používá základní vědomosti z literární teorie ♦ vnímá roli metricky a opakování v poezii: verš, sloka, rým, opakování, asonance, aliterace ♦ poznává umělecké prostředky: epiteton, metafora, symbol, anafora, refrén, personifikace, kontrast, apostrofa

5.3. STRUKTURA ZKOUŠKY

Národní zkouška z Českého jazyka pro žáky osmých tříd základních škol má dva celky a čtyři oblasti. V prvním celku se zkouší tři oblasti: *Čtení s porozuměním*, *Český jazyk* a *Česká literatura*.

První oblast zkoušení *Čtení s porozuměním* obsahuje 15 úkolů, ze kterých se pět úkolů vztahuje k části (podoblasti) *Čtení lyrického textu*, šest úkolů k části (podoblasti) *Čtení epického textu* a čtyři úkoly k části (podoblasti) *Čtení neliterárního textu*. Druhá oblast zkoušení *Český jazyk* obsahuje 15 úkolů. Třetí oblast zkoušení *Česká literatura* obsahuje šest úkolů.

Druhý celek *Psaní* s částí (podoblastí) *Psaní uměleckého nebo informačního textu* obsahuje jeden úkol, který se hodnotí 24 body.

Zkouška obsahuje úhrnem 37 úkolů a nese úhrnem 60 bodů.

V tabulce 10 je uveden počet úkolů a bodů v každém celku a každé oblasti a části (podoblasti) zkoušení z Českého jazyka.

Tabulka 10 Počet úkolů a bodů pro každý celek a pro každou oblast a část (podoblast) zkoušení

CELEK	OBLAST	ČÁST (PODOBLAST)	POČET ÚKOLŮ	POČET BODŮ
1	Čtení s porozuměním	Čtení lyrického textu	5	5
		Čtení epického textu	6	6
		Čtení neliterárního textu	4	4
	Český jazyk		15	15
	Česká literatura		6	6
2	Psaní	Psaní uměleckého nebo informačního textu	1	24
ÚHRNEM			37	60

Národní zkouška z Českého jazyka trvá celkem **180 minut**. Každý celek trvá **90 minut**. Mezi prvním a druhým celkem je přestávka v trvání **15 minut**.

5.4. PŘÍKLADY ÚKOLŮ

1. příklad

Pozorně si přečtěte následující text.

Co všechno musí dělat jaro

Vytáhnout trávu z hlíny
a na zeleno natřít.
Načernit pěkně stíny
a všechno živé sbratřit.

Nachystat noty ptáčkům,
obléci nahé stromy,
vysmát se poškoláčkům,
pozlatit střechy, domy.

František Halas

Co všechno musí dělat jaro?

- A. Nachystat noty ptáčkům
- B. Nachystat noty poškoláčkům
- C. Nachystat noty stínům
- D. Nachystat noty stromům

Správná odpověď: A

Oblast zkoušení: Čtení s porozuměním

Část (podoblast) zkoušení: čtení lyrického textu

Výchovně – vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ A.8.4. Žák čte text s porozuměním, odhaduje a vysvětluje celkový význam textu, vyvozuje závěry a spojuje si je s doposud získanými vědomostmi a zkušenostmi.

Kognitivní úroveň: porozumění

Hodnocení obtížnosti: lehké

2. příklad

Který slovní druh je slovo *pěkně* ve spojení *Načernit pěkně stíny*?

- A. citoslovce
- B. částice
- C. příslovce
- D. přídavné jméno

Správná odpověď: C

Oblast zkoušení: *Český jazyk*

Výchovně – vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ A.7.5. Žák tvoří texty jednodušších struktur a při tom používá jazykové znalosti o morfologické a syntaktické stavbě věty na běžných příkladech.

Kognitivní úroveň: použití

Hodnocení obtížnosti: středně těžké

3. příklad

Jak nazýváme umělecký prostředek, který napodobuje zvuky kolem nás?

- A. anafora
- B. kontrast
- C. rytmus
- D. zvukomalba

Správná odpověď: D

Oblast zkoušení: *Teorie a dějiny české literatury*

Výchovně – vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ B.8.2. Žák vysvětluje literární text na základě vlastní čtenářské zkušenosti, z kontextu a ze srovnání s jinými literárními druhy a žánry s použitím vědomostí z teorie literatury.

Kognitivní úroveň: použití

Hodnocení obtížnosti: středně těžké

4. příklad

PSANÍ POKYNŮ

Pozorně si přečtěte zadané téma a pokyny ke psaní písemné práce.

Svou písemnou práci vypracujte jako jeden celek, který bude mít **úvod, hlavní část a závěr**.

Soustředte se přitom na **gramatickou a pravopisnou správnost**.

Písemná práce má obsahovat minimálně **120** slov.

Písemná práce se bude bodovat nula (0) body, jestli nemá dostatečný počet slov, jestli bude napsaná velkými tiskacími písmeny nebo nebude napsaná čitelně, pokud obsahem nebude splňovat zadání a po–kud budou použita nevhodná slova (urážky, nadávky, vyjádření nenávisti, apod.).

Téma (zadání): *Popis a charakteristika kamaráda nebo kamarádky*

Pokyny ke psaní písemné práce:

1. Rozhodněte se, koho budete popisovat.
2. V úvodu napište, koho budete popisovat a proč jste si vybrali právě tu osobu.
3. V hlavní části popište vzhled, vlastnosti, povahu a zájmy popisované osoby.
4. V závěru napište, jaký vztah máte k popisované osobě, co máte společného a v čem se lišíte.

Oblast zkoušení: *Psaní*

Výchovně – vzdělávací výstup:

ZŠ ČJ A.8.5. Žák samostatně tvoří písemné projevy složitějších popisných a vyprávěčských struktur a jednodušších diskusních struktur v souladu s tématem a podle určitých pokynů. Při tom používá nabitě vědomosti z pravopisu, morfologie a syntaxe.

Kognitivní úroveň: použití

Hodnocení obtížnosti: těžké

6. ENGLISKI JEZIK

6.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Engleskoga jezika ispituje se samostalna i točna upotreba jezika u komunikacijskim situacijama. Polazeći od spoznaje da je jezik sredstvo komunikacije, ispitom se provjerava sposobnost razumijevanja, izražavanja i upotrebe jezika kao sustava koju su učenici osmih razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Engleski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj¹³ (NN, br. 7/19).

6.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Engleskoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituje se komunikacijska jezična kompetencija u trima jezičnim vještinama: slušanju, čitanju i pisanju.

Sukladno tomu nacionalni ispit iz Engleskoga jezika sastoji se od triju područja ispitivanja:

1. *Slušanje*
2. *Čitanje*
3. *Pisanje.*

Za svako područje ispitivanja navedeni su i razrađeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom te su navedeni jezični sadržaji koje učenik mora znati, razumjeti i njima se ispravno koristiti kako bi postigao uspjeh u ispitu.

1. *Slušanje*

Vrste tekstova uključuju različite oblike kratkih i srednje dugih govornih i razgovornih, opisnih, obavijesnih i pripovjednih tekstova i slično. Tekstovi su autentični ili prilagođeni. Govore ih jedan ili dva izvorna govornika standardnim engleskim jezikom. Tematski su bliski ciljanoj dobnoj skupini učenika, a govore o predvidivim svakodnevnim temama. Prikladni su opisanoj jezičnoj razini, no mogu sadržavati riječi i izraze čije se poznavanje ne traži na toj razini, ali samo ako te riječi i izrazi nisu ključni za razumijevanje teksta i uspješno rješavanje zadatka. Svi tekstovi sadrže ukupno do 950 riječi (monološki tekst od približno 450 riječi i 5 kratkih dijaloga od približno 100 riječi svaki). Svaki tekst sluša se dva puta.

U tablici 11. navedeni su odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Slušanje*.

¹³ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_139.html

Tablica 11. Odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Slušanje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
OŠ (1) EJ A.8.1. Razumije tekst srednje dužine poznate tematike pri slušanju. ¹⁴	• pokazuje selektivno razumijevanje slušanoga teksta • izdvaja ključne i specifične informacije • primjenjuje strategije za poboljšanje razumijevanja pri slušanju	• leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) • gramatičke strukture¹⁵

2. Čitanje

Vrste tekstova uključuju različite oblike srednje dugih opisnih, obavijesnih i pripovjednih tekstova, priča i opisa, razgovora i slično. Tekstovi su autentični ili prilagođeni. Tematski su bliski ciljanoj dobnoj skupini učenika, a govore o predvidivim svakodnevnim temama. Prikladni su opisanoj jezičnoj razini, no mogu sadržavati riječi i izraze čije se poznavanje ne traži na toj razini, ali samo ako te riječi i izrazi nisu ključni za razumijevanje teksta i uspješno rješavanje zadatka. Oba teksta sadrže ukupno do 900 riječi (u zadatku višestrukoga izbora tekst sadrži približno 500 riječi i u kombiniranome zadatku povezivanja i dopunjavanja ponuđenih dijelova rečenica tekst sadrži približno 400 riječi).

U tablici 12. navedeni su odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Čitanje.

Tablica 12. Odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Čitanje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
OŠ (1) EJ A.8.1. Razumije tekst srednje dužine poznate tematike pri čitanju. ¹⁶	• pokazuje globalno i selektivno razumijevanje • izdvaja ključne i specifične informacije • primjenjuje strategije za poboljšanje razumijevanja pri čitanju	• leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) • gramatičke strukture

¹⁴ „Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Engleski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

¹⁵ izraz preuzet iz Kurikuluma nastavnoga predmeta Engleski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija)

¹⁶ „Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Engleski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

3. Pisanje

Ovo područje ispitivanja sadrži jedan zadatak otvorenoga tipa. Učenik treba oblikovati srednje dug pisani tekst na zadanu temu od najmanje 80 riječi odgovarajući na predložak koji ima sadržajne odrednice (detaljne smjernice, pitanja i potpitanja).

U tablici 13. navedeni su odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Pisanje*.

Tablica 13. Odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Pisanje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
OŠ (1) EJ A.8.6. Piše strukturiran tekst srednje dužine i poznate tematike koristeći se jezičnim strukturama niže razine složenosti i razlikujući pravopisna pravila u hrvatskome i engleskome jeziku. ¹⁷	♦ planira strukturu i sadržaj teksta ♦ koristi se primjerenim veznim sredstvima i jezičnim strukturama niže razine složenosti ♦ primjenjuje pravopisna pravila ♦ uređuje, tj. ispravlja svoj tekst	♦ leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) ♦ gramatičke strukture ♦ pravopisne norme

17 „Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Engleski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

6.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Engleskoga jezika za osmi razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina i triju područja ispitivanja. Prva ispitna cjelina sastoji se od područja ispitivanja *Slušanja* i *Čitanja*, a sadrži 28 zadataka (20 zadataka višestrukoga izbora i 8 kombiniranih zadataka povezivanja i dopunjavanja dijelovima rečenica). Druga ispitna cjelina *Pisanje* sadrži jedan zadatak otvorenoga tipa – vođeni sastavak.

U tablici 14. navedeni su vrsta i broj zadataka te ukupan broj bodova i trajanje ispita za svako područje ispitivanja.

Tablica 14. Vrsta i broj zadataka te ukupan broj bodova i trajanje ispita za svako područje ispitivanja

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTA ZADATKA	BROJ ZADATAKA	UKUPAN BROJ BODOVA	TRAJANJE ISPITA
1.	Slušanje	zadatak višestrukoga izbora	5	10	približno 20 minuta ¹⁸
		zadatak višestrukoga izbora	5		
	Čitanje	zadatak višestrukoga izbora	10	18	45 minuta
		kombinirani zadatak povezivanja i dopunjavanja dijelovima rečenica	8		
2.	Pisanje	vođeni sastavak	1	20	45 minuta
UKUPNO			29	48	PRIBLIŽNO 110 MINUTA

Nacionalni ispit iz Engleskoga jezika traje približno **110 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je od **15 minuta**.

¹⁸ Vrijeme trajanja područja ispitivanja *Slušanje* ovisi o duljini zvučnoga zapisa.

6.4. OPIS JEZIČNIH SADRŽAJA

Tematska područja

1. Svijet oko mene
2. Moja domovina i druge zemlje
3. Drugi i drukčiji
4. Zdrav život, zdrav način života
5. Planovi za budućnost
6. Svijet znanosti i umjetnosti
7. Suvremene promjene u svijetu
8. Ekološke promjene
9. Opisivanje mjesta
10. Obiteljsko i društveno okruženje
11. Mladi i njihovi interesi
12. Mediji
13. Slobodno vrijeme, sport, putovanja
14. Kultura i običaji
15. Zemlje engleskoga govornog područja

Gramatičke strukture

1. Glagoli
 - pomoćni glagoli *biti, imati, činiti*
 - Present Simple, Present Continuous, Present Perfect Simple, Past Simple, Past Continuous, Future Simple, Going to Future
 - modalni glagoli
2. Zamjenice
 - osobne zamjenice
 - odnosne zamjenice
 - posvojne zamjenice
 - povratne zamjenice
 - neodređene zamjenice
 - pokazne zamjenice
 - upitne zamjenice
3. Imenice
 - pravilna i nepravilna množina imenica
 - brojive i nebrojive imenice
 - posvojno s ('s)

4. Članovi

- određeni (*the*), neodređeni (*a, an*), bez člana ($\emptyset$)

5. Pridjevi

- opisni pridjevi
- posvojni pridjevi
- stupnjevanje pridjeva

6. Prilozi

- prilozi načina, mjesta, vremena i učestalosti te njihovo mjesto u rečenici

7. Brojevi

- glavni i redni brojevi, nadnevc

8. Prijedlozi (npr. vrijeme, mjesto, uzrok, kretanje)

9. Veznici

10. Rečenica

- redosljed riječi u rečenici

6.5. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

You will hear five short dialogues.

For each item, choose the correct answer (**A**, **B** or **C**).

You will hear each recording **twice**.

Jessica: Hi, Tim. I'm so bored. Shall we do something this weekend?

Tim: Well, I hear there's a new thriller playing on Saturday.

Jessica: That sounds exciting. Where's it showing?

Tim: At the local drive-in.

Jessica: I love the idea; thrillers can be really scary and this way the music will not be that loud.

Tim: Let's check out the show times. Maybe we can catch the late-night performance. Are you up for it?

Jessica: Yes, let's do it. I hope the popcorn stand will still be open. We'll need some snacks to keep us going.

1 What are Jessica and Tim's plans for the weekend?

A. Going to a cinema.

B. Going to a theatre.

C. Going to a nightclub.

Točan odgovor: A

Područje ispitivanja: *Slušanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) EJ A.8.1. Učenik razumije tekst srednje dužine poznate tematike pri slušanju.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik izdvaja ključne i specifične informacije.

2. primjer

You will hear a person talking.

For each item (6–10), choose the correct answer (A, B or C).

There is an example at the beginning (0→B).

You will hear the recording **twice**.

Hello Sophie, it's Lexa here. I am sorry I couldn't talk to you directly so I'm leaving you this voice message.

I am genuinely thrilled that you'll be joining us for our canoeing trip in May. It's going to be so much fun with you, Bill, Mark, and me. I can't wait for our gang of four to share this great adventure together.

Currently, my thoughts are mainly preoccupied with deciding our accommodations. I have looked at a few options and one that seems quite exciting is the Campsite Churchill. This campsite has a range of fun activities that we can enjoy when we are not canoeing. We could spend our time fishing, or take our bikes out for a ride in the woods. For those of us who are more sports-oriented, they offer facilities for tennis, volleyball and even baseball. Unfortunately, they don't offer bungee jumping, which I know we were really looking forward to.

Mark came up with the suggestion of booking a mobile home. The ones available at the campsite are quite nice, offering 2 bedrooms, a living room, a bathroom, a toilet and a fully-equipped kitchen. However, the hitch is that they require a minimum stay of a week, and we are only planning to stay for five days. It's such a pity because the mobile homes are really comfortable and would have been an excellent choice.

Bill, on the other hand, thinks that hiring a camper would add an extra layer of adventure to our trip. While I admit it sounds interesting, I'm a little hesitant about the idea of all four of us being cramped in such a small space, especially given that the campsite does offer electricity and shower facilities.

Another option that we have is to book wooden tents that come with a porch. These are located right on the bank of the river Churchill, so the view is absolutely stunning. While they do have electricity, they lack private showers or toilets. To accommodate all of us, we would need to rent two of these tents, making this option the priciest one.

The most budget-friendly alternative would be for us to bring our own tents. But remember how it rained so heavily last year? I am not particularly eager to relive that wet experience.

So, that's where we are with the planning. Please let me know which option you feel most comfortable with and prefer. I'm looking forward to hearing your thoughts.

0 Who is the sender of the message?

A. Sophie.

B. Lexa.

C. Bill.

6 What sports are **not** available at Campsite Churchill?

A. Extreme sports.

B. Individual sports.

C. Partner sports.

7 How long do the friends want to stay at Campsite Churchill?

A. For a week.

B. More than a week.

C. Less than a week.

8 What does Lexa think about staying in a camper?

- A.** She thinks it's a fantastic idea.
- B.** She's not too keen on it.
- C.** She hates it.

9 Why are the wooden tents the most expensive option?

- A.** Because they need to rent more than one tent.
- B.** Because they come with private showers and toilets.
- C.** Because they are located right on the bank of the river.

10 What does Lexa want Sophie to do?

- A.** Bring her own tent.
- B.** Confirm her attendance.
- C.** Decide on the accommodation option.

Točni odgovori: 6 A, 7 C, 8 B, 9 A, 10 C

Područje ispitivanja: *Slušanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) EJ A.8.1. Učenik razumije tekst srednje dužine poznate tematike pri slušanju.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik izdvaja ključne i specifične informacije.

3. primjer

Read the text below.

For each item (11–18), choose the answer (A–K) that best completes the sentence.

There are two letters that you do not need. Mark your answer on the answer sheet.

There is an example at the beginning (0→L).

Teen bloggers

At the age of fourteen, Josh went to a concert with his older brother. It was then that he fell head over heels in love with music and (0) **L**. He appreciates it when readers send him reviews about a new band or concert they've seen, and he puts these on his blog for everyone to read. While he was still at school, he held back (11) _____, which was difficult as writing well takes time. He didn't think he would write it for much longer because he was busy studying, and it takes time to post regularly.

At university, he began writing for his university magazine. He stopped last year because of exams, (12) _____. Therefore, he resumed his writing and he hasn't stopped posting to this very day. Aside from music, he writes about local events and gets ideas from friends, feeling inspired by their creativity and often finding new perspectives which (13) _____. People are usually curious about exciting events that happen in their community. At first, almost nobody visited his site, but now more and more people are checking out his blog, and he's had some lovely comments.

Josh's neighbour Peter writes for his school magazine. He doesn't think it's hard to write a good blog and (14) _____ that happen at their school. His older sister Monica also runs a blog, but she writes about fashion and posts twice a week. They sometimes read each other's blogs, (15) _____. That's why they are successful bloggers.

Josh and Monica have recently started working on a joint blog project where they (16) _____ for music and fashion. It's an exciting adventure for them as they blend diverse viewpoints into a fresh and unique fusion, captivating a wider readership. Josh focuses on curating music-related content, while Monica brings her expertise in fashion blogging. With (17) _____ and shared passion, their blog flourishes into an engaging community with readers seeking the perfect blend of rhythm and style. Their joint blog project will probably become a positive worldwide hit, as Josh and Monica's fusion of music and fashion (18) _____. Their success inspires countless others to pursue their passions and show creativity. They motivate people worldwide to develop their potential and share their voice.

- A. enrich his blog content
- B. which gives them useful ideas
- C. to devote too much time to his posts
- D. from spending too long on his blog
- E. his is about things from daily life
- F. but he really longed for it a lot
- G. break into his blog posts
- H. generally lacks enthusiasm
- I. combine their affections
- J. captures hearts globally
- K. their complementary skills
- L. started writing his music blog

Točni odgovori: 11 D, 12 F, 13 A, 14 E, 15 B, 16 I, 17 K, 18 J

Područje ispitivanja: Čitanje

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) EJ A.8.1. Učenik razumije tekst srednje dužine poznate tematike pri čitanju.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik utvrđuje logičke i složenije značenjske veze u tekstu.

4. primjer

Read the task carefully and write a composition on the given topic.

Be sure to include **all** the information requested.

Write **at least 80** words.

Write your composition on the next page.

Topic: My Role Model

Write about your role model; this person can be a friend, a schoolmate, a family member or a famous person.

Name your role model and describe at least four things related to this person's physical appearance.

Describe at least two positive qualities that make this person stand out.

Retell something memorable regarding this person.

What would you change about this person and why?

Do you think in five years' time this person will still play an important role in your life? Explain why/why not.

Smjernice za pisanje

Potrebno je odgovoriti na sva postavljena pitanja i potpitanja i sve zadane smjernice te prikladno povezati rečenice i oblikovati tekst u sastavak.

Također, potrebno je obratiti pozornost na pravopis i interpunkciju te točnu upotrebu raznolikih gramatičkih struktura.

Potiče se upotreba raznolikih i manje učestalih riječi (*low frequency words*) i složenijih gramatičkih struktura.

Treba izbjegavati nepotrebna ponavljanja.

Vlastita imena i nazivi koji se sastoje od više riječi broje se kao jedna riječ.

Brojevi napisani znamenkama ne ulaze u broj riječi.

Sastavak će se vrednovati s **nula bodova**:

- ako je sastavak u potpunosti nerazumljiv ili nečitak
- ako je sastavak napisan velikim tiskanim slovima
- ako se napisano sadržajno ne odnosi na zadatak
- ako sastavak sadrži manje od 80 riječi
- ako nema odgovora (predan prazan papir)
- ako je korišten neprimjeren sadržaj u ispitu (psovke, govor mržnje i slično).

Primjer sastavka

My classmate Tara is of medium height with gorgeous blue eyes. She usually wears her hair in a ponytail. Even though she is slim, she wears baggy clothes. Tara is a true friend and an outstanding student who always lends a helping hand. Once we were on a school trip, I forgot my umbrella and she bought me one with her pocket money since it was raining cats and dogs. I wouldn't like to change anything about her because she is exceptional in everything she does. Hopefully, Tara will stay in my life forever because she is the person to look up to.

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) EJ A.8.6. Učenik piše strukturiran tekst srednje dužine i poznate tematike koristeći se jezičnim strukturama niže razine složenosti i razlikujući pravopisna pravila u hrvatskome i engleskome jeziku.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik oblikuje smisljeno i logički organiziran i razumljiv tekst neformalnoga stila prema sadržajnim odrednicama.

7. NJEMAČKI JEZIK

7.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Njemačkoga jezika provjerava se sposobnost razumijevanja, izražavanja i upotrebe jezika kao sustava koju su učenici osmih razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Njemački jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj¹⁹ (NN, br. 7/19).

7.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Njemačkoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituje se komunikacijska jezična kompetencija u trima jezičnim vještinama: slušanju, čitanju i pisanju.

Sukladno tomu nacionalni ispit iz Njemačkoga jezika sastoji se od triju područja ispitivanja:

1. *Slušanje*
2. *Čitanje*
3. *Pisanje.*

Za svako područje ispitivanja navedena su potpodručja ispitivanja, razrađeni su odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom i navedeni su jezični sadržaji koje učenik mora znati, razumjeti i njima se ispravno koristiti kako bi postigao uspjeh u ispitu.

¹⁹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_141.html

1. Slušanje

Vrste tekstova uključuju različite oblike kratkih govornih i razgovornih, opisnih, obavijesnih i pripovjednih tekstova, kratkih priča i opisa, kratkih razgovora i slično. Tekstovi su autentični ili malo prilagođeni. Govore ih jedan ili dva izvorna govornika standardnim njemačkim jezikom. Tematski su bliski ciljanoj dobnoj skupini učenika, a govore o predvidivim svakodnevnim temama. Prikladni su opisanoj jezičnoj razini, no mogu sadržavati riječi i izraze čije se poznavanje ne traži na toj razini, ali samo ako te riječi i izrazi nisu ključni za razumijevanje teksta i uspješno rješavanje zadatka. Tekstovi sadrže približno 400 riječi. Svaki tekst sluša se dva puta.

U tablici 15. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Slušanje*.

Tablica 15. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Slušanje*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
- globalno razumijevanje (razumijevanje osnovnoga smisla) - detaljno razumijevanje (razumijevanje određenih informacija)	OŠ (1) NJA.8.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri slušanju.²⁰	- globalno, selektivno i detaljno razumije jednostavne autentične i prilagođene tekstove srednje dužine povezane s poznatim temama - vrednuje nešto složenije odnose među informacijama u tekstu - izvodi zaključke na temelju slušanoga sadržaja - provjerava osobno razumijevanje - razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno	- leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) - gramatičke strukture

20 „Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Njemački jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

2. Čitanje

Vrste tekstova uključuju različite oblike kratkih opisnih, obavijesnih i pripovjednih tekstova, kratkih priča i opisa, kratkih razgovora i slično. Tekstovi su autentični ili prilagođeni. Tematski su bliski ciljanoj dobnoj skupini učenika, a govore o predvidivim svakodnevnim temama.

Prikladni su opisanoj jezičnoj razini, no mogu sadržavati riječi i izraze čije se poznavanje ne traži na toj razini, ali samo ako te riječi i izrazi nisu ključni za razumijevanje teksta i uspješno rješavanje zadatka. Svaki tekst sadrži približno 400 riječi.

U tablici 16. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Čitanje.

Tablica 16. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Čitanje

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
globalno razumijevanje (razumijevanje osnovnoga smisla)	OŠ (1) NJA.8.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri čitanju.²¹	- razumije globalno, selektivno i detaljno srednje duge i jednostavne autentične i prilagođene tekstove srednje dužine povezane s poznatim temama - vrednuje nešto složenije odnose među informacijama u tekstu - izvodi zaključke na temelju pročitana sadržaja - provjerava osobno razumijevanje	- leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) - gramatičke strukture

21 „Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Njemački jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

3. Pisanje

Ova ispitna cjelina sadrži jedan zadatak otvorenoga tipa. Učenik treba oblikovati kratak pisani tekst duljine od najmanje **80** riječi odgovarajući na verbalni predložak koji ima sadržajne odrednice (najčešće u obliku pitanja). U uputi za pisanje zadana je tema.

U tablici 17. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Pisanje*.

Tablica 17. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Pisanje*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
izvršenje zadatka i uporaba jezika i struktura	OŠ (1) NJ A.8.4. Učenik piše kratke i jednostavne tekstove.²²	- primjenjuje pravila pisanja jednostavnih tekstnih vrsta: kratki opisi događaja i osobnih iskustava, kratke osobne poruke, kratko osobno pismo/elektronička pošta - upotrebljava neformalni stil pisanja tekstova - planira sadržaj teksta, uređuje i organizira tekst, upotrebljava jednostavna vezna sredstva za povezivanje rečenica unutar teksta - samostalno produktivno upotrebljava uvježbana preporučena jezična sredstva za produkciju novih, neuvježbanih iskaza - ispravno piše većinu poznatih riječi i djelomično točno upotrebljava interpunkcijske znakove	- leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) - gramatičke strukture - pravopisne norme

22 „Ishodi se kumulativno razvijaju po razredima: viši razredi uključuju i ishode prethodnih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Njemački jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

7.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Njemačkoga jezika za osmi razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina i triju područja ispitivanja. Prva ispitna cjelina sastoji se od područja ispitivanja *Slušanja* i *Čitanja*, a sadrži 28 zadataka (13 zadataka višestrukoga izbora, pet zadataka povezivanja i 10 kombiniranih zadataka povezivanja i dopunjavanja ponuđenim riječima). Druga ispitna cjelina *Pisanje* sadrži jedan zadatak otvorenoga tipa – vođeni opis.

U tablici 18. navedeni su vrsta i broj zadataka te ukupan broj bodova i trajanje ispita za svako područje ispitivanja.

Tablica 18. Vrsta i broj zadataka te ukupan broj bodova i trajanje ispita za svako područje ispitivanja

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA	UKUPAN BROJ BODOVA	TRAJANJE ISPITA
1.	Slušanje	zadatak višestrukoga izbora	5	10	otprilike 20 minuta ²³
		zadatak povezivanja	5		
	Čitanje	zadatak višestrukoga izbora	8	18	45 minuta
		kombinirani zadatak povezivanja i dopunjavanja ponuđenim riječima	10		
2.	Pisanje	vođeni opis	1	18	45 minuta
UKUPNO			29	46	PRIBLIŽNO 110 MINUTA

Nacionalni ispit iz Njemačkoga jezika traje približno **110 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je od **15 minuta**.

23 Vrijeme trajanja područja ispitivanja *Slušanje* ovisi o duljini zvučnoga zapisa.

7.4. OPIS JEZIČNIH SADRŽAJA

Tematska područja

1. Obitelj, prijatelji i ja
 - opisivanje i imenovanje članova obitelji i prijatelja
 - vanjski izgled i osobine
 - moje tijelo i zdravlje
 - kućni ljubimci
 - odjeća
2. Škola, školske aktivnosti i svakodnevica
 - školski pribor
 - aktivnosti i školski predmeti
 - raspored sati
 - slobodno vrijeme, hobiji i sportovi
 - glazba, muzeji, tehnologija
 - dnevne rutine
3. Moj dom i mjesto stanovanja
 - stanovanje u gradu i selu
 - promet, prijevozna sredstva
 - prostorije, kućni poslovi
 - jelo i piće
 - ustanove u zajednici
4. Putovanja
 - opis putovanja
 - snalaženje u prostoru
 - znamenitosti
 - vremenske prilike
 - kupovina, razgovor u restoranu, trgovini

Gramatičke strukture

1. Glagoli
 - prezent i perfekt pravilnih i nepravilnih, jednostavnih i složenih glagola
 - prezent i preterit modalnih glagola

- preterit *sein* i *haben*
 - perfekt nekih najučestalijih pravilnih i nepravilnih glagola
 - imperativ
2. Zamjenice
- osobne i posvojne zamjenice bez genitiva
 - upitne zamjenice
 - neodređena zamjenica *man*
3. Imenice
- imenice s određenim i neodređenim članom u nominativu, dativu i akuzativu
4. Pridjevi
- stupnjevanje pridjeva
5. Prilozi
6. Prijedlozi s dativom i akuzativom
7. Negacija *nicht, nein, kein*
8. Rečenice
- jednostavne i proširene izjavne rečenice i upitne rečenice
 - nezavisnosložene rečenice s veznicima
 - zavisnosložene rečenice s veznicima

7.5. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Du liest einen Text.

Wähle für jede Frage (1–8) die richtige Antwort (A, B oder C) aus.

(0→C) ist ein Beispiel.

Trage die Antworten in den Antwortbogen ein.

Hallo, liebe LeserInnen unseres Blogs! Mein Name ist Sandra. Alle nennen mich Sandy. Ich besuche die Hermann-Hesse-Schule und gehe in die Klasse 8b. Ich wohne in einem kleinen Dorf in der Nähe der Großstadt Berlin.

Mein Tag beginnt dynamisch. Ich muss jeden Tag um Viertel vor sieben aufstehen. Das mag ich nicht, denn ich liebe es, lange zu schlafen. Ich möchte morgens mindestens bis Viertel vor acht im Bett bleiben. Meine Geschwister stehen um Viertel nach sieben auf. Sie ärgern sich, weil sie wegen mir immer zu spät sind. Ich weiß nicht, wie sie sich so schnell für die Schule fertig machen können.

Am Morgen weckt mich fast immer mein Handy und nur selten mein Laptop oder Wecker. Ich muss mich beeilen, damit ich die Erste im Badezimmer bin. Meine Geschwister brauchen nicht so viel Zeit im Badezimmer wie ich. Zuerst dusche ich ungefähr eine halbe Stunde. Dann putze ich mir die Zähne und wasche mir das Gesicht. Zuletzt ziehe ich mich an und kämme mir die Haare.

In der Küche mache ich mir schnell etwas zum Frühstück. Ich esse fast immer Müsli mit Milch. Das schmeckt lecker und ist gesund. Wenn ich keine Zeit habe, trinke ich nur ein Glas Joghurt. Manchmal kaufe ich mir ein Stück Pizza in einer kleinen Bäckerei neben der Schule.

Ich fahre meistens mit dem Bus zur Schule. Der Busfahrer ist sehr nett und hilft uns mit den schweren Schultaschen. Zu Fuß gehe ich nie, weil meine Schule ziemlich weit weg ist. Nur wenn es sonnig ist, fahre ich mit dem Rad zur Schule. Meistens kommt meine beste Freundin Ines mit. Unterwegs unterhalten wir uns über unsere Lieblingsmusiker. In der Schule ist unser Lieblingsfach Musik.

Nachmittags nach dem Mittagessen mache ich Hausaufgaben und lerne. Wenn ich nicht viel für die Schule machen muss, treffe ich meine Freunde auf dem Sportplatz. Am Mittwoch- und Freitagnachmittag lerne ich Englisch in einer Sprachschule. Am Abend ist es sehr ruhig bei uns zu Hause. Die ganze Familie sieht fern oder wir plaudern über den Tag. Vor dem Schlafen chatte ich noch mit Freunden. Gegen 22 Uhr gehe ich schlafen.

0 Wer erzählt diesen Text?

- A. Ein Junge.
- B. Eine Frau.
- C. Ein Mädchen.

1 Wo wohnt Sandra?

- A. Auf dem Lande.
- B. In einer Kleinstadt.
- C. In einer Großstadt.

2 Wann steht Sandra auf?

- A. Um 6:45.
- B. Um 7:15.
- C. Um 7:45.

3 Was hilft Sandra meistens beim Aufstehen?

- A. Ihr Handyalarm.
- B. Ihr Laptopalarm.
- C. Ihr Weckeralarm.

4 Was macht Sandra zuerst im Bad?

- A. Sandra kämmt sich.
- B. Sandra wäscht sich.
- C. Sandra duscht lange.

5 Was frühstückt Sandra am liebsten?

- A. Müsli mit Milch.
- B. Ein Stück Pizza.
- C. Ein Glas Joghurt.

6 Wie kommt Sandra bei schönem Wetter zur Schule?

- A. Zu Fuß.
- B. Mit dem Bus.
- C. Mit dem Fahrrad.

7 Wie oft geht Sandra zum Englischkurs?

- A. Einmal pro Woche.
- B. Zweimal pro Woche.
- C. Dreimal pro Woche.

8 Was ist das Thema des Textes?

- A. Sandras Schulweg.
- B. Sandras Tagesroutine.
- C. Sandras Familienleben.

Točni odgovori: 1 A, 2 A, 3 A, 4 C, 5 A, 6 C, 7 B, 8 B

Područje ispitivanja: Čitanje

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) NJ A.8.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri čitanju.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik određuje osnovni smisao teksta i razlikuje pojedine informacije.

2. primjer

Du hörst einen Dialog.
Ordne jeder Frage (6–10) die passende Antwort (A–H) zu.
Drei Antworten sind zu viel.
(0→1) ist ein Beispiel.
Du hörst den Text zweimal.

Pia: Du, Erich, wir sollen ein Abschiedsfest zum Ende des Schuljahrs für Achtklässler organisieren. Was sagst du dazu?

Erich: Eine tolle Idee, Pia! Wo organisieren wir das Fest? In unserer Schulkantine?

Pia: Nein, sie ist zu klein. Auf dem Schulhof gibt es mehr Platz. Ich hoffe nur, dass es an diesem Tag nicht regnet.

Erich: Das hoffe ich auch. Hast du schon darüber mit jemandem gesprochen?

Pia: Ja, mit Anna.

Erich: Was schlägt ihr zwei vor?

Pia: Zuerst müssen wir einen passenden Tag finden.

Erich: Am Freitag, vielleicht?

Pia: Freitag ist nicht gut, weil das der letzte Schultag ist.

Erich: Genau. Dann am Donnerstag?

Pia: Ja, Donnerstag ist gut, aber Mittwoch ist noch besser. Dann haben wir weniger Stunden Unterricht.

Erich: Richtig! Mittwoch ist besser als Donnerstag. Und wen laden wir alles ein? Nur unsere Klassenlehrer und unsere Eltern?

Pia: Nein, laden wir lieber alle unsere Lehrer, Eltern und Geschwister ein!

Erich: Ja. Da hast du Recht. Wer bringt etwas zum Essen und Trinken mit?

Pia: Wir können unsere Eltern und Geschwister bitten, dass sie zu Hause Pudding kochen, Kuchen backen und ihre selbstgemachten Säfte mitbringen.

Erich: Und wer keine Zeit hat, kann etwas in einer Bäckerei oder in einem Supermarkt kaufen, nicht wahr?

Pia: Das gefällt mir nicht so. Hausgemachte Speisen schmecken doch besser. In meiner Familie kochen wir gerne. Das macht mehr Spaß und wir essen gesünder.

Erich: Ja, stimmt. Das ist auch umweltfreundlicher, denn wir kaufen keine Produkte mit plastischer Verpackung.

Pia: Genau! So machen wir auch etwas für unsere Erde. Erinnerst du dich nicht, was wir in Bio gelernt haben?

Erich: Doch. Ich möchte auch zu Hause Pfannkuchen backen. Ich bringe sogar die Marmelade von meiner Oma mit. Sie hat dieses Jahr leckere Erdbeermarmelade gemacht.

Pia: Klingt perfekt! Und ich bereite mit meiner Oma Käsestrudel zu und bringe ihn zum Fest. Nur wir zwei backen immer Käsestrudel für Feste.

Erich: Toll! Wer sorgt für die Getränke? Ich kann Leo anrufen und ihn fragen, ob er seinen Apfelsaft mitbringen kann.

Pia: Gut, ruf ihn an.

Erich: Wann soll das Fest beginnen? Was schlägst du vor? Um fünfzehn Uhr?

Pia: Am besten um vierzehn Uhr und dann können wir bis zwanzig Uhr auf dem Schulhof feiern.

Erich: Ja, das passt. Ich freue mich schon auf unser Fest!

Pia: Ich auch. Bis dann, Erich.

Erich: Bis dann, Pia.

0 Wo möchten Achtklässler ein Schulfest vorbereiten?**6** Wann machen die SchülerInnen das Schulfest?**7** Wen laden die SchülerInnen zum Schulfest ein?**8** Wie viele Personen backen Käsestrudel?**9** Was bringt Erich zum Schulfest mit?**10** Wie viele Stunden dauert das Fest?**A.** Zwei.**B.** Sechs.**C.** Am Mittwoch.**D.** Alle ihre Lehrer.**E.** Am Donnerstag.**F.** Nur ihre Klassenlehrer.**G.** Käsestrudel und Apfelsaft.**H.** Pfannkuchen und Marmelade.**I.** Auf dem Schulhof.**Točni odgovori:** 6 C, 7 D, 8 A, 9 H, 10 B**Područje ispitivanja:** Čitanje**Odgojno-obrazovni ishod:**

OŠ (1) NJ A.8.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri slušanju.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik određuje osnovni smisao teksta i razlikuje pojedine informacije.

3. primjer

Du liest einen Text.
Finde für jede Lücke (11–20) das passende Wort (A–M).
Du darfst jedes Wort nur einmal benutzen.
Drei Wörter bleiben übrig.
Trage die Antworten in den Antwortbogen ein.
(0→N) ist ein Beispiel.

Wahlfächer in Kroatien

An kroatischen Schulen gibt es schon lange Pflicht- und Wahlfächer. Seit ein paar Jahren können die Kinder der ersten Klasse der Grundschule Informatik als Wahlfach wählen. Die Eltern finden das gut, (0) ____ Informatik sehr wichtig für den Unterricht und das moderne Leben ist. So lernen die (11) ____ Schülerinnen und Schüler viel über den Computer, das Internet und über verschiedene Applikationen, die sie in der Schule brauchen. Die SchülerInnen finden Informatik sehr interessant und haben viel Spaß beim Lernen.

Religion ist auch ein Wahlfach. Im Religionsunterricht lernen die SchülerInnen mehr über ihren eigenen Glauben. Sie (12) ____ auch über andere Kulturen und verschiedene Religionen der Welt lernen. Auf diese Weise sprechen die SchülerInnen im Unterricht über wichtige Themen, die sie interessieren. Informatik und Religion haben sie zwei Stunden pro Woche.

Als drittes Wahlfach können die SchülerInnen noch eine Fremdsprache wählen. An manchen Schulen können die SchülerInnen (13) ____ als die erste Fremdsprache schon ab der ersten Klasse wählen. Die Erstklässler lernen gern neue deutsche Wörter. Im (14) ____ singen sie Lieder oder tanzen mit Freunden. Sprachenlernen macht ihnen viel Spaß und sie lernen gerne eine neue Fremdsprache. Sie spielen (15) ____ Spiele wie Blindekuh, Fangen, Memory, Pantomime, Verstecken oder Brettspiele. Sie schreiben kleine Briefe oder E-Mails. Manchmal sogar auch Postkarten. Später können sie Filme (16) ____, Videos drehen oder Ausflüge, zum Beispiel nach Österreich oder Deutschland machen. Viele Schüler haben Freunde und Familie, die (17) ____ Deutschland, Österreich oder in der Schweiz leben. Wenn sie ihre Bekannten besuchen, können sie im Restaurant, so wie im Geschäft ihr gelerntes Deutsch üben.

Ab der vierten Klasse lernen sie eine zweite (18) ____ . Das kann Englisch, Italienisch oder Französisch sein. Sprachen sind sehr wichtig für die Zukunft der Kinder. Viele Jugendliche (19) ____ auch Fremdsprachen mit ihren Freunden im Internet. Sie begegnen Menschen aus der ganzen Welt und spielen (20) ____ ihnen Videospiele oder chatten auf sozialen Netzwerken.

Gut, dass es in Kroatien viele Wahlfächer gibt. So können SchülerInnen viele neue Sachen entdecken. Wichtig ist, dass sie für sich selbst entscheiden, was sie lernen möchten. Das macht sie motivierter für den Unterricht.

- A. Deutsch
- B. Deutschland
- C. Fremdsprache
- D. im
- E. in
- F. interessante
- G. kleinen
- H. können
- I. mit
- J. sehen
- K. spielen
- L. sprechen
- M. Unterricht
- N. weil

Točni odgovori: 11 G, 12 H, 13 A, 14 M, 15 F, 16 J, 17 E, 18 C, 19 L, 20 I

Područje ispitivanja: Čitanje

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) NJ A.8.1. Učenik razumije srednje duge i jednostavne tekstove pri čitanju.

Razrada odgojno-obrazovnog ishoda: Učenik predviđa prikladne jezične strukture na temelju jezičnoga ustroja teksta.

4. primjer

Vođeni opis

Lies die Aufgabe.

Schreibe einen Aufsatz zum Thema „Etwas über mich“.

Achte dabei auf die fünf Fragen/Hinweise unten.

Schreibe mindestens **80** Wörter.

Wenn du weniger Wörter schreibst, bekommst du weniger Punkte.

1. Schreibe mindestens eine Information über deine Schule und eine über deine Klasse.
2. Was musst du jeden Tag in der Schule machen? Nenne mindestens zwei Aktivitäten.
3. Was machst du oft zu Hause? Nenne mindestens zwei Aktivitäten.
4. Treibst du Sport? Warum/Warum nicht?
5. Was hast du letztes Wochenende in der Freizeit gemacht?
Was hast du am Wochenende für die Schule gemacht?

Smjernice za pisanje

Potrebno je odgovoriti na sva postavljena pitanja, potpitanja i sve zadane smjernice te prikladno povezati rečenice i oblikovati tekst u sastavak. Pritom nije nužno pratiti redoslijed zadanih smjernica.

Također, potrebno je obratiti pozornost na pravopis i interpunkciju te točnu upotrebu raznolikih jezičnih struktura propisanih Kurikulumom za predmet Njemački jezik za osmi razred.

Treba izbjegavati nepotrebna ponavljanja istih gramatičkih i leksičkih struktura i nepotrebnu upotrebu anglicizama.

Vlastita imena i nazivi koji se sastoje od više riječi broje se kao jedna riječ.

Nije dopušteno pisanje punoga imena i prezimena.

Brojevi napisani znamenkama i riječi koje se ne koriste u njemačkome jeziku ne ulaze u broj riječi.

Sastavak će se vrednovati s **nula bodova**:

- ako je sastavak u potpunosti nerazumljiv ili nečitak
- ako je sastavak napisan velikim tiskanim slovima
- ako se napisano sadržajno ne odnosi na zadatak
- ako sastavak sadrži nedovoljan broj riječi
- ako nema odgovora (predan prazan papir)
- ako je korišten neprimjeren sadržaj u ispitu (psovke, govor mržnje, crteži i slično).

Primjer sastavka

Ich besuche eine Grundschule in Varaždin. Meine Schule ist groß und modern. Ich gehe in die achte Klasse. In meiner Klasse gibt es dreizehn Schüler und acht Schülerinnen. Jeden Tag muss ich in der Schule lernen und viel schreiben.

Zu Hause helfe ich manchmal meinen Eltern. Ich wasche das Auto oder sauge Staub. Wenn das Wetter schön ist, spiele ich im Garten. Dreimal pro Woche trainiere ich Basketball, weil Sport für mich wichtig ist. Letztes Wochenende habe ich mit meinen Freunden Videospiele gespielt und Musik gehört. Für die Schule habe ich ein Buch gelesen und einen Aufsatz geschrieben.

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ (1) NJ A.8.4. Učenik piše kratke i jednostavne tekstove.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik oblikuje smisleno i logički organiziran i razumljiv tekst neformalnoga stila prema sadržajnim odrednicama.

8. FRANCUSKI JEZIK

8.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Francuskoga jezika provjerava se sposobnost razumijevanja, izražavanja i upotrebe jezika kao sustava koju su učenici osmih razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Francuski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj²⁴ (NN, br. 7/19).

8.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Francuskoga jezika za osmi razred osnovne škole ispituje se komunikacijska jezična kompetencija u trima jezičnim vještinama: slušanju, čitanju i pisanju.

Sukladno tomu nacionalni ispit iz Francuskoga jezika sastoji se od triju područja ispitivanja:

1. *Slušanje*
2. *Čitanje*
3. *Pisanje*.

Za svako područje ispitivanja navedeni su i razrađeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom te su navedeni jezični sadržaji koje učenik mora znati, razumjeti i njima se ispravno koristiti kako bi postigao uspjeh u ispitu.

1. *Slušanje*

Vrste tekstova uključuju različite oblike kratkih i srednje dugih govornih i razgovornih, opisnih, obavijesnih i pripovjednih tekstova, priča i opisa, razgovora i slično. Tekstovi su autentični ili prilagođeni. Govore ih jedan ili dva izvorna govornika standardnim francuskim jezikom. Tematski su bliski ciljanoj dobnoj skupini učenika, a govore o predvidivim svakodnevnim temama. Prikladni su opisanoj jezičnoj razini, no mogu sadržavati riječi i izraze čije se poznavanje ne traži na toj razini, ali samo ako te riječi i izrazi nisu ključni za razumijevanje teksta i uspješno rješavanje zadatka. Tekstovi sadrže približno 550 riječi. Svaki tekst sluša se dva puta.

U tablici 19. navedeni su odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Slušanje*.

²⁴ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_140.html

Tablica 19. Odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Slušanje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
OŠ FJ (1) A.8.1. Učenik razumije srednje dug i jednostavan govoreni tekst. ²⁵	♦ pokazuje globalno razumijevanje ♦ pokazuje selektivno razumijevanje ♦ izdvaja ključne i specifične informacije	♦ leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) ♦ gramatičke strukture²⁶

2. Čitanje

Vrste tekstova uključuju različite oblike dugih i srednje dugih opisnih, obavijesnih i pripovjednih tekstova, priča i opisa, razgovora i slično. Tekstovi su autentični ili prilagođeni. Tematski su bliski ciljanoj dobnoj skupini učenika, a govore o predvidivim svakodnevnim temama. Prikladni su opisanoj jezičnoj razini, no mogu sadržavati riječi i izraze čije se poznavanje ne traži na toj razini, ali samo ako te riječi i izrazi nisu ključni za razumijevanje teksta i uspješno rješavanje zadatka. Tekstovi ukupno sadrže približno 550 riječi.

U tablici 20. navedeni su odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Čitanje*.

Tablica 20. Odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja Čitanje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
OŠ FJ (1) A.8.2. Učenik razumije dug i jednostavan pisani tekst. ²⁷	♦ pokazuje globalno razumijevanje ♦ pokazuje selektivno razumijevanje ♦ izdvaja ključne i specifične informacije ♦ predviđa prikladne jezične strukture na temelju jezičnoga ustroja teksta	♦ leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) ♦ gramatičke strukture

25 „Učenikovo napredovanje u ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda zamišljeno je spiralno uz pretpostavku da ishodi i razrade ishoda u višim razredima uključuju one iz nižih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Francuski jezik za osnovne škole i gimnazije (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

26 izraz preuzet iz Kurikuluma nastavnog predmeta Francuski jezik za osnovne škole i gimnazije (digitalna verzija)

27 „Učenikovo napredovanje u ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda zamišljeno je spiralno uz pretpostavku da ishodi i razrade ishoda u višim razredima uključuju one iz nižih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Francuski jezik za osnovne škole i gimnazije (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

3. Pisanje

Ovo područje ispitivanja sadrži jedan zadatak otvorenoga tipa. Učenik treba oblikovati srednje dug pisani tekst duljine od **100 do 120** riječi odgovarajući na verbalni predložak koji ima sadržajne odrednice (najčešće u obliku pitanja). U uputi za pisanje preciziraju se komunikacijska situacija, tekstna vrsta, tema, potencijalni čitatelj i odnos autora teksta i čitatelja.

U tablici 21. navedeni su odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Pisanje*.

Tablica 21. Odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i jezični sadržaji područja ispitivanja *Pisanje*

ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHOD	RAZRADA ISHODA	JEZIČNI SADRŽAJI
OŠ FJ (1) A.8.3. Učenik piše srednje dug i jednostavan tekst. ²⁸	♦ planira strukturu i sadržaj teksta ♦ koristi se primjerenim veznim sredstvima i jezičnim strukturama niže razine složenosti ♦ primjenjuje pravopisna pravila	♦ leksičke strukture (vokabular vezan za tematska područja) ♦ gramatičke strukture ♦ pravopisne norme

28 „Učeničko napredovanje u ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda zamišljeno je spiralno uz pretpostavku da ishodi i razrade ishoda u višim razredima uključuju one iz nižih razreda.”, Kurikulum nastavnoga predmeta Francuski jezik za osnovne škole i gimnazije (digitalna verzija); poglavlje D. Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama

8.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Francuskoga jezika za osmi razred osnovne škole sastoji se od dviju ispitnih cjelina i triju područja ispitivanja. Prva ispitna cjelina sastoji se od područja ispitivanja *Slušanja* i *Čitanja*, a sadrži ukupno 28 zadataka (18 zadataka višestrukoga izbora, 10 kombiniranih zadataka dopunjavanja i višestrukoga izbora). Druga ispitna cjelina *Pisanje* sadrži jedan zadatak otvorenoga tipa – vođeni sastavak.

U tablici 22. navedeni su vrsta i broj zadataka te ukupan broj bodova i trajanje ispita za svako područje ispitivanja.

Tablica 22. Vrsta i broj zadataka te ukupan broj bodova i trajanje ispita za svako područje ispitivanja

ISPITNA CJELINA	PODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTA ZADATKA	BROJ ZADATAKA	UKUPAN BROJ BODOVA	TRAJANJE ISPITA
1.	Slušanje	zadatak višestrukoga izbora	10	10	20 – 25 minuta ²⁹
	Čitanje	zadatak višestrukoga izbora	8	18	45 minuta
		kombinirani zadatak dopunjavanja i višestrukoga izbora	10		
2.	Pisanje	vođeni sastavak	1	22,5	45 minuta
UKUPNO			29	50,5	110 – 115 MINUTA

Nacionalni ispit iz Francuskoga jezika traje između **110 i 115 minuta**. Između prve i druge ispitne cjeline stanka je od **15 minuta**.

²⁹ Vrijeme trajanja područja ispitivanja *Slušanje* ovisi o duljini zvučnoga zapisa.

8.4. OPIS JEZIČNIH SADRŽAJA

Tematska područja

1. Abeceda
2. Brojevi
3. Susreti, upoznavanja i pozdravi
4. Obitelj
5. Slobodno vrijeme i aktivnosti
6. Škola i školske aktivnosti
7. Dani u tjednu, mjeseci i godišnja doba
8. Moji prijatelji
9. Stanovanje
10. Putovanja i znamenitosti
11. Sport
12. Hrana i piće
13. Praznici i blagdani
14. Odjeća
15. Kupovina i usluge
16. Vremenske prilike
17. Proslave
18. Mediji
19. Ekologija i okoliš
20. Tijelo i zdravlje
21. Život u gradu / na selu
22. Javni prostori
23. Životinje
24. Poznate osobe
25. Prijevozna sredstva
26. Školski praznici
27. Dnevna rutina
28. Kultura i umjetnost
29. Zanimanja
30. Tehnologija

Gramatičke strukture

1. L'article
 - Les articles définis
 - Les articles indéfinis
 - Les articles partitifs
 - Les articles contractés
 - L'article zéro : être + profession

2. Le nom

- Le genre (masculin/féminin)
- Le nombre (singulier/pluriel)
- Le complément du nom avec « de » – *l'appartenance* (le sac de Pierre)
- Le complément du nom (en ou de) – *la matière* (T-shirt en coton)
- Le complément du nom (à ou de) – *l'usage* (brosse à dents), *la contenance* (verre d'eau)

3. L'adjectif

- L'accord : masculin/féminin ; singulier/pluriel
- Les adjectifs qualificatifs
- La place des adjectifs (de nationalité, de couleur)
- La comparaison
- Les adjectifs interrogatifs
- Les adjectifs possessifs
- Les adjectifs démonstratifs
- Les adjectifs indéfinis (tout/toute/tous/toutes)

4. Les pronoms

- Les pronoms personnels sujets
- Les trois valeurs de « on » : nous, ils, quelqu'un
- Les pronoms toniques
- Les pronoms COD et COI – *les verbes indirects* (ex: parler, téléphoner, demander... à qqn)
- Les pronoms interrogatifs
- Les pronoms relatifs simples (qui, que, où)

5. Les verbes

- Verbes avoir, être, 1er groupe, 2e groupe, les verbes les plus fréquents du 3e groupe (venir, aller, mettre, savoir, voir, prendre, faire...)
- Verbes (vouloir, pouvoir, devoir) + infinitif
- Il faut / Il ne faut pas + infinitif
- Les verbes pronominaux
- Le présent de l'indicatif
- Impératif positif et négatif
- Le passé composé
- Le futur proche

- Le conditionnel présent – *la politesse* (j'aimerais, je voudrais, pourriez-vous...), *la proposition* (on pourrait + infinitif...)
- 6. Les prépositions
 - L'expression du moment : prépositions + date, mois, saison, année
 - Prépositions de lieu (sur, dans, à...)
 - *Le lieu* : aller à/être à/venir de...
- 7. Les adverbes
 - L'expression de la quantité (beaucoup, un peu...)
 - La localisation temporelle (aujourd'hui, maintenant, demain, depuis, il y a...)
 - La fréquence (souvent, toujours, parfois, jamais...)
 - L'intensité (très, trop, assez, pas du tout...)
- 8. Les nombres
 - Les nombres cardinaux
 - Les nombres ordinaux
- 9. Les conjonctions
 - Quelques articulateurs du discours (et, ou, alors, mais, parce que, quand)
- 10. Les phrases
 - La négation
 - Les présentateurs : c'est/voilà
 - La phrase exclamative
 - La phrase interrogative
- 11. Jezično-komunikacijske funkcije
 - Pozdravljanje i oslovljavanje (razlikovanje « tu » i « vous »)
 - Predstavljanje sebe i drugoga
 - Čestitanje
 - Imenovanje osoba, stvari, događaja, aktivnosti
 - Izricanje jednostavnih izjava, zahtjeva i pitanja
 - Opisivanje navika i rutinskih radnji
 - Traženje i davanje uputa
 - Izricanje vremena i mjesta
 - Upotreba brojeva

- Razmjena informacija
- Opisivanje osoba, stvari, mjesta, radnji
- Oblikovanje potvrdnih i niječnih izjava, jednostavnih pitanja i zahtjeva
- Jednostavno izvještavanje o svakodnevnim događajima
- Izražavanje osjećaja
- Izražavanje poziva
- Davanje prijedloga i savjeta
- Prihvatanje i odbijanje poziva, prijedloga i savjeta
- Izricanje želja
- Izvještavanje o osobnim iskustvima
- Opisivanje prošlih događaja
- Izražavanje planova za budućnost
- Izražavanje (ne)slaganja
- Izražavanje obaveze, potrebe i savjeta
- Izražavanje zamolbe
- Uspoređivanje
- Izražavanje slijeda događaja povezivanjem izjava u smislenu cjelinu

8.5. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Tu vas entendre quatre dialogues.

Pour chaque question (1–4) choisis la réponse correcte (A, B ou C).

DOCTEUR : Bonjour Madame Dupont. Qu'est-ce qui ne va pas ?

PATIENTE : Je ne me sens pas bien. Je suis malade depuis hier : je tousse et j'ai mal aux jambes.

DOCTEUR : Bon, je vais vous examiner tout de suite. Respirez bien fort ! Vous avez de la fièvre ?

PATIENTE : Oui, j'ai la tête qui brûle. Ma température est de 38 degrés.

DOCTEUR : Je pense que vous avez la grippe. Restez au lit et prenez beaucoup de thé chaud.

1 De quoi parle-t-on ?

A. D'une activité physique.

B. De la santé.

C. De la météo.

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Slušanje*

Odgojno-obrazovni ishod: OŠ FJ (1) A.8.1. Učenik razumije srednje dug i jednostavan govoreni tekst.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik pokazuje globalno razumijevanje.

2. primjer

Lis le texte suivant et pour chaque question (9–18) choisis parmi les solutions proposées (A, B ou C) la plus appropriée. Recopie tes réponses sur la feuille de réponses.
Exemple : (0 → A)

Le centre Pompidou

Le centre Pompidou ou Beaubourg est un musée d'art moderne et contemporain, riche d'une collection de 120 000 œuvres. C'est aussi une bibliothèque, des salles de cinéma, des spectacles de danse... Il est situé (0) _____ Paris dans le 4e arrondissement. Il a été ouvert (9) _____ 1977, et il a été visité par plus de cent millions de personnes. On peut le visiter tous les jours, sauf (10) _____ mardi.

Au début, les gens (11) _____ le centre Pompidou pour son architecture parce qu'il avait un style très moderne pour l'époque. Mais il a finalement été accepté par les Parisiens.

Les temps (12) _____, et Beaubourg doit s'adapter. Beaucoup (13) _____ activités culturelles sont proposées à Paris, et aujourd'hui, il n'est plus nécessaire d'aller (14) _____ musée ou dans une bibliothèque pour accéder à la culture. Pour cette raison, Beaubourg évolue et propose aux visiteurs des activités culturelles (15) _____ permettent une participation plus active pendant la visite.

Le Centre Pompidou propose aussi de (16) _____ activités gratuites pour les enfants et leur famille.

La Galerie des enfants est un espace d'exposition ouvert à (17) _____ les disciplines artistiques. Les enfants doivent obligatoirement être accompagnés d'un adulte pendant (18) _____ visite.

D'autres centres ont aussi été ouverts en province et à l'étranger : à Metz, à Malaga, à Bruxelles et à Shanghai.

0

- A. à
- B. au
- C. en

9

- A. à
- B. au
- C. en

10

- A. à
- B. ø
- C. le

11

- A. ont critiqué
- B. sont critiqués
- C. vont critiquer

12
A. change B. changes C. changent
13
A. d' B. de C. des
14
A. à B. au C. à la
15
A. qui B. que C. où
16
A. nombreuses B. nombreuse C. nombreux
17
A. tout B. tous C. toutes
18
A. sa B. ses C. leur

Točni odgovori: 9 C, 10 C, 11 A, 12 C, 13 A, 14 B, 15 A, 16 A, 17 C, 18 C

Područje ispitivanja: Čitanje

Odgojno-obrazovni ishod:

OŠ FJ (1) A.8.2. Učenik razumije dug i jednostavan pisani tekst.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik predviđa prikladne jezične strukture na temelju jezičnoga ustroja teksta.

3. primjer

Écris un e-mail de 100 à 120 mots. Réponds à toutes les questions.

Tu es en vacances et tu écris un e-mail à ton/ta meilleur(e) ami(e). Réponds aux questions :

- Où es-tu et avec qui ? Décris la destination.
- Qu'est-ce que tu fais ? Décris les activités.
- Quel temps fait-il ?
- Qu'est-ce que tu aimes ou n'aimes pas en vacances ?
- Quand est-ce que tu rentres chez toi ?

Smjernice za pisanje

Potrebno je odgovoriti na sva postavljena pitanja, potpitanja i sve zadane smjernice te prikladno povezati rečenice i oblikovati tekst u sastavak.

Također, potrebno je obratiti pozornost na pravopis i interpunkciju te točnu upotrebu raznolikih jezičnih struktura propisanih Kurikulumom za predmet Francuski jezik za osmi razred.

Treba izbjegavati nepotrebna ponavljanja.

Vlastita imena i nazivi koji se sastoje od više riječi broje se kao jedna riječ.

Sastavak će se vrednovati s **nula bodova**:

- ako je sastavak u potpunosti nerazumljiv ili nečitak
- ako je sastavak napisan velikim tiskanim slovima
- ako se napisano sadržajno ne odnosi na zadatak
- ako sastavak sadrži manje od 80 riječi
- ako nema odgovora (predan prazan papir)
- ako je korišten neprimjeren sadržaj u ispitu (psovke, govor mržnje i slično).

Primjer sastavka

Salut Marc !

Je suis en France, à Nice, avec ma famille. C'est une très belle ville avec des plages magnifiques. Je me baigne chaque jour, je fais de la plongée avec ma sœur et de la planche à voile. Le soir, je me promène dans le centre-ville avec mes nouveaux amis. Hier soir, nous avons regardé ensemble le feu d'artifice pour la Fête nationale.

Ici, il fait beau et chaud, il y a beaucoup de soleil mais heureusement aussi un peu de vent. J'ai découvert des spécialités locales. J'aime beaucoup la salade niçoise mais je n'aime pas du tout la bouillabaisse.

Je vais rentrer chez moi mercredi prochain.

Bises,

Nico

Ovo je primjer sastavka koji odgovara na sve smjernice i ispunjava sve zadane kriterije.

Područje ispitivanja: *Pisanje*

Odgojno-obrazovni ishod: OŠ FJ (1) A.8.3. Učenik piše srednje dug i jednostavan tekst.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik planira strukturu i sadržaj teksta, koristi se primjerenim veznim sredstvima i jezičnim strukturama niže razine složenosti i primjenjuje pravopisna pravila.

9. MATEMATIKA

9.1. CILJ ISPITIVANJA

Cilj je provedbe nacionalnoga ispita iz Matematike utvrditi razine postignuća učenika na nacionalnoj razini u ključnim dijelovima obrazovnih ciklusa.

Nacionalnim ispitom iz Matematike ispituju se matematička znanja i vještine, razina matematičke komunikacije i kompetencija rješavanja problema koje su učenici osmoga razreda stekli tijekom cjelokupnoga osnovnoškolskog obrazovanja.

Ispit je sastavljen u skladu s Kurikulumom nastavnoga predmeta Matematika za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj³⁰ (NN, 7/2019).

9.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Matematike za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz pet područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Brojevi*
 - a) *Skup prirodnih brojeva s nulom*
 - b) *Skup cijelih brojeva*
 - c) *Skup racionalnih brojeva*
 - d) *Skup realnih brojeva*
2. *Algebra i funkcije*
 - a) *Algebarski izrazi*
 - b) *Jednadžbe s jednom nepoznanicom*
 - c) *Skupovi*
 - d) *Proporcionalnost i obrnuta proporcionalnost*
 - e) *Linearna ovisnost*
3. *Oblik i prostor*
 - a) *Skupovi točaka u ravnini*
4. *Mjerenje*
 - a) *Mjerne jedinice*
 - b) *Koordinatni sustav na pravcu i u ravnini*
 - c) *Mjeriva obilježja oblika*
5. *Podatci, statistika i vjerojatnost*
 - a) *Prikazivanje i analiza podataka.*

U tablici 23. navedeni su područja i potpodručja ispitivanja te odgojno-obrazovni ishodi koji se ispituju.

Tablica 23. Područja i potpodručja ispitivanja te odgojno-obrazovni ishodi koji se ispituju

PODRUČJE/POTPODRUČJE	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI
BROJEVI	
Skup prirodnih brojeva s nulom	MAT OŠ A.5.1. Brojevnim izrazom u skupu prirodnih brojeva s nulom modelira problemsku situaciju. MAT OŠ A.6.1. Računa najmanji zajednički višekratnik i primjenjuje svojstva djeljivosti prirodnih brojeva.
Skup cijelih brojeva	MAT OŠ A.6.7. Računa s cijelim brojevima.
Skup racionalnih brojeva	MAT OŠ A.5.3. Povezuje i primjenjuje različite prikaze razlomaka. MAT OŠ A.5.5. Računa s decimalnim brojevima. MAT OŠ A.5.6. Zaokružuje prirodne i decimalne brojeve. MAT OŠ A.6.5. Računa s nenegativnim racionalnim brojevima. MAT OŠ A.7.1. Računa postotak i primjenjuje postotni račun. MAT OŠ A.7.2. Opisuje i primjenjuje znanstveni zapis broja. MAT OŠ A.7.3. Primjenjuje različite zapise racionalnih brojeva. MAT OŠ A.7.4. Primjenjuje uspoređivanje racionalnih brojeva. MAT OŠ A.7.5. Primjenjuje računanje s racionalnim brojevima.
Skup realnih brojeva	MAT OŠ A.8.1. Računa s korijenima. MAT OŠ A.8.2. Računa s potencijama racionalne baze i nenegativnoga cjelobrojnog eksponenta. MAT OŠ A.8.3. Prepoznaje odnose među skupovima N, Z, Q, I i R te raspravlja o pripadnosti rješenja jednadžbe skupu brojeva.
ALGEBRA I FUNKCIJE	
Algebarski izrazi	MAT OŠ B.8.1. Računa s algebarskim izrazima u R.

PODRUČJE/POTPODRUČJE	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI
ALGEBRA I FUNKCIJE	
<i>Jednadžbe s jednom nepoznanicom</i>	MAT OŠ B.6.1. , MAT OŠ B.7.2., MAT OŠ B.8.3. Rješava i primjenjuje linearnu jednadžbu. MAT OŠ B.8.5. Primjenjuje i rješava kvadratnu jednadžbu.
<i>Skupovi</i>	MAT OŠ B.5.2. Prikazuje skupove i primjenjuje odnose među njima za prikaz rješenja problema.
<i>Proporcionalnost i obrnuta proporcionalnost</i>	MAT OŠ B.7.3. Primjenjuje proporcionalnost i obrnutu proporcionalnost.
<i>Linearna ovisnost</i>	MAT OŠ B.7.4. Primjenjuje linearnu ovisnost.
OBLIK I PROSTOR	
<i>Skupovi točaka u ravnini</i>	MAT OŠ C.5.1. Opisuje skupove točaka u ravnini te analizira i primjenjuje njihova svojstva i odnose. MAT OŠ C.5.2. Opisuje i crta/konstruira geometrijske likove te stvara motive koristeći se njima. MAT OŠ C.6.1. Konstruira kut i njegovu simetralu. MAT OŠ C.6.2. Konstruira trokute, analizira njihova svojstva i odnose. MAT OŠ C.6.3. Konstruira četverokute, analizira njihova svojstva i odnose.
MJERENJE	
<i>Mjerne jedinice</i>	MAT OŠ D.5.1. Mjeri i crta kutove, određuje mjere susjednih i vršnih kutova. MAT OŠ D.6.1., MAT OŠ D.7.5. Odabire i preračunava odgovarajuće mjerne jedinice.
<i>Koordinatni sustav na pravcu i u ravnini</i>	MAT OŠ D.7.1. Pridružuje točke pravca racionalnim brojevima. MAT OŠ D.7.2. U pravokutnome koordinatnom sustavu u ravnini crta točke s racionalnim koordinatama i stvara motive koristeći se njima.
<i>Mjeriva obilježja oblika</i>	MAT OŠ D.5.5. Računa i primjenjuje volumen kocke i kvadra. MAT OŠ D.6.2. Računa i primjenjuje opseg i površinu trokuta i četverokuta te mjeru kuta. MAT OŠ D.7.3. Odabire strategije za računanje opsega i površine mnogokuta.

PODRUČJE/POTPODRUČJE	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI
MJERENJE	
Mjeriva obilježja oblika	MAT OŠ D.7.4. Računa i primjenjuje opseg i površinu kruga i njegovih dijelova. MAT OŠ D.8.1. Primjenjuje Pitagorin poučak.
PODATCI, STATISTIKA I VJEROJATNOST	
Prikazivanje i analiza podataka	MAT OŠ E.5.1. Barata podacima prikazanim na različite načine. MAT OŠ E.6.1. Prikazuje podatke tablično te linijskim i stupčastim dijagramom frekvencija.

9.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Matematike za osmi razred osnovne škole sadrži 35 zadataka.

U ispitu je 20 zadataka višestrukoga izbora (57,14 %), 11 zadataka kratkoga odgovora (31,43 %) i 4 zadatka produženoga odgovora (11,43 %).

Svaki zadatak višestrukoga izbora boduje se jednim bodom. Svaki zadatak kratkoga odgovora boduje se jednim bodom, osim jednoga zadatka koji sadrži dvije čestice te se boduje dvama bodovima. Svaki zadatak produženoga odgovora boduje se dvama bodovima.

Broj zadataka u ispitu za svako područje ispitivanja naveden je u tablici 24.

Tablica 24. Broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE	VRSTA ZADATAKA			UKUPAN BROJ ZADATAKA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
Brojevi	9	2	1	12
Algebra i funkcije	3	2	2	7
Oblik i prostor	2	2	0	4
Mjerenje	5	4	1	10
Podatci, statistika i vjerojatnost	1	1	0	2
UKUPNO	20	11	4	35

U ispitu je moguće ostvariti 40 bodova.

U tablici 25. naveden je broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 25. Broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE	BROJ BODOVA PREMA VRSTI ZADATAKA			UKUPAN BROJ BODOVA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
Brojevi	9	3	2	14
Algebra i funkcije	3	2	4	9
Oblik i prostor	2	2	0	4
Mjerenje	5	4	2	11
Podatci, statistika i vjerojatnost	1	1	0	2
UKUPNO	20	12	8	40

Nacionalni ispit iz Matematike traje **90 minuta**.

9.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Koliko je $1 - \frac{4}{5} \cdot \frac{5}{2}$?

- A. -3
- B. -1
- C. 1
- D. 3

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Brojevi*

Potpodručje ispitivanja: *Skup racionalnih brojeva*

Odgojno-obrazovni ishod:

MAT OŠ A.7.5. Primjenjuje računanje s racionalnim brojevima.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Riješi jednadžbu.

$$5x + 14 = -2x + (x - 3)$$

Odgovor: _____

Točan odgovor: $-2\frac{5}{6}$

Područje ispitivanja: *Algebra i funkcije*

Potpodručje ispitivanja: *Linearna jednadžba s jednom nepoznanicom*

Odgojno-obrazovni ishod:

MAT OŠ B.8.3. Rješava i primjenjuje linearnu jednadžbu.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

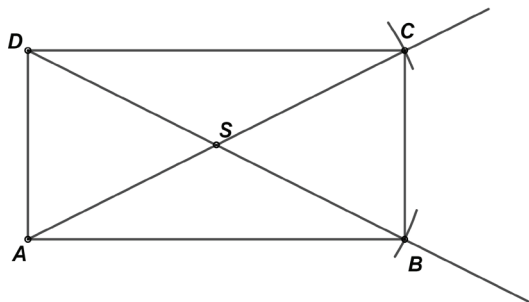
Na slici su zadane točke A , D i S . Nacrtaj pravokutnik $ABCD$ kojemu su točke A i D vrhovi, a točka S središte njemu opisane kružnice.

D°

S°

A°

Točan odgovor:

Priznaje se samo geometrijskim priborom konstruiran pravokutnik.

Ne priznaje se prostoručni crtež pravokutnika.

Područje ispitivanja: *Oblik i prostor*

Potpodručje ispitivanja: *Skupovi točaka u ravni*

Odgojno-obrazovni ishod:

MAT OŠ C.6.3. Konstruira četverokute, analizira njihova svojstva i odnose.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer

Koja je od navedenih tvrdnja točna?

- A. U kružnici, čiji je promjer duljine 10 cm, polumjer je duljine 20 cm.
- B. Promjer je najkraća tetiva kružnice.
- C. Kružni luk je dužina koja spaja bilo koje dvije točke na kružnici.
- D. Polukrug je kružni isječak.

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Oblik i prostor*

Potpodručje ispitivanja: *Skupovi točaka u ravnini*

Odgojno-obrazovni ishod:

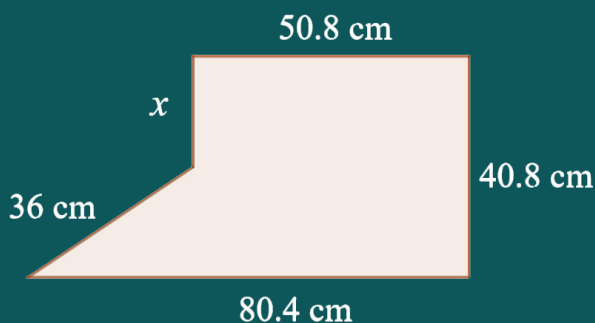
MAT OŠ C.5.2. Opisuje i crta/konstruira geometrijske likove te stvara motive koristeći se njima.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

5. primjer

Na slici je prikazan tlocrt vrta u mjerilu 1 : 50. Kolika je nepoznata duljina dijela ograde x na tlocrtu ako je vrt ograden sa 114 metara ograde?

Postupak:

Odgovor: _____

Točan odgovor:

$$50.8 + 40.8 + 80.4 + 36 = 208$$

Budući da je mjerilo 1:50, 114 m u stvarnosti jednako je 228 cm na tlocrtu.

$$228 - 208 = 20$$

Nepoznata duljina dijela ograde na tlocrtu iznosi 20 cm.

Bodovanje: Zbroj $50.8 + 40.8 + 80.4 + 36$ donosi 1 bod. Točna duljina nepoznatoga dijela ograde na tlocrt donosi još 1 bod.

Napomena: Prihvaća se i bilo koji drugi ispravan način/ispravna metoda rješavanja zadatka. Točan postupak i odgovor bez navedene mjerne jedinice ili uz netočnu mjernu jedinicu boduje se ukupno jednim bodom.

Područje ispitivanja: *Mjerenje*

Potpodručje ispitivanja: *Mjerna obilježja oblika*

Odgojno-obrazovni ishod:

MAT OŠ D.7.3. Odabire strategije za računanje opsega i površine mnogokuta.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

10. BIOLOGIJA

10.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Biologije ispituju se temeljni biološki koncepti. Oni uključuju znanja o organiziranosti prirode, procesima i međudnosima u prirodi te energiji s naglaskom na živi svijet, a uz primjenu načela znanstvene metodologije.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Biologija za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj³¹ (NN, br. 7/19). S obzirom na to da se sadržaj nastavnoga predmeta Biologija konceptualno nadovezuje na sadržaj nastavnoga predmeta Priroda koji se poučava u petome i šestome razredu osnovne škole, niže su navedeni oni odgojno-obrazovni ishodi iz Kurikuluma nastavnoga predmeta Priroda za osnovne škole u Republici Hrvatskoj³² (NN, br. 7/19) koji se proširuju i produbljuju u sedmom i osmom razredu osnovne škole kroz sadržaj nastavnoga predmeta Biologija:

- PRI OŠ A.5.1. Učenik objašnjava temeljnu građu prirode.
- PRI OŠ B.5.2. Učenik objašnjava međudnose životnih uvjeta i živih bića.
- PRI OŠ C.5.1. Učenik razlikuje najvažnije izvore i oblike energije i raspravlja o njihovom utjecaju na život na Zemlji.
- PRI OŠ A.6.1. Učenik objašnjava organiziranost prirode uspoređujući cjelinu i sastavne dijelove.
- PRI OŠ B.6.1. Učenik objašnjava međusobne odnose živih bića s obzirom na zajedničko stanište.
- PRI OŠ B.6.3. Učenik objašnjava značenje ciklusa na primjerima iz žive i nežive prirode.
- PRI OŠ C.6.1. Učenik analizira prijenos i pretvorbu energije u živim i neživim sustavima.
- PRI OŠ D.5.1./PRI OŠ D.6.1. Učenik tumači uočene pojave, procese i međudnose na temelju opažanja prirode i jednostavnih istraživanja.

10.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Biologije za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz četiriju područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Organiziranost živoga svijeta*
 - a) *Organizacijske razine živoga svijeta*
 - b) *Usložnjavanje i klasifikacija živoga svijeta*
2. *Procesi i međuovisnosti u živome svijetu*
 - a) *Međuovisnost živoga svijeta i okoliša*

31 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_149.html

32 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_148.html

- b) *Održavanje i narušavanje uravnoteženoga stanja organizma*
- c) *Nasljeđivanje*
- 3. *Energija u živome svijetu*
 - a) *Energija – pokretač životnih procesa*
 - b) *Izmjena tvari i pretvorba energije*
- 4. *Prirodnoznanstveni pristup*³³
 - a) *Znanstvena metoda.*

1. Organiziranost živoga svijeta

U prvome području ispituju se temeljni i zajednički principi građe i raspodjele živoga svijeta te njihova povezanost s ulogama koje pojedine strukture obavljaju. Naglasak je na ispitivanju organizacije živih struktura na svim ustrojstvenim razinama.

U tablici 26. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Organiziranost živoga svijeta*.

Tablica 26. Potpodručja ispitivanja, odgojno–obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Organiziranost živoga svijeta

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Organizacijske razine živoga svijeta	BIO OŠ A.7.1. Uspoređuje različite veličine u živome svijetu te objašnjava princip građe živih bića. BIO OŠ A.7.2. Povezuje usložnjavanje građe s razvojem novih svojstava u različitim organizama.	♦ ustrojstvo na razini organizma (stanica – tkivo – organ – organski sustav – organizam) ♦ organizacijske razine u prirodi (biosfera – ekosustav – životna zajednica – populacija – jedinka) ♦ povezanost građe stanice/organa s ulogom koju obavlja ♦ ekonomičnost građe stanice/organa/tijela – odnos volumena i površine ♦ smještaj, građa i uloga organa/organskih sustava ♦ povezanost usložnjavanja građe s razvojem novih svojstava ♦ temeljna obilježja predstavnika različitih skupina živih bića ♦ proučavanje stanica/organizama uporabom optičkih pomagala (lupa, mikroskop, dalekozor i dr.) ♦ ustrojstvo nasljedne tvari (gen – DNA – kromosom) ♦ klasifikacija živih bića primjenom različitih kriterija (npr. vanjskom oklopu, izgledu lista, simetriji)
Usložnjavanje i klasifikacija živoga svijeta	BIO OŠ A.8.1. Povezuje usložnjavanje građe s razvojem novih svojstava i klasificira organizme primjenom različitih kriterija ukazujući na njihovu srodnost i raznolikost.	

33 Ostvarenost obrazovnih ishoda područja *Prirodnoznanstveni pristup* provjerava se integrirano s ishodima ostalih triju područja.

2. Procesi i međuovisnosti u živome svijetu

U drugome području ispituju se procesi i interakcije na različitim razinama te razumijevanje održavanja ravnoteže u organizmu i održavanja uravnoteženoga stanja u prirodi. Također, ispituju se međuovisnosti živoga svijeta i okoliša te životni ciklusi s osnovama nasljeđivanja i razvoja života na Zemlji.

U tablici 27. navdeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Procesi i međuovisnosti u živome svijetu*.

Tablica 27. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja
Procesi i međuovisnosti u živome svijetu

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Međuovisnost živoga svijeta i okoliša	BIO OŠ B.7.1. Uspoređuje osnovne životne funkcije pripadnika različitih skupina živoga svijeta. BIO OŠ B.7.3. Stavlja u odnos prilagodbe živih bića i životne uvjete. BIO OŠ B.8.1.* Analizira principe regulacije.	♦ prilagodba živih bića uvjetima staništa kao temelj opstanka ♦ ponašanje i preživljavanje živih bića u uvjetima staništa ♦ prilagodbe različitim načinima prehrane (autotrofi, heterotrofi – paraziti, saprotrofi, simbionti) ♦ prilagodbe organizama na nametnički način života ♦ zajednički principi funkcioniranja živih bića ♦ vrste i uloge toplinske izolacije u živome svijetu i različitog pokrova tijela ♦ promjenjivost kao obilježje živih bića ♦ povezanost građe i uloge organa / organskih sustava (probavni, dišni, optjecajni sustav, sustav organa za kretanje, razmnožavanje i izlučivanje) ♦ prijenos tvari kroz staničnu membranu (difuzija i osmoza) ♦ povezanost životnih navika i rizičnih čimbenika s bolestima i ozljedama ♦ preventivni postupci i pružanje prve pomoći ♦ primjena bioloških istraživanja i otkrića (cijepljenje, antibiotici, transfuzija krvi i sl.) ♦ krvni tlak i puls ♦ principi prijenosa tvari kroz tijelo živih bića ♦ uloga transpiracije i povezanost njezine regulacije s preživljavanjem biljaka

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Održavanje i narušavanje uravnoteženoga stanja organizma	BIO OŠ B.7.2. Analizira utjecaj životnih navika i rizičnih čimbenika na zdravlje organizma ističući važnost prepoznavanja simptoma bolesti i pravovremenoga poduzimanja mjera zaštite. BIO OŠ B.8.2. Analizira utjecaj životnih navika i rizičnih čimbenika na zdravlje organizma ističući važnost prepoznavanja simptoma bolesti i pravovremenoga poduzimanja mjera zaštite.	♦ regulacija stalnoga sastava tjelesnih tekućina živih bića ♦ mjere sprečavanja širenja zaraze bolesti, uzročnici i prevencija ♦ temeljna obilježja spolnoga i nespalnoga razmnožavanja ♦ mitozu i mejozu ♦ mutacije kao promjene nasljedne upute ♦ nasljeđivanje spola ♦ nasljeđivanje roditeljskih osobina u čovjeka uporabom odgovarajuće simbolike ♦ menstrualni ciklus, oplodnja i trudnoća ♦ odgovorno spolno ponašanje i planiranje obitelji
Nasljeđivanje	BIO OŠ B.8.4.* Povezuje različite načine razmnožavanja organizama s nasljeđivanjem roditeljskih osobina i evolucijom. * Ostvarenost odgojno–obrazovnih ishoda označenih zvjezdicom provjerava se u skraćenome obliku: unutar ishoda BIO OŠ B.8.1. provjerava se samo dio vezan uz regulaciju stalnoga sastava tjelesnih tekućina, ali ne i sadržaji vezani uz primanje i prijenos informacija te reagiranje na podražaje; unutar ishoda BIO OŠ B.8.4. ne provjeravaju se sadržaji vezani uz evoluciju na Zemlji.	

3. Energija u živome svijetu

U trećemu području ispituju se procesi izmjene tvari i pretvorbe energije na razini stanice, organizma i ekosustava.

U tablici 28. navdeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Energija u živome svijetu*.

Tablica 28. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Energija u živome svijetu

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
<i>Energija – pokretač životnih procesa</i>	BIO OŠ C.7.2. Uspoređuje energetske potrebe različitih organizama uzimajući u obzir potrebnu vrstu i količinu hrane za očuvanje zdravlja.	♦ uloga prehrane i disanja organizama u oslobađanju energije ♦ različiti načini prehrane (autotrofi, heterotrofi – paraziti, saprotrofi, simbionti)
<i>Izmjena tvari i pretvorba energije</i>	BIO OŠ C.7.1. Uspoređuje načine prehrane te procese vezanja i oslobađanja energije u različitim organizama. BIO OŠ C.8.2. Povezuje hranidbene odnose u biosferi s preživljavanjem organizama.	♦ uloga kloroplasta i mitohondrija u procesima vezanja i oslobađanja energije ♦ proces vezanja energije i nastanak biološki važnih spojeva (fotosinteza) ♦ procesi oslobađanja energije (stanično disanje, alkoholno i mliječno–kiselo vrenje) ♦ važnost energije za pravilno funkcioniranje organizma ♦ procesi izmjene tvari i pretvorba energije na razini ekosustava ♦ hranjive tvari i njihove uloge ♦ hranjive tvari u različitim namirnicama ♦ hranidbeni odnosi ♦ kruženje tvari i protjecanje energije ♦ pojam simbioze u različitim primjerima suživota (parazitiranje, lišaj i dr.) ♦ suživot organizama s aspekta ekonomičnosti/ neekonomičnosti za svakoga od sudionika

4. Prirodoznanstveni pristup

Četvrto područje obuhvaća biološku pismenost i ispituje se unutar prvih triju područja kroz primjenu osnovnih načela znanstvene metodologije i tumačenja dobivenih rezultata. U tablici 29. navdeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Prirodoznanstveni pristup*.

Tablica 29. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Prirodoznanstveni pristup*

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Znanstvena metoda	BIO OŠ D.7.1., BIO OŠ D.8.1. Primjenjuje osnovna načela znanstvene metodologije i objašnjava dobivene rezultate.	♦ istraživanje u biologiji ♦ metodologija istraživanja ♦ tablični i grafički prikaz rezultata istraživanja ♦ izvođenje zaključaka na osnovi prikazanih rezultata

10.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Biologije za osmi razred osnovne škole sadrži 33 zadataka od kojih je 67 % zadataka zatvorenoga tipa (22 zadatka višestrukoga izbora), a 33 % zadataka otvorenoga tipa (11 zadataka, odnosno 13 čestica kratkoga odgovora).

Područje ispitivanja *Organiziranost živoga svijeta* zastupljeno je u ispitu s devet zadataka (26 %) iz dvaju potpodručja: *Organizacijske razine živoga svijeta* i *Usložnjavanje i klasifikacija živoga svijeta*.

Područje ispitivanja *Procesi i međuovisnosti u živome svijetu* zastupljeno je u ispitu s 15 zadataka, odnosno 17 čestica (48 %) iz triju potpodručja: *Međuovisnost živoga svijeta i okoliša*, *Održavanje i narušavanje uravnoteženoga stanja organizma* i *Nasljeđivanje*.

Područje ispitivanja *Energija u živome svijetu* zastupljeno je u ispitu s devet zadataka (26 %) iz dvaju potpodručja: *Energija – pokretač životnih procesa* i *Izmjena tvari i pretvorba energije*.

U tablici 30. navedeni su broj zadataka i broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 30. Broj zadataka i broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
<i>Organiziranost živoga svijeta</i>	9	9
<i>Procesi i međuovisnosti u živome svijetu</i>	15	17
<i>Energija u živome svijetu</i>	9	9
UKUPNO	33	35

Nacionalni ispit iz Biologije traje **90 minuta**.

10.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Koja je najniža organizacijska razina višestaničnoga organizma?

- A. tkivo
- B. organ
- C. stanica
- D. organski sustav

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Organiziranost živoga svijeta*

Potpodručje ispitivanja: *Organizacijske razine živoga svijeta*

Odgojno-obrazovni ishod:

BIO OŠ A.7.2. Učenik povezuje usložnjavanje građe s razvojem novih svojstava u različitim organizama.

Kognitivna razina: znanje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Koje od navedenih zdravstvenih stanja nastojimo spriječiti uvođenjem prehrane bogate željezom?

- A. srčani udar
- B. slabokrvnost
- C. povišeni krvni tlak
- D. masnoće u krvnim žilama

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Procesi i međuovisnosti u živome svijetu*

Potpodručje ispitivanja: *Održavanje i narušavanje uravnoteženoga stanja organizma*

Odgojno-obrazovni ishod:

BIO OŠ B.8.2. Učenik analizira utjecaj životnih navika i rizičnih čimbenika na zdravlje organizma ističući važnost prepoznavanja simptoma bolesti i pravovremenoga poduzimanja mjera zaštite.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Pozorno promotri tablicu koja prikazuje obilježja četiri vrste životinja, **E**, **F**, **G** i **H**. Prisutnost nekog od četiri obilježja označena je znakom „+“, a odsutnost obilježja znakom „-“.

OBILJEŽJA	VRSTA E	VRSTA F	VRSTA G	VRSTA H
aerobni način života	+	-	+	+
dodatni zaštitni sloj (kutikula) na površini tijela	-	+	-	-
veliki broj oplođenih jaja	-	+	-	+

Koja od navedenih vrsta, **E**, **F**, **G** ili **H**, živi u crijevu čovjeka?
Napiši slovo koje označava pripadajuću vrstu životinje.

Odgovor: _____

Točan odgovor: F

Područje ispitivanja: *Procesi i međuovisnosti u živome svijetu*

Potpodručje ispitivanja: *Međuovisnost živoga svijeta i okoliša*

Odgojno-obrazovni ishod:

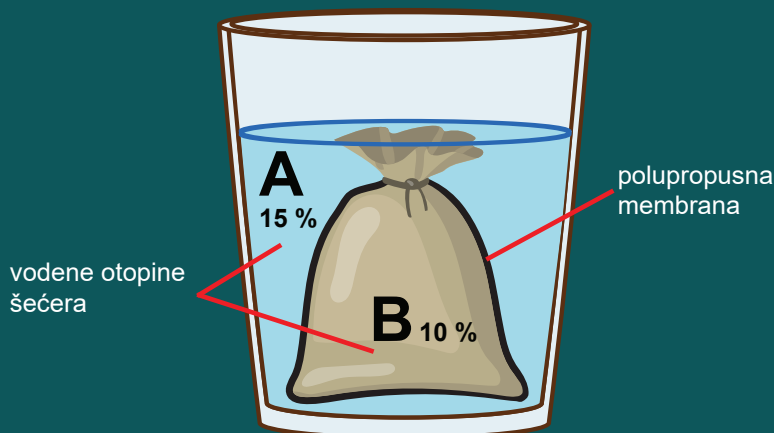
BIO OŠ B.7.1. Učenik uspoređuje osnovne životne funkcije pripadnika različitih skupina živoga svijeta.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer

Pozorno promotri sliku koja prikazuje Anino istraživanje o kretanju čestica. Ana je u vodi otopila različite količine šećera te pripremila 10 %-tnu i 15 %-tnu otopinu. U vrećicu s polupropusnom membranom stavila je **10 %-tnu** otopinu šećera na slici označenu slovom **B**. Vrećicu je uronila u čašu s **15 %-tnom** otopinom šećera na slici označenom slovom **A**.

U kojemu se smjeru kreću čestice vode između otopina **A** i **B**?
Objasni odgovor i poveži ga s udjelima pojedinih tvari u otopinama **A** i **B**.

Odgovor: _____

Točan odgovor: Čestice vode kreću se iz otopine B u otopinu A zato što otopina B sadrži manji udio šećera od otopine A.

Područje ispitivanja: *Procesi i međuovisnosti u živome svijetu*

Potpodručje ispitivanja: *Međuovisnost živoga svijeta i okoliša*

Odgojno-obrazovni ishod:

BIO OŠ B.7.1. Učenik uspoređuje osnovne životne funkcije pripadnika različitih skupina živoga svijeta.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

U ovome zadatku provjerava se i poznavanje osnovnih načela znanstvene metodologije i objašnjavanje dobivenih rezultata (tablica 29.).

5. primjer

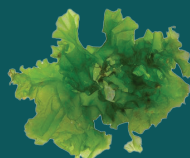
Pozorno promotri slike organizama označenih slovima od **E** do **H**.

E

F

G

H

Kojim su slovima označeni heterotrofni organizmi?

Odgovor: _____

Točan odgovor: E, F

Područje ispitivanja: *Energija u živome svijetu*

Potpodručje ispitivanja: *Energija – pokretač životnih procesa*

Odgojno-obrazovni ishod:

BIO OŠ C.7.2. Uspoređuje energetske potrebe različitih organizama uzimajući u obzir potrebnu vrstu i količinu hrane za očuvanje zdravlja.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

11. KEMIJA

11.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Kemije ispituju se temeljna i trajna znanja te razumijevanje građe i sastava tvari, pretvorbe jedne tvari u drugu i izmjene energije koja se događa tijekom reakcija. Također, provjerava se prirodoslovna pismenost. Kemija je eksperimentalna znanost te je ciljeve nastave poželjno ostvarivati izvođenjem eksperimentalnoga rada.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Kemija za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj³⁴ (NN, br. 10/19). S obzirom na to da se sadržaj predmeta Kemija nastavlja na prethodno postavljene temelje u okviru nastavnoga predmeta Priroda, predmeta koji se poučava u petome i šestome razredu osnovne škole, niže su navedeni oni odgojno-obrazovni ishodi iz Kurikuluma za nastavni predmet Priroda za osnovne škole u Republici Hrvatskoj (NN, br. 7/19) koji se proširuju i produbljuju u sedmome i osmome razredu osnovne škole kroz sadržaj predmeta Kemija:

- PRI OŠ A.5.1. Učenik objašnjava temeljnu građu prirode.
- PRI OŠ B.5.1. Učenik objašnjava svojstva zraka, vode i tla na temelju istraživanja u neposrednom okolišu.
- PRI OŠ C.5.1. Učenik razlikuje najvažnije ishode i oblike energije i raspravlja o njihovom utjecaju na život na Zemlji.
- PRI OŠ D.5.1., PRI OŠ D.6.1. Učenik tumači uočene pojave, procese i međudnose na temelju opažanja prirode i jednostavnih istraživanja.
- PRI OŠ C.6.1. Učenik analizira prijenos i pretvorbu energije u živim i neživim sustavima.
- PRI OŠ A.6.1. Učenik objašnjava organiziranost prirode uspoređujući cjelinu i sastavne dijelove.
- PRI OŠ B.6.2. Učenik raspravlja o važnosti održavanja uravnoteženoga stanja u prirodi i uzrocima njegova narušavanja.

11.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Kemije za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz četiriju područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Tvari*
 - a) *Vrste tvari i njihova svojstva*
 - b) *Kemijska simbolika*
2. *Promjene i procesi*
 - a) *Fizikalne i kemijske promjene*

34 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_208.html

- b) *Jednadžba kemijske reakcije*
3. *Energija*
- a) *Izmjena energije između sustava i okoline*
4. *Prirodnoznanstveni pristup³⁵*
- a) *Znanstvena metoda.*

1. Tvari

U prvome području ispituje se razumijevanje građe od elementarnih tvari do spojeva i smjese tvari opisanih simbolikom i nazivljem zajedno s njihovim fizikalnim i kemijskim svojstvima.

U tablici 31. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Tvari*.

Tablica 31. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Tvari*

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Vrste tvari i njihova svojstva	KEM OŠ A.7.1. Istražuje svojstva i vrstu tvari. KEM OŠ A.8.2. Povezuje građu tvari s njihovim svojstvima.	- čiste tvari: elementarne tvari i kemijski spojevi - smjese: homogene i heterogene smjese - fizikalna svojstva tvari: boja, agregacijsko stanje, toplinska električna vodljivost, magnetičnost, gustoća, talište, vrelište, topljivost - kemijska svojstva tvari: reaktivnost, kiselost, lužnatost - nezasićene, zasićene i prezasićene otopine - sastav otopine - građa atoma, protonski i nukleonski broj - simboli kemijskih elemenata prve četiri periode - stehiometrijski koeficijent i indeks - svojstva anorganskih i organskih tvari - građa i označavanje elementarnih tvari, kemijskih spojeva, iona i ionskih spojeva - valencije elemenata u kemijskim spojevima, nazivi i formule kemijskih spojeva - čestična građa tvari (molekule i formulske jedinice)
Kemijska simbolika	KEM OŠ A.7.2. Primjenjuje kemijsko nazivlje i simboliku za opisivanje sastava tvari.	

35 Obrazovni ishodi područja *Prirodnoznanstveni pristup* ispituju se posebnim obrazovnim ishodima, ali i integrirano s ishodima ostalih triju područja.

2. Promjene i procesi

U drugome području ispituje se razumijevanje fizikalnih i kemijskih promjena, a temelj njihova razumijevanja su znanja o građi i svojstvima tvari. Primjena znanja usvojenoga kroz učenje prvoga i drugoga područja ispituje se kroz jednadžbe kemijske reakcije i zakon o očuvanju mase s posebnim naglaskom na ispravno nazivlje i kemijsku simboliku, a ima svrhu u upotrebi u svakodnevnome životu.

U tablici 32. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Promjene i procesi*.

Tablica 32. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Promjene i procesi

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Fizikalne i kemijske promjene	KEM OŠ B.7.1. Analizira fizikalne i kemijske promjene.	- fizikalne i kemijske promjene - povratne i nepovratne promjene - reaktanti i produkti kemijske reakcije - vrste kemijskih reakcija - promjene agregacijskih stanja tvari - utjecaj promjena na okoliš - jednadžbe kemijskih reakcija - kvalitativno i kvantitativno značenje jednadžbe kemijskih reakcija - zakon o očuvanju mase - kemijsko nazivlje i simbolika - valencije atoma
Jednadžba kemijske reakcije	KEM OŠ B.8.1. Primjenjuje kemijsko nazivlje i simboliku za opisivanje promjena.	

3. Energija

U trećemu području *Energija* ispituje se izmjena energije između sustava i okoline odnosno izmjena tijekom kemijske reakcije ili procesa.

U tablici 33. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Energija*.

Tablica 33. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Energija

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Izmjena energije između sustava i okoline	KEM OŠ C.7.2. Povezuje promjene energije unutar promatranoga sustava s makroskopskim promjenama.	- endotermne i egzotermne promjene - fizikalne i kemijske promjene koje dovode do promjene energije - pretvorbe i izmjene energije pri različitim fizikalnim i kemijskim promjenama

4. Prirodnoznanstveni pristup

Područje *Prirodnoznanstveni pristup* ispituje se posebnim obrazovnim ishodima, ali i integrirano s ishodima ostalih triju područja.

U četvrtome području provjeravaju se usvojenost prirodnoznanstvenoga pogleda odnosno prirodoslovna pismenost, razumijevanje metoda znanstvenoga istraživanja, interpretacija podataka i pravila sigurnoga ponašanja. Naglasak je na primjeni matematičkih znanja u rješavanju kemijskih zadataka.

U tablici 34. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja *Prirodnoznanstveni pristup*.

Tablica 34. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i sadržajna osnova područja ispitivanja Prirodnoznanstveni pristup

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	SADRŽAJNA OSNOVA
Znanstvena metoda	KEM OŠ D.7.1. Povezuje rezultate i zaključke istraživanja s konceptualnim spoznajama. KEM OŠ D.7.2. Primjenjuje matematička znanja i vještine. KEM OŠ D.8.2. Primjenjuje matematička znanja i vještine. KEM OŠ D.8.3. Uočava zakonitosti uopćavanjem podataka prikazanih tekstom, crtežom, modelima, tablicama i grafovima.	- laboratorijsko posuđe i pribor - značenje piktograma - pravila sigurnoga ponašanja prilikom rukovanja kemikalijama, posuđem i priborom - postupci razdvajanja sastojaka smjese - očitanje te izračunavanje podataka iz brojčanih, tabličnih i grafičkih prikaza (primjerice volumen, temperatura, masa, gustoća, talište, vrelište, topljivost) - izračun relativne molekulske mase - izračun masenih udjela sastojka u smjesi - izračun masenih udjela kemijskih elemenata u spoju - čestična građa tvari prikazana modelima - jednadžba kemijske reakcije prikazana čestičnim crtežom - zakon o očuvanju mase u primjeni

11.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Kemije za osmi razred osnovne škole sadrži 33 zadatka (35 čestica) od kojih je 63 % zadataka zatvorenoga tipa (22 zadatka višestrukoga izbora), a 37 % zadataka otvorenoga tipa (11 zadataka, odnosno 13 čestica kratkoga odgovora i dopunjavanja).

Područje ispitivanja *Tvari* zastupljeno je u ispitu s 14 zadataka (40 %) iz dvaju potpodručja: *Vrste tvari i njihova svojstva* te *Kemijska simbolika*.

Područje ispitivanja *Promjene i procesi* zastupljeno je u ispitu sa šest zadataka (17 %) iz dvaju potpodručja: *Fizikalne i kemijske promjene* te *Jednadžba kemijske reakcije*.

Područje ispitivanja *Energija* zastupljeno je u ispitu s trima zadacima (9 %) iz jednoga potpodručja: *Izmjena energije između sustava i okoline*.

Područje ispitivanja *Prirodnoznanstveni pristup* zastupljeno je u ispitu s 10 zadataka, odnosno s 12 čestica (34 %) iz jednoga potpodručja: *Znanstvena metoda*.

U tablici 35. navedeni su broj zadataka i broj bodova u ispitu za svako područje ispitivanja.

Tablica 35. Broj zadataka i broj bodova u ispitu za svako područje ispitivanja

PODRUČJE	BROJ ZADATAKA	BROJ BODOVA
<i>Tvari</i>	14	14
<i>Promjene i procesi</i>	6	6
<i>Energija</i>	3	3
<i>Prirodnoznanstveni pristup</i>	10	12
UKUPNO	33	35

Nacionalni ispit iz Kemije traje **90 minuta**.

11.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Koji je točan naziv kemijskog spoja molekulske formule NO_2 ?

- A. dušikov(II) oksid
- B. dušikov(III) oksid
- C. dušikov(IV) oksid
- D. dušikov(V) oksid

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Tvari*

Potpodručje ispitivanja: *Kemijska simbolika*

Odgojno-obrazovni ishod:

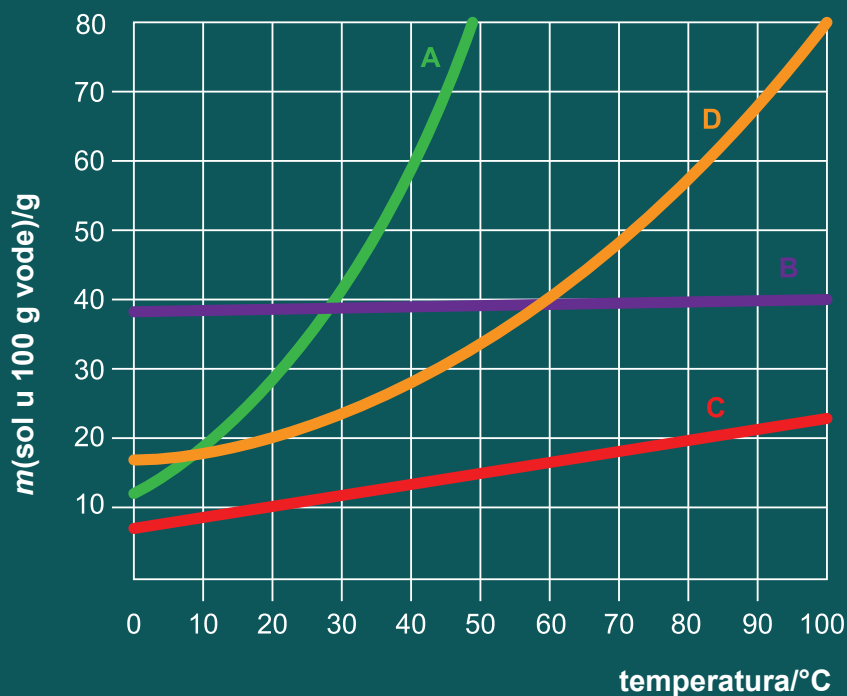
KEM OŠ A.7.2. Primjenjuje kemijsko nazivlje i simboliku za opisivanje sastava tvari.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

2. primjer

Pozorno promotri grafički prikaz topljivosti različitih soli u vodi označenih slovima A, B, C i D ovisno o temperaturi otopine.

Na topljivost koje soli (A, B, C ili D) najmanje utječe promjena temperature?

Odgovor: _____

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: Prirodosnanstveni pristup

Potpodručje: Znanstvena metoda

Odgojno-obrazovni ishod:

KEM OŠ D.8.3. Učenik uočava zakonitosti uopćavanjem podataka prikazanih tekstom, crtežom, modelima, tablicama i grafovima

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Koji kemijski simbol prikazuje kemijski element bakar?

- A. Ba
- B. Br
- C. Co
- D. Cu

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Tvari*

Potpodručje ispitivanja: *Kemijska simbolika*

Odgojno-obrazovni ishod:

KEM OŠ A.7.2. Primjenjuje kemijsko nazivlje i simboliku za opisivanje sastava tvari

Kognitivna razina: znanje

Procijenjena težina: lagano

4. primjer

U koje se od navedenih oblika energije tijekom rada žarulje pretvara električna energija?

- A. u kemijsku i toplinsku
- B. u mehaničku i toplinsku
- C. u svjetlosnu i kemijsku
- D. u svjetlosnu i toplinsku

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Energija*

Potpodručje ispitivanja: *Izmjena energije između sustava i okoline*

Odgojno-obrazovni ishod:

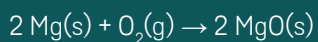
KEM OŠ C.7.2. Povezuje promjene energije unutar promatranog sustava s makroskopskim promjenama

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

5. primjer

Gorenje magnezija odvija se prema zadanoj jednadžbi kemijske reakcije.

Koliko grama kisika reagira s 10 g magnezija da bi nastalo 16,58 g magnezijeva oksida?

Postupak:

$m(\text{kisik}):$ _____ g

Točan odgovor: $m(\text{kisik}) = 6,58 \text{ g}$

Područje ispitivanja: *Prirodosnanstveni pristup*

Potpodručje ispitivanja: *Znanstvena metoda*

Odgojno-obrazovni ishod:

KEM OŠ D.7.2. Primjenjuje matematička znanja i vještine

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

12. FIZIKA

12.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Fizike ispituju se znanja i vještine koje su učenici osmih razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Fizika za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj³⁶ (NN, br. 10/19). S obzirom na to da osnovna znanja iz fizike usvajaju već u petome i šestome razredu kroz predmet Priroda, niže su navedeni oni odgojno-obrazovni ishodi iz Kurikuluma nastavnoga predmeta Priroda za osnovne škole u Republici Hrvatskoj (NN, br. 7/19) koji se proširuju i produbljuju u sedmome i osmome razredu osnovne škole kroz sadržaj predmeta Fizika:

- PRI OŠ A.5.1. Učenik objašnjava temeljnu građu prirode.
- PRI OŠ B.5.1. Učenik objašnjava svojstva zraka, vode i tla na temelju istraživanja u neposrednom okolišu.
- PRI OŠ C.5.1. Učenik razlikuje najvažnije izvore i oblike energije i raspravlja o njihovoj utjecaju na život na Zemlji.
- PRI OŠ D.5.1., PRI OŠ D.6.1. Učenik tumači uočene pojave, procese i međudnose na temelju opažanja prirode i jednostavnih istraživanja.
- PRI OŠ D.5.2. Učenik objašnjava cilj i ulogu znanosti te međudnos znanosti i društva.
- PRI OŠ C.6.1. Učenik analizira prijenos i pretvorbu energije u živim i neživim sustavima.
- PRI OŠ D.6.2. Učenik objašnjava osnovne principe znanosti te odnose znanosti, tehnologije i društvenoga napretka.

12.2. SADRŽAJ ISPITA

Navedena područja ispitivanja obuhvaćaju po nekoliko potpodručja za koja su u tablici 36. navedeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom. Svaki je odgojno-obrazovni ishod razrađen na konkretne opise onoga što učenik mora znati, razumjeti i moći učiniti kako bi postigao uspjeh u ispitu.

Nacionalnim ispitom iz Fizike za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz četiriju područja ispitivanja:

1. *Struktura tvari*
2. *Međudjelovanja*
3. *Gibanje*
4. *Energija.*

³⁶ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_210.html

1. Struktura tvari

U prvome području ispitivanja opisuje se na koji su način objekti iz svakodnevnoga života sastavljeni od osnovnih građevnih elemenata: kako se atomi drže zajedno, koje sile postoje među njima, koja su različita stanja tvari te što uzrokuje različita svojstva tvari.

2. Međudjelovanja

U drugome području ispitivanja proučavaju se ideje povezane s pitanjima: *Zašto tijela mijenjaju stanje gibanja?*, *Zašto tijela padaju na Zemlju?* te *Zašto se neka tijela privlače, a druga ne?*. U tu svrhu istražuju se različita međudjelovanja tijela i čestica. Ovo područje naglašava da je razumijevanje međudjelovanja važno za opis promjene gibanja tijela.

3. Gibanje

U trećemu području ispitivanja opisuju se gibanja uz pomoć koncepata pomaka, brzine, akceleracije, zakona očuvanja, energije, količine gibanja te sudara tijela.

4. Energija

Energija je jedna od najraširenijih fizičkih veličina i pojam koji prožima sve grane fizike, ostale prirodne znanosti i tehniku. Energija se ne može stvoriti ili uništiti, već se može jedino pretvarati u različite oblike. U četvrtome području ispitivanja proučava se energija putem brojnih fenomena kao što su gibanje, svjetlost, zvuk, električno i magnetsko polje te unutarnja energija i toplina.

U tablici 36. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja ispitivanja *Struktura tvari*, *Međudjelovanja*, *Gibanje* i *Energija*.

Tablica 36. Područja ispitivanja, potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja iz Fizike

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
STRUKTURA TVARI		
<i>Tijela i tvari</i>	FIZ OŠ A.7.1. Uspoređuje dimenzije, masu i gustoću različitih tijela i tvari.	♦ uspoređuje dimenzije tijela ♦ uspoređuje mase tijela ♦ objašnjava zapis i značenje fizičke veličine ♦ analizira gustoće tijela različitoga oblika i sastava ♦ opisuje mjerenje gustoće tijela
MEĐUDJELOVANJA		
<i>Sila i međudjelovanje</i>	FIZ OŠ B.7.2. Analizira međudjelovanje tijela te primjenjuje koncept sile.	♦ analizira učinke međudjelovanja ♦ prepoznaje različite vrste sila ♦ određuje rezultantnu silu
	FIZ OŠ B.7.2. Analizira međudjelovanje tijela te primjenjuje koncept sile.	♦ objašnjava silu težu i težinu ♦ povezuje produljenje opruge s težinom ovješena utega

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
MEĐUDJELOVANJA		
Sila i međudjelovanje	FIZ OŠ B.7.3. Interpretira silu trenja i njezine učinke.	- konstruira koncept sile trenja - objašnjava trenje - prepoznaje učinke sile trenja - razlikuje trenje kotrljanja od trenja klizanja
	FIZ OŠ B.7.4. Analizira uvjete ravnoteže tijela i zakonitost poluge	- konstruira zakonitost ravnoteže poluge - povezuje težište i ravnotežu - opisuje polugu - objašnjava primjene poluge (mjerjenje težine, razni alati...)
	FIZ OŠ B.7.5. Analizira utjecaj tlaka.	- konstruira koncept tlaka - kvalitativno objašnjava podrijetlo hidrostatskoga i atmosferskoga tlaka - analizira utjecaj tlaka na primjerima
ENERGIJA		
Energija	FIZ OŠ D.7.6. Povezuje rad s energijom tijela i analizira pretvorbe energije.	- opisuje pojmove kinetičke i potencijalne energije - povezuje rad i energiju - analizira pretvorbe energije - primjenjuje zakon očuvanja energije na primjerima pretvorbe energije
STRUKTURA TVARI, ENERGIJA		
Unutarnja energija i toplina	FIZ OŠ A.7.7. Objašnjava agregacijska stanja i svojstva tvari na temelju njihove čestične građe.	- razlikuje svojstva tijela - opisuje model čestične građe tvari - objašnjava agregacijska stanja modelom čestične građe tvari
	FIZ OŠ A.7.8. Povezuje promjenu volumena tijela i tlaka plina s građom tvari i promjenom temperature.	- objašnjava toplinsko širenje tijela - objašnjava promjenu gustoće tijela s temperaturom - povezuje temperaturu tijela s kinetičkom energijom molekula - povezuje promjenu tlaka plina s promjenom temperature
	FIZ OŠ D.7.9. Povezuje promjenu unutarnje energije i toplinu	- primjenjuje koncepte unutarnje energije, topline i temperature - objašnjava načine promjene unutarnje energije topline (zračenje, strujanje i vođenje) - analizira promjenu unutarnje energije

PODRUČJE / POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
STRUKTURA TVARI, MEĐUDJELOVANJA, ENERGIJA, GIBANJE		
Električna struja	FIZ OŠ BC.8.1. Povezuje pojavu razdvajanja električnoga naboja s pojavom električne struje i napona.	♦ opisuje međudjelovanje električnih naboja ♦ povezuje pojavu električne struje s električnom silom ♦ objašnjava električnu struju u metalima i elektrolitima ♦ povezuje električni napon s energijom jediničnoga naboja u izvoru ♦ opisuje pojavu elektromagnetske indukcije
	FIZ OŠ DB.8.2. Analizira učinke električne struje i pojavu magnetizma.	♦ analizira učinke električne struje u jednostavnome strujnom krugu ♦ opisuje magnetsko djelovanje električne struje
	FIZ OŠ D.8.3. Analizira električnu struju i napon te primjenjuje koncepte rada i snage.	♦ objašnjava grananje električne struje u paralelnome spoju i napon na pojedinim otpornicima serijskoga spoja ♦ povezuje električnu energiju s radom električne struje ♦ analizira rad i snagu električne struje
	FIZ OŠ A.8.4. Objašnjava električni otpor vodiča.	♦ razlikuje električne izolatore i vodiče ♦ analizira električni otpor trošila ♦ objašnjava zašto vodič ima otpor ♦ objašnjava Ohmov zakon
GIBANJE, MEĐUDJELOVANJA, ENERGIJA		
Gibanje	FIZ OŠ C.8.5. Analizira gibanje tijela po pravcu.	♦ analizira jednoliko i nejednoliko gibanje ♦ određuje srednju brzinu tijela ♦ grafički i tablično prikazuje vremensku ovisnost položaja i brzine

12.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Fizike za osmi razred osnovne škole sadrži 30 zadataka od kojih je 50 % zadataka zatvorenoga tipa (20 zadataka višestrukoga izbora od kojih svaki zadatak nosi po 1 bod), a 50 % zadataka otvorenoga tipa (10 zadataka produženoga odgovora od kojih svaki zadatak nosi po 2 boda).

U tablici 37. naveden je broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako potpodručje ispitivanja.

Tablica 37. Broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako potpodručje ispitivanja

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTE ZADATAKA		UKUPAN BROJ ZADATAKA
	ZADATCI ZATVORENOGA TIP	ZADATCI OTVORENOGA TIP	
<i>Tijela i tvari</i>	2	1	3
<i>Sila i međudjelovanje</i>	5	4	9
<i>Energija</i>	3	1	4
<i>Unutarnja energija i toplina</i>	3	0	3
<i>Električna struja</i>	5	2	7
<i>Gibanje</i>	2	2	4
UKUPNO	20	10	30

U tablici 38. naveden je broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako potpodručje ispitivanja.

Tablica 38. Broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako potpodručje ispitivanja

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTE ZADATAKA		UKUPAN BROJ BODOVA
	ZADATCI ZATVORENOGA TIP	ZADATCI OTVORENOGA TIP	
<i>Tijela i tvari</i>	2	2	4
<i>Sila i međudjelovanje</i>	5	8	13
<i>Energija</i>	3	2	5
<i>Unutarnja energija i toplina</i>	3	0	3
<i>Električna struja</i>	5	4	9
<i>Gibanje</i>	2	4	6
UKUPNO	20	20	40

Nacionalni ispit iz Fizike traje **90 minuta**.

12.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pri prolasku električne struje kroz žaruljicu dolazi do pretvorbi energije. Koja od navedenih pretvorbi električne energije ispravno opisuje pretvorbu električne energije koja se događa u žaruljici?

- A. pretvorba električne energije u svjetlosnu i mehaničku
- B. pretvorba električne energije u kinetičku i mehaničku
- C. pretvorba električne energije u toplinsku i mehaničku
- D. pretvorba električne energije u svjetlosnu i toplinsku

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Struktura tvari, Međudjelovanja, Energija, Gibanje*

Potpodručje ispitivanja: *Električna struja*

Odgojno-obrazovni ishod:

FIZ OŠ DB.8.2. Učenik analizira učinke električne struje i pojavu magnetizma.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik analizira učinke električne struje u jednostavnom strujnom krugu.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Koja je od navedenih tvrdnja točna za jednoliko pravocrtno gibanje?

- A. Brzina nije stalna te su put i vrijeme u proporcionalnome odnosu.
- B. Brzina je stalna te su put i vrijeme u obrnuto proporcionalnome odnosu.
- C. Brzina nije stalna te su put i vrijeme u obrnuto proporcionalnome odnosu.
- D. Brzina je stalna te su put i vrijeme u proporcionalnome odnosu.

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Gibanje, Međudjelovanja, Energija*

Potpodručje ispitivanja: *Gibanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

FIZ OŠ C.8.5. Učenik analizira gibanje tijela po pravcu.

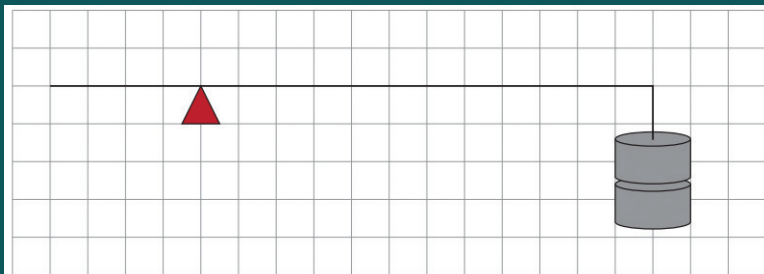
Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik analizira jednoliko i nejednoliko gibanje.

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Slika prikazuje dvostranu polugu. Na desni kraj poluge ovješena su dva jednaka utega.

Koliko jednakih takvih utega moramo objesiti na lijevi kraj poluge da bi bila u ravnoteži?

- A. dva
- B. četiri
- C. šest
- D. osam

Točan odgovor: C

Područje ispitivanja: *Međudjelovanja*

Potpodručje ispitivanja: *Sila i međudjelovanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

FIZ OŠ B.7.4. Učenik analizira uvjete ravnoteže tijela i zakonitost poluge.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik konstruira zakonitost ravnoteže poluge.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

4. primjer

Tijekom rukometne utakmice rukometaši se koriste rukometnom loptom mase 0,45 kg. Koliko iznosi sila teža koja djeluje na rukometnu loptu?

Postupak:

Odgovor: _____

Točan odgovor: $F_g = m \cdot g$ (1 bod)
 $F_g = 4,5 \text{ N}$ (1 bod)

Područje ispitivanja: *Međudjelovanja*

Potpodručje ispitivanja: *Sila i međudjelovanje*

Odgojno-obrazovni ishod:

FIZ OŠ B.7.2. Učenik analizira međudjelovanje tijela te primjenjuje koncept sile.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik objašnjava silu težu i težinu.

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

5. primjer

Skejter mase 60 kg spušta se s vrha rampe visoke 3 m. Sila trenja je zanemariva. Koliko iznosi kinetička energija skejtera na dnu rampe?

Postupak:

Odgovor: _____

Točan odgovor: $E_{gp} = m \cdot g \cdot h$ ili $W = F \cdot s = G \cdot h$ (1 bod)

$$E_k = 1800\text{J} \quad (1 \text{ bod})$$

Područje ispitivanja: *Energija*

Potpodručje ispitivanja: *Energija*

Odgojno-obrazovni ishod:

FIZ OŠ D.7.6. Učenik povezuje rad s energijom tijela i analizira pretvorbe energije.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik primjenjuje zakon očuvanja energije na primjerima pretvorbe energije.

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

U nastavku je prikazan popis formula i konstanti kojima se učenici smiju koristiti tijekom pisanja nacionalnoga ispita iz Fizike. List s formulama učenici će dobiti uz ispitne materijale.

Popis formula i konstanti

Formule:

$$A = a \cdot b$$

$$V = a \cdot b \cdot c$$

$$\rho = \frac{m}{V}$$

$$F = k \cdot \Delta \ell$$

$$F_g = m \cdot g$$

$$G = m \cdot g$$

$$F_{\text{tr}} = \mu \cdot G$$

$$F_1 \cdot \ell_1 = F_2 \cdot \ell_2$$

$$p = \frac{F}{A}$$

$$p = \rho \cdot g \cdot h$$

$$F_u = \rho \cdot g \cdot V$$

$$W = F \cdot s$$

$$P = \frac{W}{t}$$

$$E_{\text{gp}} = m \cdot g \cdot h$$

$$Q = m \cdot c \cdot \Delta t$$

$$v = \frac{\Delta s}{\Delta t}$$

$$I = \frac{Q}{t}$$

$$I = \frac{U}{R}$$

$$U = \frac{W}{Q}$$

$$R = R_1 + R_2$$

$$\frac{1}{R} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2}$$

$$R = \frac{\rho \cdot \ell}{A}$$

$$P = U \cdot I$$

$$W = U \cdot I \cdot t$$

Konstante

količnik težine i mase	$g = 10 \text{ N/kg}$
elementarni naboj	$e = 1,6 \cdot 10^{-19} \text{ C}$

13. POVIJEST

13.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Povijesti ispituju se znanja i vještine koje su učenici osmih razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja. Od učenika se očekuje razumijevanje razdoblja i društva, kao i razumijevanje važnih obilježja povijesnih razdoblja i društava koja su predmet proučavanja uz primjenu prikladne terminologije. Također, očekuje se sagledavanje prošlosti uz korištenje vještina i tehničkih koncepata vremena i prostora, uzroka i posljedica, kontinuiteta i promjena, rada s povijesnim izvorima, povijesne perspektive te usporedbe i sučeljavanja.

Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Povijest za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj³⁷ (NN, br. 27/19).

13.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitima iz Povijesti za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz pet područja ispitivanja:

1. *Društvo*
2. *Ekonomija*
3. *Znanost i tehnologija*
4. *Politika*
5. *Filozofsko-religijsko-kulturno područje.*

Navedena područja ispitivanja obuhvaćaju po nekoliko potpodručja za koja su u tablicama 39., 40., 41., 42. i 43. navedeni odgojno-obrazovni ishodi koje je moguće ispitati nacionalnim ispitom. Svaki je odgojno-obrazovni ishod razrađen na konkretne opise onoga što učenik mora znati, razumjeti i moći učiniti kako bi postigao uspjeh u ispitima.

U školskoj godini 2024./2025. ispituju se zadana područja i potpodručja ispitivanja, ishodi i sadržaji, dok je za potrebe izrade zadatka stručna radna skupina područja ispitivanja spojila u tri cjeline: 1. *Društvo i ekonomija*, 2. *Politika*, 3. *Znanost i tehnologija / Filozofsko-religijsko-kulturno-područje.*

³⁷ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_03_27_557.html

1. Društvo

U tablici 39. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja *Društvo*.

Tablica 39. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja Društvo

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
DRUŠTVO			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ A.5.1. Učenik objašnjava dinamiku i promjene u pojedinim društvima u prapovijesti i starome vijeku.	Učenik prepoznaje društvene pojave i život ljudi u prapovijesti i starome vijeku. Učenik kategorizira društvene pojave i život ljudi u prapovijesti i starome vijeku. Učenik povezuje društvene pojave i život ljudi u prapovijesti i starome vijeku. Učenik uspoređuje život ljudi u starije i mlađe kameno doba u svijetu i na hrvatskome povijesnom prostoru. Učenik objašnjava društvene promjene: raslojavanje društva i teritorijalne zajednice u metalno doba (Vučedolska kultura, Iliri i Kelti) na hrvatskome povijesnom prostoru i u širem okruženju. Učenik opisuje društveni život u državama uz rijeke Tigris, Eufrat i Nil s posebnim osvrtom na razvoj pravnih normi. Učenik objašnjava društveni život u grčkim gradovima–državama i uzroke grčke kolonizacije na Sredozemlju i Jadranu. Učenik opisuje ustroj rimskoga društva uzevši u obzir rimske zakone.	• prve ljudske zajednice u prapovijesti • društveni razvoj u prapovijesti i starome vijeku • društvo i svakodnevica staroga Egipta i Mezopotamije • društveni razvoj u grčkim gradovima–državama na Sredozemlju i Jadranu • rimsko društvo i svakodnevica

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ A.6.1. Učenik objašnjava dinamiku i promjene u pojedinim društvima u srednjemu i ranomu novom vijeku.	Učenik prepoznaje društvene pojave i život ljudi u prapovijesti i starome vijeku. Učenik kategorizira društvene pojave i život ljudi u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik povezuje društvene pojave i život ljudi u srednjem i ranom novom vijeku. Učenik opisuje seobu naroda i kretanja stanovništva u srednjem i ranom novom vijeku. Učenik objašnjava utjecaj vjerskih gibanja i ratova na srednjovjekovno i rano novovjekovno društvo.	- društveni razvoj u srednjemu i ranomu novom vijeku - doba velikih migracija i ranosrednjovjekovna Europa - srednjovjekovno društvo – građanin, plemić i seljak - Hrvatska u srednjemu vijeku – kneževi, kraljevi i kraljice, župani, plemstvo, svećenstvo, seljaštvo
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ A.6.1. Učenik objašnjava dinamiku i promjene u pojedinim društvima u srednjemu i ranomu novom vijeku.	Učenik uspoređuje društvene odnose u srednjemu i ranomu novom vijeku.	- utjecaj križarskih ratova na europska i hrvatska društva - učinak osmanskoga širenja na europske i hrvatske prostore
	POV OŠ A.7.1. Učenik analizira dinamiku i odnose pojedinaca i različitih društvenih skupina u 18. i 19. stoljeću.	Učenik prepoznaje društvene pojave i život ljudi u 18. i 19. stoljeću Učenik kategorizira društvene pojave i život ljudi u 18. i 19. stoljeću Učenik povezuje društvene pojave i život ljudi u 18. i 19. stoljeću Učenik objašnjava reforme Marije Terezije i Josipa II. te njihov utjecaj na hrvatske zemlje. Učenik kategorizira posljedice industrijskih i građanskih revolucija u Europi, svijetu i na prostoru hrvatskih zemalja.	- društveni razvoj u 18. i 19. stoljeću - hrvatske zemlje u vrijeme dvorskoga – prosvijećenoga apsolutizma - francuska vladavina u hrvatskim zemljama - Hrvatski narodni preporod – ilirski pokret - industrijske revolucije – razvoj gradova i radničko pitanje; industrijalizacija Hrvatske

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ A.7.1. Učenik analizira dinamiku i odnose pojedinaca i različitih društvenih skupina u 18. i 19. stoljeću.	Učenik analizira utjecaj građanskoga zakonika na razvoj društva te razvijanje građanskih prava s posebnim osvrtom na hrvatske zemlje. Učenik objašnjava razvoj Hrvatske u doba ilirskoga pokreta, novoga apsolutizma i građanskih reformi tijekom druge polovine 19. stoljeća.	• temelj moderne Hrvatske: izgradnja hrvatskoga građanskog društva
	POV OŠ A.8.1. Učenik analizira međusobne odnose i dinamiku u pojedinim društvima tijekom 20. stoljeća.	Učenik prepoznaje društvene pojave i život ljudi tijekom 20. stoljeća. Učenik kategorizira društvene pojave i život ljudi tijekom 20. stoljeća. Učenik povezuje društvene pojave i život tijekom 20. stoljeća. Učenik objašnjava posljedice ratova 20. stoljeća s obzirom na promjene u društvu.	• društveni razvoj u međuratnome razdoblju u Hrvatskoj i svijetu: parlamentarizam, demokracija i totalitarni sustavi

2. Ekonomija

U tablici 40. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja *Ekonomija*.

Tablica 40. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja Ekonomija

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
EKONOMIJA			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ B.5.1. Učenik objašnjava gospodarsku aktivnost pojedinih zajednica i njihovu važnost za razvoj društva u prapovijesti i starome vijeku.	Učenik prepoznaje gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak u prapovijesti i starome vijeku. Učenik kategorizira gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak u prapovijesti i starome vijeku. Učenik povezuje gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak u prapovijesti i starome vijeku. Učenik objašnjava pojavu proizvodnje hrane, obrta, trgovine i novca u pojedinim ljudskim zajednicama u prapovijesti i starome vijeku. Učenik opisuje ulogu Feničana i Grka u posredničkoj trgovini, razvoj gospodarskih djelatnosti te osnivanje grčkih naseobina na hrvatskome povijesnom prostoru. Učenik objašnjava pojavu proizvodnje hrane, obrta, trgovine i novca u pojedinim ljudskim zajednicama u prapovijesti i starome vijeku.	• od skupljača hrane i lovca do ratara, stočara, obrtnika i trgovca • stari Istok: grad postaje gospodarsko središte države • Feničani i Grci – pomorci, trgovci i kolonizatori na Sredozemlju i Jadranu

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ B.5.1. Učenik objašnjava gospodarsku aktivnost pojedinih zajednica i njihovu važnost za razvoj društva u prapovijesti i starome vijeku.	Učenik opisuje ulogu Feničana i Grka u posredničkoj trgovini, razvoj gospodarskih djelatnosti te osnivanje grčkih naseobina na hrvatskome povijesnom prostoru.	
	POV OŠ B.6.1. Učenik objašnjava gospodarsku dinamiku i njezinu važnost u srednjemu i ranomu novom vijeku.	Učenik prepoznaje gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak u srednjemu i ranomu novome vijeku. Učenik kategorizira gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak u srednjemu i ranomu novome vijeku. Učenik povezuje gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak u srednjemu i ranomu novome vijeku. Učenik objašnjava gospodarsku organizaciju srednjovjekovnoga i rano novovjekovnoga vlastelinstva. Učenik opisuje povezanost trgovine s razvojem gradova u Europi i Hrvatskoj u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik opisuje utjecaje izvaneuropskih civilizacija i kultura na europsko gospodarstvo.	- gospodarstvo na srednjovjekovnome i rano novovjekovnome vlastelinstvu - uspon obrta, trgovine i manufakture – razvoj srednjovjekovnih i rano novovjekovnih gradova – europski i hrvatski primjeri - gospodarske posljedice velikih geografskih otkrića
	POV OŠ B.7.1. Učenik analizira prosvijećeni apsolutizam i industrijalizaciju u smislu modernizacije i jačanja gospodarstva.	Učenik prepoznaje gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik kategorizira gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	- industrijske revolucije – razvoj gradova - industrijalizacija Hrvatske - gospodarske i demografske promjene na prijelazu 19. i 20. stoljeća

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ B.7.1. Učenik analizira prosvijećeni apsolutizam i industrijalizaciju u smislu modernizacije i jačanja gospodarstva.	Učenik povezuje gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik izdvaja gospodarske posljedice industrijskih revolucija i ranoga kapitalizma. Učenik raspravlja o utjecaju tehnološkoga napretka na svakodnevni život i razvoj gospodarstva s posebnim osvrtom na Hrvatsku.	
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ B.7.1. Učenik analizira prosvijećeni apsolutizam i industrijalizaciju u smislu modernizacije i jačanja gospodarstva.	Učenik objašnjava višestruke utjecaje prirodnih nepogoda i ratnih zbivanja na gospodarske promjene na prijelazu 19. i 20. stoljeća.	
	POV OŠ B.8.1. Učenik analizira gospodarsku aktivnost i gospodarske sustave pojedinih država tijekom 20. stoljeća.	Učenik prepoznaje gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak tijekom 20. stoljeća. Učenik kategorizira gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak tijekom 20. stoljeća. Učenik povezuje gospodarske aktivnosti i tehnološki napredak tijekom 20. stoljeća. Učenik uspoređuje specifičnosti gospodarskoga razvoja svijeta, Europe i Hrvatske u međuratnome razdoblju.	- gospodarski učinci Velike svjetske gospodarske krize - Hrvatska u sklopu prve Jugoslavije (ekonomija)

3. Znanost i tehnologija

U tablici 41. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja *Znanost i tehnologija*.

Tablica 41. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja Znanost i tehnologija

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
ZNANOST I TEHNOLOGIJA			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ C.5.1. Učenik obrazlaže važnost širenja izuma i tehnologije u prapovijesti i starome vijeku.	Učenik prepoznaje razvoj pisma, izuma i znanosti u prapovijesti i starome vijeku. Učenik kategorizira razvoj pisma, izuma i znanosti u prapovijesti i starome vijeku. Učenik povezuje razvoj pisma, izuma i znanosti u prapovijesti i starome vijeku. Učenik navodi najznačajnije izume u prapovijesti i starome vijeku te opisuje njihovu upotrebu i usavršavanje. Učenik objašnjava kako su pismo i znanost u starome vijeku promijenili život ljudi te kako su oružja i transport postali izravna ratna i osvajačka sredstva. Učenik obrazlaže razvoj seoskih i gradskih kuća te javnih građevina, kao i gradnju cesta te razvoj komunikacija.	• izumi mijenjaju život ljudi • razvoj pisma i znanosti na Starome Istoku • graditeljska dostignuća, komunikacije i prometnice u starome svijetu
	POV OŠ C.6.1. Učenik objašnjava utjecaj znanosti, izuma i tehnologije na razvoj društva u srednjemu i ranomu novom vijeku.	Učenik prepoznaje razvoj pisma, izuma i znanosti u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik kategorizira razvoj pisma, izuma i znanosti u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik povezuje razvoj pisma, izuma i znanosti u srednjemu i ranomu novom vijeku.	• doprinosi Arapa i Židova u prijenosu i razvoju znanstvene misli na Sredozemlju i u Europi • tehnološki napredak u srednjemu i ranomu novom vijeku

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ C.6.1. Učenik objašnjava utjecaj znanosti, izuma i tehnologije na razvoj društva u srednjemu i ranom novom vijeku.	Učenik opisuje oživljavanje antičkih znanja u Europi pod arapskim i židovskim kulturnim utjecajem. Učenik raspravlja o važnosti razvoja znanstvene misli i izuma te daje primjere upotrebe novih alata za napredak gospodarstva i društva.	
	POV OŠ C.7.1. Učenik analizira važnost širenja izuma i tehnologija od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	Učenik prepoznaje razvoj znanosti i tehnologije od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik kategorizira razvoj znanosti i tehnologije od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik povezuje razvoj znanosti i tehnologije od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik raspravlja o utjecaju razvoja prirodnih znanosti na tehnološki razvoj. Učenik analizira utjecaj tehnološkoga razvoja na pojavu i razvoj militarizma.	• trijumf znanosti i tehnologije i njihova primjena u kapitalizmu • vojno–politički savezi i odnosi među državama
	POV OŠ C.8.1. Učenik analizira razvoj i upotrebu tehnologija koje su promijenile život čovjeka u 20. i 21. stoljeću.	Učenik prepoznaje razvoj znanosti i tehnologije u 20. i 21. stoljeću. Učenik kategorizira razvoj znanosti i tehnologije u 20. i 21. stoljeću. Učenik povezuje razvoj znanosti i tehnologije u 20. i 21. stoljeću. Učenik istražuje razvoj tehnoloških dostignuća koja su promijenila svakodnevni život u 20. i 21. stoljeću.	• znanost i tehnologija u međuratnome razdoblju

4. Politika

U tablici 42. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja *Politika*.

Tablica 42. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja *Politika*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
POLITIKA			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ D.5.1. Učenik obrazlaže proces stvaranja i širenja države, državno uređenje i upravljanje državom u starome vijeku.	Učenik prepoznaje politički razvoj u starome vijeku. Učenik kategorizira politički razvoj u starome vijeku. Učenik povezuje politički razvoj u starome vijeku. Učenik uspoređuje razvoj grčkih gradova-država (Sparta i Atena) i novih oblika vladavine. Učenik objašnjava velike ratove Grka: Trojanski rat, grčko-perzijske ratove, Peloponeski rat i osvajanja Aleksandra Velikoga. Učenik objašnjava razvitak Rima od grada-države do Rimskoga Carstva, preobrazbu njegova ustroja te raspad. Učenik pokazuje na karti tijek rimske ekspanzije na hrvatski povijesni prostor i opisuje posljedice na život starosjedilaca.	• prve civilizacije • grčki gradovi-države: Sparta i Atena • ratovi stare Grčke • razvoj Rima, njegova teritorijalna ekspanzija i proces propadanja
	POV OŠ D.6.1. Učenik objašnjava oblike vlasti i načine upravljanja državom u srednjemu i ranomu novom vijeku.	Učenik objašnjava utjecaj politike i ratova na teritorijalne promjene – bizantsko-franački ratovi, širenje arapske vlasti, osmanska osvajanja.	• Franci, Arapi i Bizantsko Carstvo – od velesila do pada • europske monarhije u srednjemu i ranomu novom vijeku – odabrani primjeri

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ D.6.1. Učenik objašnjava oblike vlasti i načine upravljanja državom u srednjemu i ranomu novom vijeku.	Učenik prepoznaje politički razvoj u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik kategorizira politički razvoj u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik povezuje politički razvoj u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik obrazlaže procese nastanka europskih monarhija, dinastičke promjene i međusobne sukobe. Učenik objašnjava razvoj hrvatske srednjovjekovne države i njezin položaj u različitim državnim zajednicama.	• hrvatska kneževina, kraljevstvo, zajednica s Ugarskom, dio habsburških zemalja • uspon Osmanskoga Carstva do statusa svjetske velesile
	POV OŠ D.7.1. Učenik analizira različita državna uređenja i politike sklapanja međudržavnih saveza od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. POV OŠ D.7.2. Učenik analizira utjecaj revolucija i ratova na preobrazbu državnoga uređenja od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	Učenik prepoznaje politički razvoj od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik kategorizira politički razvoj od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik povezuje politički razvoj od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik objašnjava političku preobrazbu u Sjevernoj Americi i Francuskoj te njihov utjecaj na promjene u pojedinim državama Europe i svijeta. Učenik analizira revolucije 1848./1849., nacionalne pokrete u Europi i problem Istočnoga pitanja.	• američki rat za nezavisnost, Francuska revolucija i Napoleonovo doba • revolucije 1848./1849. Stvaranje nacija i nacionalnih država • parlamentarni život u Habsburškoj Monarhiji i hrvatskim zemljama od Listopadske diplome do početka Prvoga svjetskog rata • Prvi svjetski rat: izmjena granica u Europi

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ D.7.1. Učenik analizira različita državna uređenja i politike sklapanja međudržavnih saveza od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. POV OŠ D.7.2. Učenik analizira utjecaj revolucija i ratova na preobrazbu državnoga uređenja od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	Učenik određuje politički razvoj na području hrvatskih zemalja od preporodnoga doba do kraja Prvoga svjetskog rata. Učenik objašnjava postanak vojno–političkih saveza i uzroke, tijek i posljedice Prvoga svjetskog rata.	
	POV OŠ D.8.1. Učenik analizira različita državna uređenja i politike sklapanja međudržavnih saveza u 20. i 21 stoljeću.	Učenik prepoznaje politički razvoj u 20. i 21 stoljeću. Učenik kategorizira politički razvoj u 20. i 21 stoljeću. Učenik povezuje politički razvoj u 20. i 21 stoljeću. Učenik analizira političku kartu Europe u međuratnome razdoblju.	• versajski poredak i novonastalo stanje u Europi i svijetu • Hrvatska i Hrvati u prvoj jugoslavenskoj državi • sukob federalizma i unitarizma • režimska nasilja nad Hrvatima

5. Filozofsko–religijsko–kulturno područje

U tablici 43. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja *Filozofsko–religijsko–kulturno područje*.

Tablica 43. Potpodručja ispitivanja, odgojno–obrazovni ishodi, razrada ishoda i sadržaji ispitivanja iz područja ispitivanja
Filozofsko–religijsko–kulturno područje

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
FILOZOFSKO–RELIGIJSKO–KULTURNO PODRUČJE			
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ E.5.1. Učenik obrazlaže važnost povijesti, uspoređuje različite ideje, umjetnosti, predmete svakodnevne upotrebe te pojavu pismenosti u prapovijesti i starome vijeku. POV OŠ E.5.2. Učenik objašnjava obilježja religija u civilizacijama i kulturama staroga svijeta.	Učenik prepoznaje religijska, kulturna i filozofska dostignuća u prapovijesti i starome vijeku. Učenik kategorizira religijska, kulturna i filozofska dostignuća u prapovijesti i starome vijeku. Učenik povezuje religijska, kulturna i filozofska dostignuća u prapovijesti i starome vijeku. Učenik opisuje važnost učenja povijesti, povijesnih izvora, arheoloških iskapanja, računanja vremena i povijesnih razdoblja. Učenik objašnjava najstarija vjerovanja te prve poznate kalendare na hrvatskome povijesnom prostoru. Učenik razlikuje umjetnost oblikovanja predmeta svakodnevne upotrebe u prapovijesti i ranim civilizacijama. Učenik opisuje najstarija pisma i pojavu škola. Učenik objašnjava religije u starome svijetu, pojavu kršćanstva, progone i uspon kršćanstva u Rimskome Carstvu te širenje kršćanstva na hrvatskome povijesnom prostoru.	♦ uvod u povijest ♦ prapovijest vjerovanja i počeci umjetnosti ♦ stari svijet – pismo, umjetnost, religija, filozofija

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
Opća povijest Nacionalna povijest	POV OŠ E.6.1. Učenik objašnjava različite ideje, umjetničke stilove i književna djela u srednjemu i ranomu novom vijeku. POV OŠ E.6.2. Učenik raspravlja o obilježjima i sukobima religija u civilizacijama, društvima i kulturama srednjega i ranoga novog vijeka.	Učenik prepoznaje religijska, kulturna i filozofska dostignuća u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik kategorizira religijska, kulturna i filozofska dostignuća u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik povezuje religijska, kulturna i filozofska dostignuća u srednjemu i ranomu novom vijeku. Učenik opisuje širenje i sukobe religija na prostoru srednjovjekovne i rano novovjekovne Europe. Učenik uspoređuje različite umjetničke stilove i kulturne dosege srednjega i ranoga novoga vijeka. Učenik objašnjava razloge diobe kršćanstva tijekom srednjega i ranoga novog vijeka.	• kristijanizacija Europe i hrvatskih zemalja • uloga benediktinaca u kulturnome rastu i obnovi Europe • trojezična i tropismena kultura hrvatskoga srednjovjekovlja • podjele u kršćanstvu u srednjemu i ranomu novom vijeku • umjetnost od predromanike do baroka – europski i hrvatski primjeri • arapska i osmanska umjetnost u Europi
	POV OŠ E.7.1. Učenik analizira ideje, ideologije i umjetničke dosege od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	Učenik prepoznaje religijska, kulturna i filozofska dostignuća od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik kategorizira religijska, kulturna i filozofska dostignuća od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik povezuje religijska, kulturna i filozofska dostignuća od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća. Učenik analizira prosvjetiteljske ideje na području filozofije, znanosti, religije, politike i ekonomije.	• doba prosvjetiteljstva • ideologije 19. stoljeća s osobitim osvrtom na oblikovanje hrvatske nacije • umjetnost modernoga doba – slikarstvo, glazba i književnost

POTPODRUČJE ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA	SADRŽAJI ISPITIVANJA
<i>Opća povijest</i> <i>Nacionalna povijest</i>	POV OŠ E.7.1. Učenik analizira ideje, ideologije i umjetničke dosege od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.	Učenik razlikuje temeljna obilježja konzervativizma, liberalizma, socijalizma i nacionalnih pokreta. Učenik objašnjava važnost hrvatskih preporoditelja u kulturi, umjetnosti i znanosti te njihovu ulogu u izgradnji političkih i kulturnih institucija. Učenik razlikuje značajke umjetničkih stilova modernoga doba u hrvatskome i svjetskome kontekstu.	

13.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Povijesti za osmi razred osnovne škole sadrži 30 zadataka od kojih je 28 zadataka zatvorenoga tipa (22 zadatka višestrukoga izbora, 4 zadatka kronologije i 2 zadatka povezivanja) te 2 zadatka otvorenoga tipa (zadatci produženoga odgovora).

U tablici 44. naveden je broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 44. Broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTE ZADATAKA				BROJ ZADATAKA PREMA PODRUČJU ISPITIVANJA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRONOLOGIJA	ZADATCI POVEZIVANJA	PRODUŽENI ODGOVOR	
Društvo i Ekonomija	10	1	1	1	13
Znanost i tehnologija te Filozofsko– –religijsko– –kulturno područje	6	1	1	0	8
Politika	6	2	0	1	9
UKUPNO	22	4	2	2	30

U tablici 45. naveden je broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja. Učenik u ispitu može ostvariti 38 bodova.

Tablica 45. Broj bodova prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTE ZADATAKA				UKUPAN BROJ BODOVA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRONOLOGIJA	ZADATCI POVEZIVANJA	PRODUŽENI ODGOVOR	
Društvo i Ekonomija	10	1	3	3	17
Znanost i tehnologija te Filozofsko– –religijsko– –kulturno područje	6	1	3	0	10
Politika	6	2	0	3	11
UKUPNO	22	4	6	6	38

Nacionalni ispit iz Povijesti traje **70 minuta**.

13.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Pozorno pročitaj povijesne izvore iz djela povjesničara Plutarha.

„Ocu nije bilo dopušteno da podiže i odgaja sinove po svojoj volji, nego čim su napunili sedam godina, sam ih je zakonodavac preuzimao i uvrštavao u skupine gdje su živjeli i hranili se zajedno (...)”.

„Tad najrazboritiji od (...), uvidjevši da je Solon jedini posvema čist od onih pogrešaka i da ne sudjeluje u nasilju bogataša (...), stane ga moliti da se prihvati javnih poslova i dokonča razdor.”

Obilježja kojih se dvaju gradova uspoređuju u povijesnim izvorima?

- A. Aleksandrije i Tebe
- B. Babilona i Akada
- C. Rima i Kartage
- D. Sparte i Atene

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Politika*

Potpodručje ispitivanja: *Politika: opća povijest*

Odgojno-obrazovni ishod:

POV OŠ D.5.1. Učenik obrazlaže proces stvaranja i širenja države, državno uređenje i upravljanje državom u starome vijeku.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik uspoređuje razvoj grčkih gradova-država (Sparta i Atena) i novih oblika vladavine.

Sadržaj ispitivanja: Grčki gradovi-države: Sparta i Atena

Koncept ispitivanja: usporedba i sučeljavanje

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

2. primjer

U kojemu su nizu točno kronološki poredani događaji iz hrvatske povijesti s početka 20. stoljeća?

- A. proglašenje Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca → atentat u Narodnoj skupštini
→ osnivanje Narodnoga vijeća Slovenaca, Hrvata i Srba
- B. osnivanje Narodnoga vijeća Slovenaca, Hrvata i Srba
→ proglašenje Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca → atentat u Narodnoj skupštini
- C. proglašenje Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca
→ osnivanje Narodnoga vijeća Slovenaca, Hrvata i Srba → atentat u Narodnoj skupštini

Točan odgovor: B

Područje ispitivanja: *Politika*

Potpodručje ispitivanja: *Politika: nacionalna povijest*

Obrazovni ishod:

POV OŠ D.8.1. Učenik kategorizira različita državna uređenja i politike sklapanja međudržavnih saveza u 20. i 21. stoljeću.

Razrada ishoda: Učenik analizira političku kartu Europe u međuratnome razdoblju.

Sadržaj ispitivanja: Hrvatska i Hrvati u prvoj jugoslavenskoj državi

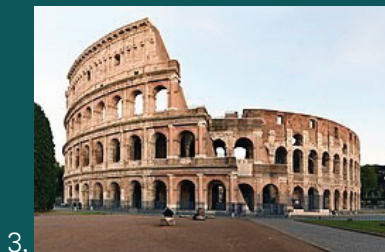
Koncept ispitivanja: vrijeme i prostor

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

3. primjer

Svaku navedenu građevinu označenu brojem poveži s odgovarajućom kulturom označenom slovom. Dvije se kulture ne mogu povezati.

- A. rimska kultura
- B. kineska kultura
- C. vučedolska kultura
- D. grčka kultura
- E. egipatska kultura

Točan odgovor: 1. E, 2. D, 3. A

Područje ispitivanja: *Filozofsko-religijsko-kulturno područje*

Potpodručje ispitivanja: *Filozofsko-religijsko-kulturno područje: opća povijest*

Obrazovni ishod: POV OŠ E.5.1. Učenik obrazlaže važnost povijesti, uspoređuje različite ideje, umjetnosti, predmete svakodnevne upotrebu te pojavu pismenosti u prapovijesti i starome vijeku.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: Učenik povezuje religijska, kulturna i filozofska dostignuća u prapovijesti i starome vijeku.

Sadržaj ispitivanja: Stari svijet – pismo, umjetnost, religija, filozofija

Koncept ispitivanja: kontinuitet i promjena

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer

U 1917. godini odvijali su se događaji koji su bili presudni za tijek i završetak Prvoga svjetskog rata. Sjedinjene Američke Države te su se godine aktivno uključile u rat što je bio prijelomni događaj koji je promijenio stanje na europskim bojištima.

Objasni ulazak Sjedinjenih Američkih Država u Prvi svjetski rat.

U nekoliko rečenica navedi:

- ulogu podmorničkoga rata,
- američku politiku neutralnosti
- američku objavu rata.

MODEL TOČNOGA ODGOVORA:

1. Početkom 1917. godine njemačko ratno zapovjedništvo intenziviralo je neograničeni podmornički rat, usmjeren protiv svojih protivnika. SAD su do tada vodile tradicionalnu politiku neutralnosti. Ipak, pomagali su potajno sile Antante. Kada je SAD zatražio od Njemačke da prestane potapati i njezine neutralne brodove, a Njemačka se na to oglašila, u travnju 1917. SAD je objavio rat Njemačkoj. Njemačka je zato pokušala čim prije okončati rat, prije nego što američke trupe i oprema dođu do Europe, ali u tome nije uspjela.

Područje ispitivanja: *Politika*

Potpodručje ispitivanja: *Politika: opća povijest*

Odgojno-obrazovni ishod: POV OŠ D.7.1. Učenik analizira različita državna uređenja i politike sklapanja međudržavnih saveza od 18. stoljeća do početka 20. stoljeća.

Razrada odgojno-obrazovnog ishoda: Učenik objašnjava postanak vojno-političkih saveza i uzroke, tijek i posljedice Prvoga svjetskog rata.

Sadržaj: Prvi svjetski rat: izmjena granica u Europi

Koncept ispitivanja: kontinuitet i promjena

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

14. GEOGRAFIJA

14.1. CILJ ISPITIVANJA

Nacionalnim ispitom iz Geografije ispituju se geografska znanja i geografske vještine koje su učenici osmoga razreda stekli tijekom dosadašnjega osnovnoškolskoga obrazovanja. Ispit je sastavljen prema Kurikulumu nastavnoga predmeta Geografija za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj³⁸ (NN, br. 7/19).

14.2. SADRŽAJ ISPITA

U nacionalnome ispitu iz Geografije za osmi razred osnovne škole ispituju se odgojno-obrazovni ishodi/sadržaji iz triju područja ispitivanja i njihovih pripadajućih potpodručja:

1. *Prostorni identitet*
 - a) *Osnovna obilježja Zemlje*
 - b) *Geografski smještaj i položaj na različitim prostornim razinama*
 - c) *Identitet na različitim prostornim razinama*
 - d) *Međunarodne organizacije i regionalne integracije*
 - e) *Regije i odabrane države Europe*
2. *Prostorne organizacije i procesi*
 - a) *Geografske karte*
 - b) *Reljef Zemlje na različitim prostornim razinama*
 - c) *Klima na različitim prostornim razinama*
 - d) *Stanovništvo na različitim prostornim razinama*
 - e) *Naselja na različitim prostornim razinama*
 - f) *Gospodarstvo na različitim prostornim razinama*
 - g) *Zemlja u svemiru*
3. *Održivost*
 - a) *Vode na različitim prostornim razinama*
 - b) *Međuovisnost reljefa, klime, vode, tla i živoga svijeta na različitim prostornim razinama*
 - c) *Prirodni resursi na različitim prostornim razinama*
 - d) *Vrednovanje baštine na različitim prostornim razinama.*

³⁸ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_145.html

1. Prostorni identitet

„*Prostorni identitet* temeljni je geografski koncept koji obuhvaća prostor kao okvir svih geografskih istraživanja, regiju kao područje koje karakteriziraju određena obilježja te mjesto kao dio prostora kojemu su ljudi svojim aktivnostima ugradili značenja. *Prostorni identitet* uključuje i stanovništvo i njegove strukture te kulturne fenomene i način života koji iz njega proizlaze te, u konačnici, nacionalni identitet i svijest o važnosti izrastanja u odgovornoga i savjesnoga građanina” (NN, br. 7/19).

U tablici 46. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja ispitivanja *Prostorni identitet*.

Tablica 46. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja ispitivanja *Prostorni identitet*

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNI IDENTITET		
Osnovna obilježja Zemlje	GEO OŠ A.B.5.3. Učenik analizira globalnu raspodjelu kopna i mora na geografskoj karti i globusu te uspoređuje prostorne identitete na kontinentskoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.	♦ uspoređuje kontinente i oceane na globusu i geografskoj karti ♦ imenuje kontinente i oceane na globusu i geografskoj karti ♦ razlikuje kontinente Staroga i Novoga svijeta
Geografski smještaj i položaj na različitim prostornim razinama	GEO OŠ A.5.4. Učenik opisuje oblik, granice i državne simbole Republike Hrvatske, objašnjava aspekte položaja te izdvaja prirodno–geografske regije i upravno–teritorijalne jedinice koristeći se geografskim kartama.	♦ opisuje državne granice, oblik teritorija i državne simbole ♦ opisuje posebnosti položaja Hrvatske ♦ objašnjava prirodna obilježja kao identitetnu osnovu Hrvatske (panonska, dinarska, jadranska) ♦ uspoređuje prirodno–geografske regije i upravno–teritorijalne jedinice Hrvatske
	GEO OŠ A.B.7.1. Učenik objašnjava geografski smještaj i utjecaj geografskoga položaja na razvijenost Europe te opisuje utjecaj Europljana na druge dijelove svijeta.	♦ prepoznaje granice Europe uz pomoć geografske karte ♦ objašnjava geografski smještaj i geografski položaj Europe i njihove posljedice ♦ opisuje prometno značenje Europe s posebnim osvrtom na uključenost Hrvatske u mrežu europskih prometnih putova
	GEO OŠ A.B.C.7.9. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih posebnosti na naseljenost i gospodarski razvoj država Sjeverne Europe te uspoređuje baltičke s nordijskim državama Sjeverne Europe.	♦ uspoređuje specifičnosti geografskoga položaja, prirodnih uvjeta i održivoga gospodarstva država Sjeverne Europe

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
<i>Geografski smještaj i položaj na različitim prostornim razinama</i>	GEO OŠ A.B.7.10. Učenik objašnjava prirodno–geografske i društveno–geografske posebnosti Istočne Europe te analizira gospodarsku, vojnu i političku ulogu Ruske Federacije u Europi i svijetu.	♦ analizira geografski položaj, prostranost i kontinentalnost Istočne Europe
<i>Identitet na različitim prostornim razinama</i>	GEO OŠ A.B.5.3. Učenik analizira globalnu raspodjelu kopna i mora na geografskoj karti i globusu te uspoređuje prostorne identitete na kontinentskoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.	♦ uspoređuje različite prostorne identitete Hrvatske
	GEO OŠ A.6.1. Učenik objašnjava stvaranje suvremene hrvatske države, opisuje političko uređenje i upravno–teritorijalnu organizaciju Republike Hrvatske.	♦ prepoznaje ključne faktore koji su utjecali na stvaranje suvremene hrvatske države ♦ prepoznaje utjecaje susjednih prostora na oblikovanje identiteta ♦ razlikuje upravno–teritorijalne regije Hrvatske
	GEO OŠ A.B.7.6. Učenik analizira specifične uvjete života u velikim prirodnim regijama Srednje Europe te objašnjava utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.	♦ objašnjava utjecaj povijesnoga, kulturnoga i političkoga razvoja na različit razvoj istočnoga i zapadnoga dijela Srednje Europe te Hrvatske
	GEO OŠ A.B.7.7. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih i društveno–geografskih posebnosti na oblikovanje mediteranskoga kulturno–civilizacijskoga kruga te njegov utjecaj na Hrvatsku i svijet.	♦ analizira prilagodbu čovjeka životu na mediteranskome kršu i specifičnosti mediteranskoga kulturno–civilizacijskog kruga
	GEO OŠ A.B.7.8. Učenik analizira specifične uvjete života u državama Jugoistočne Europe te utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.	♦ prepoznaje povijesno–kulturni utjecaj Jugoistočne Europe na Hrvatsku
	GEO OŠ A.B.C.7.9. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih posebnosti na naseljenost i gospodarski razvoj država Sjeverne Europe te uspoređuje baltičke s nordijskim državama Sjeverne Europe.	♦ analizira utjecaj prirodno–geografskih obilježja na život stanovništva Sjeverne Europe ♦ analizira posebnosti nordijskoga kulturno civilizacijskoga kruga

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Identitet na različitim prostornim razinama	GEO OŠ A.B.7.10. Učenik objašnjava prirodno–geografske i društveno–geografske posebnosti Istočne Europe te analizira gospodarsku, vojnu i političku ulogu Ruske Federacije u Europi i svijetu.	♦ analizira utjecaj povijesnoga naslijeđa na društveno–gospodarski razvoj država Istočne Europe
Međunarodne organizacije i regionalne integracije	GEO OŠ A.B.7.2. Učenik objašnjava nastanak političke karte Europe, procese integriranja te važnost suradnje i poštovanja različitosti.	♦ obrazlaže važnost interesnih integracija na razini Europe
	GEO OŠ A.B.7.3. Učenik obrazlaže nastanak, razvoj i značenje Europske unije u Europi i svijetu te utjecaj institucija Europske unije na pojedinca i države.	♦ analizira nastanak i proširenje Europske unije uz pomoć tematske karte ♦ prepoznaje značenje Europske unije u Europi i svijetu ♦ analizira utjecaj institucija i glavnih politika Europske unije na pojedinca i države
Regije i odabrane države Europe	GEO OŠ A.B.7.2. Učenik objašnjava nastanak političke karte Europe, procese integriranja te važnost suradnje i poštovanja različitosti.	♦ analizira razlike u površini i broju stanovnika europskih država
	GEO OŠ A.B.7.5. Učenik analizira europske regije s obzirom na njihove posebnosti.	♦ uspoređuje geografske posebnosti europskih regija ♦ razlikuje države prema pripadnosti europskim regijama
	GEO OŠ A.B.7.6. Učenik analizira specifične uvjete života u velikim prirodnim regijama Srednje Europe te objašnjava utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.	♦ uspoređuje prirodno–geografske regije Srednje Europe prema prirodnoj osnovi, gospodarskoj valorizaciji i načinu života ♦ analizira posebnosti i značenje Njemačke u Europi i svijetu
	GEO OŠ A.B.7.7. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih i društveno–geografskih posebnosti na oblikovanje mediteranskoga kulturno–civilizacijskog kruga te njegov utjecaj na Hrvatsku i svijet.	♦ analizira posebnosti Italije i njezinu ulogu u regiji, Europi i svijetu
	GEO OŠ A.B.7.8. Učenik analizira specifične uvjete života u državama Jugoistočne Europe te utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.	♦ analizira posebnosti Bosne i Hercegovine

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Regije i odabrane države Europe	GEO OŠ A.B.7.10. Učenik objašnjava prirodno–geografske i društveno–geografske posebnosti Istočne Europe te analizira gospodarsku, vojnu i političku ulogu Ruske Federacije u Europi i svijetu.	♦ analizira posebnosti Ruske Federacije i njezinu gospodarsku, vojnu i političku ulogu u regiji, Europi i svijetu

2. Prostorne organizacije i procesi

„*Prostorne organizacije i procesi* složen je koncept koji obuhvaća razumijevanje prostornih rasporeda (distribucija) različitih elemenata prirodne osnove i društvene nadgradnje te prepoznavanje i razumijevanje mogućih obrazaca u tim distribucijama, njihovih međusobnih veza i naposljetku promjena tih distribucija, obrazaca i međuodnosa tijekom vremena” (NN, br. 7/19).

U tablici 47. navedena su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja ispitivanja *Prostorne organizacije i procesi*.

Tablica 47. Potpodručja ispitivanja, odgojno–obrazovni ishodi i razrada ishoda područja ispitivanja
Prostorne organizacije i procesi

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
PROSTORNE ORGANIZACIJE I PROCESI		
Geografske karte	GEO OŠ B.5.2. Učenik razlikuje vrste geografskih karata prema mjerilu i sadržaju te uz pomoć tumača interpretira elemente karte na različitim prostornim razinama.	♦ razlikuje geografske karte prema mjerilu i sadržaju ♦ čita geografsku kartu uz pomoć tumača ♦ razlikuje elemente geografske mreže i koristi se njima za određivanje smještaja
	GEO OŠ B.5.3. Učenik se orijentira u zavičaju uz pomoć topografske karte, plana grada (naselja) i kompasa.	♦ prepoznaje primjere točne orijentacije topografske karte ♦ prepoznaje na topografskoj karti / planu grada (naselja) osnovne elemente prirodne i društvene osnove svojega zavičaja ♦ prepoznaje strane svijeta, pravce kretanja i kartografske znakove na skici
	GEO OŠ B.8.2. Učenik određuje geografske koordinate zadanoga mjesta na geografskim kartama, služi se digitalnim kartama, snalazi se i kreće u prostoru uz pomoć topografske karte, plana grada (naselja), kompasa i GNSS–a.	♦ razlikuje elemente topografske karte

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Geografske karte	GEO OŠ B.8.2. Učenik određuje geografske koordinate zadanoga mjesta na geografskim kartama, služi se digitalnim kartama, snalazi se i kreće u prostoru uz pomoć topografske karte, plana grada (naselja), kompasa i GNSS-a.	♦ analizira na topografskoj karti elemente prirodne i društvene osnove ♦ koristi se brojčanim mjerilom ♦ analizira jednostavnu skicu kretanja po azimutu ♦ određuje geografsku širinu i dužinu zadanoga mjesta na općim geografskim kartama
	GEO OŠ B.6.6. Učenik objašnjava složene utjecaje na obilježja klime, uspoređuje klimatske dijagrame te čita kartu klasifikacija klima.	♦ prepoznaje na geografskoj karti karakteristične paralele
Reljef Zemlje na različitim prostornim razinama	GEO OŠ B.8.4. Učenik objašnjava građu i starost Zemlje, opisuje glavne unutarnje procese oblikovanja reljefa te na primjerima objašnjava uzroke i posljedice pokreta litosfernih ploča.	♦ razlikuje tri osnovne skupine stijena i karakteristične primjere ♦ razlikuje osnovne pokrete litosfernih ploča i tipove njihovih granica ♦ analizira procese orogeneze, vulkanizma i seizmizma na granicama litosfernih ploča
	GEO OŠ A.B.C.7.9. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih posebnosti na naseljenost i gospodarski razvoj država Sjeverne Europe te uspoređuje baltičke države s nordijskim državama Sjeverne Europe.	♦ prepoznaje utjecaj glacijacije na oblikovanje reljefa
	GEO OŠ B.5.4. Učenik objašnjava mehanizme nastanka i oblikovanja reljefa na Zemlji.	♦ razlikuje elemente/slojeve unutarnje građe Zemlje ♦ razlikuje relativnu visinu od nadmorske visine ♦ objašnjava promjenjivost reljefa pod utjecajem unutarnjih i vanjskih procesa
	GEO OŠ B.C.5.5. Učenik uspoređuje reljefna obilježja panonskoga i dinarskoga prostora Hrvatske te ih vrednuje kao životni prostor.	♦ razlikuje primjere reljefnih oblika uz pomoć grafičkih prikaza i fotografija ♦ razlikuje na geografskoj karti primjere planina, prapornih zaravni, riječnih dolina, poloja, riječnih terasa, zavala, kotlina i krških polja ♦ uspoređuje reljefna obilježja panonskoga i dinarskoga prostora

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Reljef Zemlje na različitim prostornim razinama	GEO OŠ B.A.7.1. Učenik analizira prirodno–geografska obilježja Europe i objašnjava njihov utjecaj na naseljenost i gospodarske aktivnosti.	♦ prepoznaje nazive eona i geoloških era važnih za oblikovanje reljefa Europe ♦ razlikuje reljefne cjeline Europe prema geološkoj starosti ♦ uspoređuje najzastupljenije tipove klime i pripadajuću vegetaciju u Europi
Klima na različitim prostornim razinama	GEO OŠ B.6.5. Učenik opisuje atmosferu i vrijeme, objašnjava najvažnije klimatske elemente, prikuplja i analizira podatke o vremenu te obrazlaže važnost vremenske prognoze.	♦ razlikuje sastav i strukturu atmosfere ♦ objašnjava klimatske elemente (temperatura zraka, tlak zraka, vjetar, naoblaka, vlaga u zraku i padaline) ♦ razlikuje strujanje zraka u cikloni i anticikloni ♦ razlikuje planetarne vjetrove i njihova obilježja ♦ razlikuje vrste padalina prema načinu nastanka
	GEO OŠ B.6.6. Učenik objašnjava složene utjecaje na obilježja klime, uspoređuje klimatske dijagrame te čita kartu klasifikacija klima.	♦ prepoznaje trajanje i posljedice revolucije i nagnutosti Zemljine osi te njihov utjecaj na klimu ♦ razlikuje na crtežu, geografskoj karti i globusu toplinske pojaseve prema njihovim specifičnostima i klimatskim obilježjima ♦ objašnjava utjecaj pojedinih klimatskih čimbenika na obilježja klime (udaljenost od ekvatora, utjecaj kopna i mora, nadmorske visine, reljefa, morskih struja i revolucije Zemlje) ♦ analizira klimatski dijagram ♦ razlikuje klimatske razrede i klimatske tipove te njihov prostorni raspored ♦ analizira tipove klima uz pomoć klimatskih dijagrama / tematske karte

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Stanovništvo na različitim prostornim razinama	GEO OŠ A.B.7.4. Učenik objašnjava demografske i gospodarske posebnosti europskih država na temelju prikupljenih i obrađenih podataka.	• objašnjava promjenu broja stanovnika Europe od 17. stoljeća do današnjice uz pomoć linijskoga dijagrama • analizira podatke o gustoći naseljenosti europskih država • označava prostore najgušće i najrjeđe naseljenosti Europe na geografskoj karti • analizira strukture europskoga stanovništva • objašnjava uzroke i posljedice neravnomjernoga gospodarskog razvoja Europe
Stanovništvo na različitim prostornim razinama	GEO OŠ A.B.7.8. Učenik analizira specifične uvjete života u državama Jugoistočne Europe te utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.	• analizira etničku i vjersku heterogenost država Jugoistočne Europe
	GEO OŠ B.A.6.1. Učenik interpretira podatke o broju i razmještaju stanovnika i gustoći naseljenosti na primjerima iz Hrvatske i svijeta.	• analizira linijski dijagram kretanja broja stanovnika • izračunava gustoću naseljenosti • analizira tematske karte navodeći uzroke neravnomjerne naseljenosti • objašnjava razmještaj stanovništva i gustoću naseljenosti u Hrvatskoj i svijetu uz pomoć tematskih karata • prepoznaje depopulaciju kao dominantan demografski proces u Hrvatskoj
	GEO OŠ B.A.6.2. Učenik analizira sastavnice općega kretanja stanovništva svijeta i Hrvatske te njezinih prirodnih cjelina i županija.	• izračunava sastavnice prirodnoga, prostornoga i općega kretanja broja stanovnika na različitim prostornim razinama • razlikuje uzroke i posljedice prirodne promjene na primjerima na različitim prostornim razinama • prepoznaje uzroke i posljedice migracija • razlikuje vrste migracija

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Stanovništvo na različitim prostornim razinama	GEO OŠ B.A.6.2. Učenik analizira sastavnice općega kretanja stanovništva svijeta i Hrvatske te njezinih prirodnih cjelina i županija.	- objašnjava sastavnice prirodnoga, prostornoga i općega kretanja stanovništva na različitim prostornim razinama - analizira opće kretanje stanovništva koristeći se dijagramima i tematskim kartama - prepoznaje primjere različitih pisama
	GEO OŠ B.A.6.3. Učenik objašnjava raznolikost svjetskoga stanovništva analizirajući pojedine strukture, identificira probleme koji iz toga proizlaze te izgrađuje pozitivan i tolerantan odnos prema drugim kulturnim zajednicama poštujući raznolikosti.	- objašnjava demografske probleme na temelju biološke i gospodarske strukture - objašnjava uz pomoć dijagrama i tematskih karata jezičnu, vjersku, obrazovnu, gospodarsku, narodnosnu i biološku strukturu stanovništva na primjerima iz svijeta i Hrvatske
	GEO OŠ B.A.6.4. Učenik razlikuje ruralna i urbana naselja, prepoznaje funkcije i njihov prostorni raspored te objašnjava hijerarhiju gradskih naselja na primjeru Hrvatske.	- razlikuje urbana i ruralna naselja te način života u njima - objašnjava utjecaj gradskih funkcija na prostor (rad, stanovanje, školovanje, turizam, trgovina, kultura...) - razlikuje na geografskoj karti makroregionalne i regionalne centre u Hrvatskoj
	GEO OŠ A.B.7.7. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih i društveno–geografskih posebnosti na oblikovanje mediteranskoga kulturno–civilizacijskog kruga te njegov utjecaj na Hrvatsku i svijet.	analizira gospodarsku važnost turizma i utjecaj na preobrazbu prostora u državama Južne Europe
	GEO OŠ A.B.7.8. Učenik analizira specifične uvjete života u državama Jugoistočne Europe te utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.	- analizira prometnu važnost Jugoistočne Europe - prepoznaje čimbenike koji utječu na gospodarski razvoj Jugoistočne Europe
	GEO OŠ B.A.7.2. Učenik analizira najvažnije čimbenike koji utječu na gospodarski razvoj i urbanizaciju država Zapadne Europe.	analizira važnost Sjevernoga mora i podmorja

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Gospodarstvo na različitim prostornim razinama	GEO OŠ B.A.7.2. Učenik analizira najvažnije čimbenike koji utječu na gospodarski razvoj i urbanizaciju država Zapadne Europe.	♦ prepoznaje primjere gospodarske valorizacije priobalja država Zapadne Europe ♦ uspoređuje utjecaj industrijalizacije na urbanizaciju i stvaranje urbanih regija država Zapadne Europe ♦ uspoređuje posebnosti Ujedinjenoga Kraljevstva i Francuske te ulogu tih država u regiji, Europi i svijetu
	GEO OŠ C.B.6.2. Učenik analizira podatke o gospodarskoj razvijenosti i procjenjuje stupanj razvijenosti države te objašnjava važnost usklađivanja gospodarskoga napretka i održivoga razvoja Hrvatske.	♦ analizira pokazatelje gospodarske razvijenosti (BNP, udio sektora djelatnosti, HDI) ♦ objašnjava važnost pojedinih djelatnosti za gospodarstvo na različitim prostornim razinama
Zemlja u svemiru	GEO OŠ B.8.3. Učenik objašnjava položaj, gibanja i međudjelovanje Zemlje s drugim nebeskim tijelima u Sunčevu sustavu i svemiru i njihov utjecaj na život na Zemlji.	♦ razlikuje planete Sunčeva sustava ♦ objašnjava posljedice rotacije Zemlje te posljedice revolucije Zemlje i nagnutosti Zemljine osi ♦ određuje razlike u pojasnim vremenima ♦ prepoznaje položaj Zemlje i Sunca na karakteristične datume početaka godišnjih doba uz pomoć crteža (skice)

3. Održivost

„Održivost, treći aktualni koncept, podrazumijeva razvoj u skladu s ograničenim izvorima energije i sirovina te općenito s prirodom u kojoj je čovjek važan čimbenik različitih ekosustava. Koncept održivosti možemo promatrati s triju aspekata: društvenoga, ekološkoga i ekonomskoga” (NN, br. 7/19).

U tablici 48. navedeni su potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda ishoda područja ispitivanja *Održivost*.

Tablica 48. Potpodručja ispitivanja, odgojno-obrazovni ishodi i razrada ishoda područja ispitivanja Održivost

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
ODRŽIVOST		
Vode na različitim prostornim razinama	GEO OŠ B.A.7.1. Učenik analizira prirodno–geografska obilježja Europe i objašnjava njihov utjecaj na naseljenost i gospodarske aktivnosti.	♦ uspoređuje obilježja najvažnijih europskih mora i njihovih obala ♦ uspoređuje posebnosti važnijih europskih rijeka i jezera
	GEO OŠ C.5.1. Učenik objašnjava raspodjelu i kruženje vode na Zemlji te njezinu važnost za život i istražuje mogućnosti vlastitoga doprinosa u racionalnome korištenju voda.	♦ razlikuje osnovne pojavne oblike vode na Zemlji na primjerima ♦ uspoređuje zastupljenost slatke i slane vode na različitim prostornim razinama ♦ objašnjava kruženje vode u prirodi ♦ objašnjava važnost vode za život
	GEO OŠ A.B.7.7. Učenik analizira utjecaj prirodno–geografskih i društveno–geografskih posebnosti na oblikovanje mediteranskoga kulturno–civilizacijskog kruga te njegov utjecaj na Hrvatsku i svijet.	♦ analizira osnovna obilježja Sredozemnoga mora
	GEO OŠ A.B.7.10. Učenik objašnjava prirodno–geografske i društveno–geografske posebnosti Istočne Europe te analizira gospodarsku, vojnu i političku ulogu Ruske Federacije u Europi i svijetu.	♦ imenuje najvažnije rijeke i jezera Istočne Europe ♦ analizira načine vrednovanja najvažnijih rijeka i jezera Istočne Europe

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Vode na različitim prostornim razinama	GEO OŠ C.5.2. Učenik opisuje osnovna obilježja i važnost kopnenih voda na Zemlji i u Hrvatskoj te podržava njihovo održivo iskorištavanje.	♦ razlikuje osnovna obilježja voda na kopnu ♦ prepoznaje osnovne elemente tekućice i porječja na primjeru velike rijeke na geografskoj karti ♦ razlikuje na geografskoj karti veće svjetske i hrvatske rijeke ♦ razlikuje primjere prirodnih i umjetnih jezera na različitim prostornim razinama ♦ opisuje načine iskorištavanja kopnenih voda na primjerima iz svijeta i Hrvatske
	GEO OŠ C.5.3. Učenik obrazlaže glavna obilježja mora, mogućnosti iskorištavanja mora i podmorja te prepoznaje Jadransko more kao bogatstvo Hrvatske.	♦ uspoređuje glavna svojstva i gibanja Jadranskoga i svjetskog mora ♦ prepoznaje primjere iskorištavanja mora, obala i podmorja
Međuovisnost reljefa, klime, vode, tla i živoga svijeta na različitim prostornim razinama	GEO OŠ B.C.5.5. Učenik uspoređuje reljefna obilježja panonskoga i dinarskoga prostora Hrvatske te ih vrednuje kao životni prostor.	♦ objašnjava međuovisnost reljefa te naseljenosti i djelatnosti
	GEO OŠ B.A.7.1. Učenik analizira prirodno–geografska obilježja Europe i objašnjava njihov utjecaj na naseljenost i gospodarske aktivnosti.	♦ prepoznaje utjecaj prirodno–geografskih obilježja na naseljenost i gospodarstvo Europe
	GEO OŠ C.6.3. Učenik objašnjava međuovisnost klime, tla i živoga svijeta te utjecaj čovjeka na promjenu bioraznolikosti na primjerima iz zavičaja i Hrvatske.	♦ prepoznaje međusobnu povezanost klime, tla te biljnoga i životinjskoga svijeta na primjerima iz Hrvatske ♦ objašnjava antropogeni utjecaj na tlo i živi svijet
Prirodni resursi na različitim prostornim razinama	GEO OŠ C.6.4. Učenik navodi i opisuje prirodna bogatstva, sirovine i izvore energije, navodi vrste onečišćenja i mjere zaštite te objašnjava važnost selektiranja otpada.	♦ razlikuje prirodna bogatstva, sirovine i izvore energije ♦ razlikuje utjecaj obnovljivih i neobnovljivih izvora energije na okoliš ♦ prepoznaje onečišćenje okoliša i moguće mjere zaštite od onečišćenja na lokalnoj i globalnoj razini

POTPODRUČJA ISPITIVANJA	ODGOJNO–OBRAZOVNI ISHODI	RAZRADA ISHODA
Vrednovanje baštine na različitim prostornim razinama	GEO OŠ C.A.6.1. Učenik razlikuje kategorije zaštite prirode, navodi primjere zaštićene prirodne i kulturne baštine u Hrvatskoj, objašnjava važnost zaštićenih područja i lokaliteta kao gospodarskoga potencijala i elementa identiteta te sudjeluje u aktivnostima čuvanja i adekvatnoga vrednovanja baštine na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.	♦ razlikuje vrste zaštićenih područja u Hrvatskoj ♦ imenuje na slijepoj karti primjere strogih rezervata (SR), nacionalnih parkova (NP), parkova prirode (PP), regionalnih parkova (RP) i geoparkova (GP) u Hrvatskoj ♦ razlikuje primjere kulturne materijalne i nematerijalne baštine u Hrvatskoj ♦ prepoznaje na geografskoj karti i na karakterističnim fotografijama hrvatske lokalitete s UNESCO–ova Popisa svjetske baštine

14.3. STRUKTURA ISPITA

Nacionalni ispit iz Geografije za osmi razred osnovne škole sadrži 30 zadataka od kojih je 50 % zadataka zatvorenoga tipa (15 zadataka višestrukoga izbora), a 50 % zadataka otvorenoga tipa (15 zadataka od kojih je 12 zadataka kratkoga odgovora te tri zadatka produženoga odgovora).

Područje ispitivanja *Prostorni identitet* zastupljeno je u ispitu s osam zadataka (27 %), *Prostorne organizacije i procesi* sa 16 zadataka (53 %) te *Održivost* sa šest zadataka (20 %). Područja ispitivanja su u ispitu zastupljena proporcionalno sadržajima učenja i poučavanja geografije tijekom osnovnoškolskoga obrazovanja.

U tablici 49. naveden je broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 49. Broj zadataka u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

PODRUČJE ISPITIVANJA	VRSTE ZADATAKA			UKUPAN BROJ ZADATAKA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
<i>Prostorni identitet</i>	4	3	1	8
<i>Prostorne organizacije i procesi</i>	8	7	1	16
<i>Održivost</i>	3	2	1	6
UKUPNO	15	12	3	30

U ispitu je moguće ostvariti 33 boda.

U tablici 50. naveden je broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja.

Tablica 50. Broj bodova u ispitu prema vrstama zadataka za svako područje ispitivanja

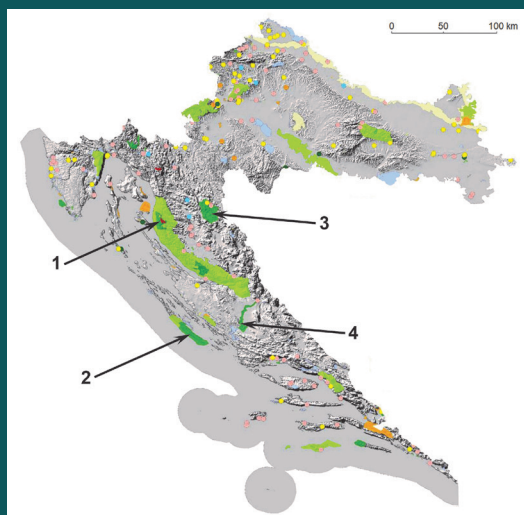
PODRUČJE ISPITIVANJA	BROJ BODOVA PREMA VRSTI ZADATAKA			UKUPAN BROJ BODOVA
	VIŠESTRUKI IZBOR	KRATKI ODGOVOR	PRODUŽENI ODGOVOR	
<i>Prostorni identitet</i>	4	3	2	9
<i>Prostorne organizacije i procesi</i>	8	7	2	17
<i>Održivost</i>	3	2	2	7
UKUPNO	15	12	6	33

Nacionalni ispit iz Geografije traje **70 minuta**.

14.4. PRIMJERI ZADATAKA

1. primjer

Promotri priloženu geografsku kartu i fotografiju.

Kojim je brojem na priloženoj geografskoj karti označeno zaštićeno područje s fotografije?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

Točan odgovor: D

Područje ispitivanja: *Održivost*

Potpodručje ispitivanja: *Vrednovanje baštine na različitim prostornim razinama*

Odgojno-obrazovni ishod:

GEO OŠ C.A.6.1. Učenik razlikuje kategorije zaštite prirode, navodi primjere zaštićene prirodne i kulturne baštine u Hrvatskoj, objašnjava važnost zaštićenih područja i lokaliteta kao gospodarskoga potencijala i elementa identiteta te sudjeluje u aktivnostima čuvanja i adekvatnoga vrednovanja baštine na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

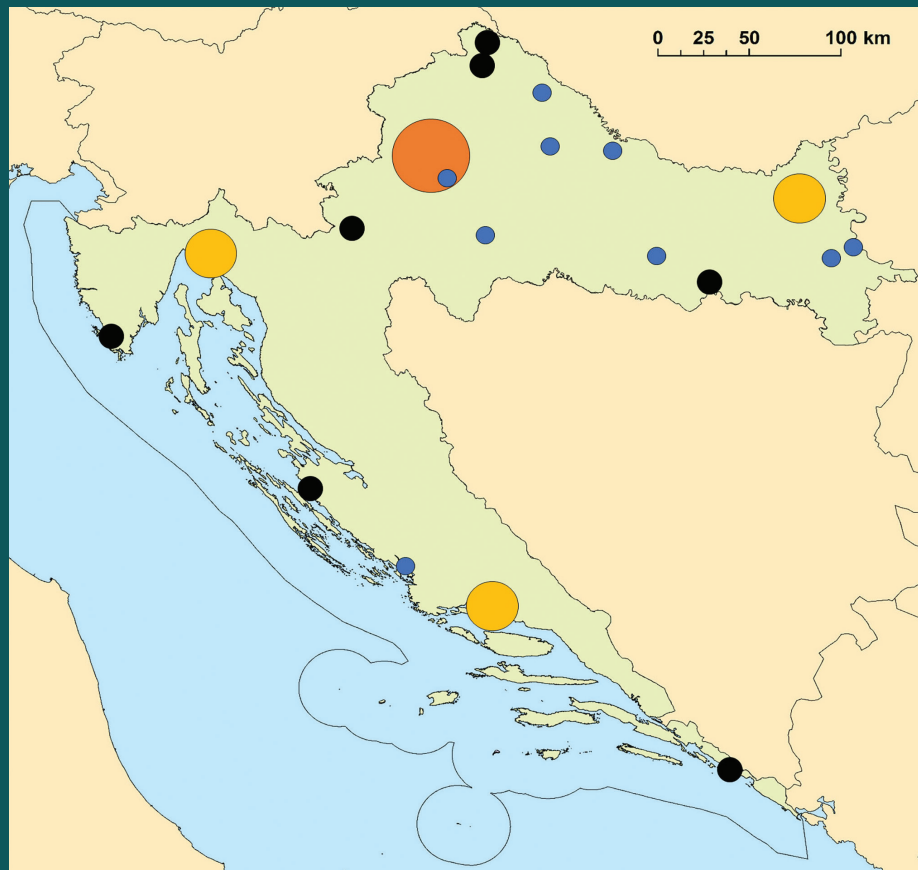
Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: imenuje na slijepoj karti primjere strogih rezervata (SR), nacionalnih parkova (NP), parkova prirode (PP), regionalnih parkova (RP) i geoparkova (GP) u Hrvatskoj

Kognitivna razina: pamćenje

Procijenjena težina: lagano

2. primjer

Promotri priloženu geografsku kartu.

Koje je ime najsjevernijeg regionalnog centra u Hrvatskoj? ____
Označi taj regionalni centar brojem 1 na priloženoj geografskoj karti.

Točan odgovor: Čakovec, broj 1 upisan uz kružić na karti kojim je označen Čakovec

Područje ispitivanja: *Prostorne organizacije i procesi*

Potpodručje ispitivanja: *Naselja na različitim prostornim razinama*

Odgojno-obrazovni ishod:

GEO OŠ B.A.6.4. Učenik razlikuje ruralna i urbana naselja, prepoznaje funkcije i njihov prostorni raspored te objašnjava hijerarhiju gradskih naselja na primjeru Hrvatske.

Razrada odgojno-obrazovnog ishoda: razlikuje na geografskoj karti makroregionalne i regionalne centre u Hrvatskoj

Kognitivna razina: razumijevanje

Procijenjena težina: srednje teško

3. primjer

Promotri priloženu tablicu.

ŽUPANIJA	ŽIVOROĐENI	UMRLI
Zagrebačka	2830	4428
Krapinsko-zagorska	1080	2015
Karlovačka	860	2316
Virovitičko-podravska	675	1315
Vukovarsko-srijemska	1266	2533
Međimurska	1129	1460

Tablica prikazuje broj živorođenih i umrlih osoba u odabranim županijama Panonsko-peripanonske Hrvatske 2021. godine.

Koja od navedenih županija bilježi najmanji prirodni pad?

Točan odgovor: Međimurska

Područje ispitivanja: *Prostorne organizacije i procesi*

Potpodručje ispitivanja: *Stanovništvo na različitim prostornim razinama*

Odgojno-obrazovni ishod:

GEO OŠ B.A.6.2. Učenik analizira sastavnice općega kretanja stanovništva svijeta i Hrvatske te njezinih prirodnih cjelina i županija.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: izračunava sastavnice prirodnoga, prostornoga i općega kretanja broja stanovnika na različitim prostornim razinama

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: srednje teško

4. primjer

Promotri priloženu geografsku kartu i tablicu.

DRŽAVA	BND PO STANOVNIKU (U USD)
Austrija	58 370
Češka	42 560
Lihtenštajn	nema podataka
Mađarska	35 640
Njemačka	59 680
Poljska	35 830
Slovačka	32 450
Slovenija	43 060
Švicarska	75 860

Na priloženoj geografskoj karti prikazane su regije Europe, a u tablici BND po stanovniku u državama Srednje Europe 2021. godine.

1. Koje od navedenih država iz tablice pripadaju istočnomu dijelu Srednje Europe?

2. Opiši jedan razlog nižega BND-a po stanovniku u državama istočnog dijela Srednje Europe.

Točni odgovori:

1. Poljska, Češka, Slovačka, Mađarska, Slovenija

2. BND po stanovniku niži je u državama istočnoga dijela Srednje Europe zbog posljedica socijalističkoga uređenja i komunizma, pripadnosti Istočnomu bloku (SEV, Varšavski ugovor), sporijega procesa gospodarske tranzicije, državnoga upravljanja gospodarstvom, planskoga gospodarstva, prevelike usmjerenosti na sekundarni sektor (veći udio zaposlenih u djelatnostima sekundarnoga sektora), kasnijega ulaska u europske integracije.

Jedan bod za bilo koji od točno navedenih razloga.

Područje ispitivanja: *Prostorni identitet*

Potpodručje ispitivanja: *Identitet na različitim prostornim razinama*

Odgojno-obrazovni ishod:

GEO OŠ A.B.7.6. Učenik analizira specifične uvjete života u velikim prirodnim regijama Srednje Europe te objašnjava utjecaj povijesnih zbivanja na različit stupanj gospodarskoga razvoja pojedinih država.

Razrada odgojno-obrazovnoga ishoda: objašnjava utjecaj povijesnoga, kulturnoga i političkoga razvoja na različit razvoj istočnoga i zapadnoga dijela Srednje Europe te Hrvatske

Kognitivna razina: primjena

Procijenjena težina: teško

